

# ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΘ' ΤΕΥΧ. Α' ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΜΑΪΟΥ 1992

ΑΡΙΘ. 8

## ΑΝΘΕΝΩΤΙΚΟΙ “ΕΝΩΤΙΚΟΙ,”

Στὸ προηγούμενο ἄρθρο μας παρουσιάσαμε μίαν εὐσύνοπτη κριτικὴ μερικῶν διατάξεων τοῦ νέου «Κώδικος τῶν Κανόνων τῶν (Ρωμαιοκαθολικῶν) Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν (Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium)», ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ ἐπίσημο ὄργανο τοῦ Βατικανοῦ «Acta Apostolicae Sedis» (τόμ. LXXXII, ἀρ. τεύχους 11) καὶ ποὺ ἰσχύει ἀπὸ τὴν 1η Ὀκτωβρίου 1991. Ἐνῶ ὁ πρῶτος κανὼν τοῦ Κώδικος αὐτοῦ τονίζει, ὅτι οἱ διατάξεις του ἀφοροῦν μόνον σὲ ὅλες τὶς Ἀνατολικὲς (Ρωμαιο)Καθολικὲς Ἐκκλησίες», ποὺ χαρακτηρίζονται ὡς «Ἐκκλησίες ἰδίου δικαίου (Ecclesiae sui iuris)» (καν. 27,28), καὶ ἐνῶ ἡ Β' Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ διακηρύττει, ὅτι οἱ Ἐκκλησίες αὐτὲς ἔχουν δικαίωμα καὶ χρέος νὰ αὐτοκυβερνῶνται συμφώνως πρὸς τὶς ἰδικές τους διατάξεις<sup>58</sup>, παρὰ ταῦτα, ὅπως ἤδη ἐπισημάναμε, ὁ Κῶδιξ αὐτὸς καθιστᾷ σαφῆ τὴν ἐξάρτησι τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν ἐκ τοῦ κυριαρχικοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα. Γι' αὐτὸ καὶ διαπρεπεῖς ρωμαιοκαθολικοὶ θεολόγοι τονίζουν, ὅτι οἱ Ἐκκλησίες αὐτὲς, στηριζόμενες στὴν Ρωμαιοκαθολικὴ καὶ ὄχι στὴν Ὁρθόδοξη Ἀνατολικὴ ἢ Βυζαντινὴ Ἐκκλησιολογία, δὲν

εἶναι δυνατόν νὰ παρουσιάζονται στοὺς Ὁρθοδόξους καὶ στοὺς οἰκουμενικοὺς διαλόγους ὡς «ἐνωτικὸ μοντέλο».

Ἄς ἐπιτραπῆ νὰ προσθέσωμε ὅτι κατὰ τὴν παρατήρησι καὶ τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ καθηγητοῦ π. Δημητρίου Σαλάχα, ἡ αὐτονομία καὶ αὐτοκυβέρνησις τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν δὲν εἶναι «ἀπολύτως κατὰ τὴν ἐννοια τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, πρεσβυγενῶν καὶ νεωτέρων, καὶ τῶν Αὐτοκεφάλων καὶ Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν»<sup>59</sup>. Ὡς προσθέτει ὁ ἴδιος, «δὲν ἐπιτυγχάνεται πάντοτε» νὰ διαφαίνεται στὸν Κώδικα «ἡ θεολογία τῶν Ἀνατολικῶν Πατέρων καὶ τῶν πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων», «διότι συμβαίνει συχνὰ ἡ λατινικὴ θεολογία νὰ ταυτίζεται μὲ τὰ δόγματα»<sup>60</sup>. Στὸν κώδικα ἐκφράζεται «ἡ γνωστὴ Ἐκκλησιολογία τῆς (Ρωμαιο)Καθολικῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ θείου δικαίω πρωτείου τοῦ Πάπα μέσα στὴ σύνολη Ἐκκλησία»<sup>61</sup>. Ἔτσι κατ' οὐσίαν ὁ Πάπας, ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἀρχαία παράδοσι, εἶναι ἐκτὸς (ὑπεράνω) τῆς «Πενταρχίας», παρὰ τὸ ὅτι «οἱ πρῶτες Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι τῆς ἀρχαίας ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας εἶδαν ἀνεκαθεν τὸν Πάπα ὡς Ἐπίσκοπο Ρώμης καὶ Πατριάρχη τῆς Δύσεως, “πρῶτον τῆ τάξει καὶ τῆ τιμῇ” (στὸ σύστημα) “τῆς Πενταρχίας”»<sup>62</sup>. Ἐπίσης ὁ πατὴρ Σαλάχας ἐπι-

58. Decretum de ecclesiis orientalibus Catholicis, § 5: «...iure pollere et officio teneri se secundum proprias disciplinas peculiare regendi...». Πρβλ. καὶ Decretum de Oecumenismo, § 16: «Praeterea a primis iam temporibus Ecclesiae Orientalis disciplinas proprias a Sanctis Patribus atque Synodis, etiam Oecumenicis, sancitas sequebantur»: Das Zweite Vatikanische Konzil-Konstitutionen, Dekrete und Erklärungen (Παράρτημα τοῦ Lexikon für Theologie und Kirche), Freiburg-Basel-Wien, Teil I (1966) σ. 370 καὶ Teil II (1967) σ. 102.

59. Δημ. Σαλάχα, Ὁ νέος «Κώδικας Κανόνων τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν» (Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium), ἐφημ. «Καθολικὴ» (22 Ἰαν. 1991).

60. Ἐνθ' ἄνωτ., «Καθολικὴ» (29 Ἰαν. 1991).

61. Αὐτόθι. «Καθολικὴ» (5 Φεβρ. 1991).

62. Ἐνθ' ἄνωτ.

σημαίνει, ὅτι «ἡ Ἁγία Ἐδρα, παρὰ τὶς συνεχεῖς ἐνστάσεις τῶν (Ρωμαιο)Καθολικῶν Ἀνατολικῶν Πατριαρχῶν, διεκδικεῖ αὐτὴ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδρύσεως ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐξαρχιῶν τῶν ἰδίου δικαίου Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν ἐκτὸς τῆς ἐδαφικῆς τῶν δικαιοδοσίας» (κανόνες 177, § 2, 311, § 2)<sup>63</sup>. Ἐπομένως, κατὰ τὸν ἴδιο ρωμαιοκαθολικὸ ἱερέα-καθηγητὴ, ὁ «Κῶδιξ τῶν κανόνων τῶν (Ρωμαιοκαθολικῶν) Ἐκκλησιῶν» δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι «πρότυπο τῆς κανονικῆς τάξεως, ποῦ θὰ ἰσχύσῃ μετὰ τὴν ποθητὴ ἔνωσι Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως», διότι «σὲ πολλὰ σημεία ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασι τῆς Θεολογίας τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀπηχεῖ... Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία μὲ τὸν Κώδικα αὐτὸ ἐκφράζει τὴν ἰσχύουσα Ἐκκλησιολογία τῆς»<sup>64</sup>.

★

Τὰ «ἐξ οἰκείων βέλη» διαπρεπῶν ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων ἐναντίον τῆς «Οὐνίας» ἢ ἐναντίον τῆς σημερινῆς στάσεως τοῦ Βατικανοῦ ἀπέναντι στὰ Οὐνιτικὰ Πατριαρχεῖα ὀδηγοῦν στὸ συμπέρασμα, τὸ ὁποῖο ὁ γράφων διατύπωσε πρὸ 15 ἐτῶν (τὸ 1977) σὲ σχόλιό του, ποῦ ἀναφερόταν σὲ ἀξιολόγησι τῆς «Οὐνίας» ἐκ μέρους τοῦ γνωστοῦ θεολόγου κ. Ἀριστείδη Πανώτης<sup>65</sup>. Στὸ σχόλιο αὐτό, ποῦ

63. Αὐτόθι.

64. Ἐνθ' ἄνωτ., «Καθολικὴ» (12 Φεβρ. 1991). Πρβλ. καὶ τὶς ξενόγλωσσες μελέτες τοῦ π. Δημητρίου Σαλάχα (Dimitrios S a l a c h a s): 1) *Le «status» ecclésiologique et canonique des Églises catholiques orientales «sui iuris» et des Églises orthodoxes autocéphales*, ἐν: *L'année canonique*, τόμ. XXXIII, Paris 1990, σσ. 29-56. 2) *L'istituzione patriarcale et synodale nelle chiese orientali cattoliche*, ἐν: *Euntes Docete-Commentaria Urbaniana*, Roma, XLIII, 1990, 2, σσ. 231-284. 3) *Il Codice delle chiese orientali*, ἐν: *Il Regno-Anno XXXVI*, N. 653, Bologna, 15 Gennaio 1991, σσ. 49-59. 4) *Il nuovo «Codex canonum ecclesiarum orientalium»*, ἐν: *Nuova Umanità*, Roma, Novembre-Dicembre, 1991, σσ. 97-110.

65. Ὁ κ. Ἀριστείδης Πανώτης ἔχει τιμηθῆ τὸσον ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ Βατικανὸ γιὰ τὴν ἀκαταπόνητη οἰκουμενικὴ καὶ φιλενωτικὴ προσπάθειά του, τῆς ὁποίας χαρακτηριστικὴ ἐκδήλωσις εἶναι καὶ τὸ — καλλιτεχνικώτατο σὲ ἐμφάνισι (μὲ πλῆθος ἐγχρώμων καὶ μὴ φωτογραφιῶν) καὶ σπουδαῖο σὲ περιεχόμενο — βιβλίον του «Παῦλος Στ'—Ἀθηναγόρας Α': Εἰρηνοποιοί» (Ἀθήναι, 1974, σχ. 4ον, σσ. 262). Στὸ Προοίμιον τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ὁ κ. Πανώτης σημειώνει: «Ἐμεῖς, οἱ Χριστιανοὶ τῆς σήμερον, ἀνήκουμα σ' ἓνα κόσμον ποῦ ἐπαψε πρὸ πολλοῦ νὰ μοιάζῃ μὲ τὸν κόσμον ποῦ ξέραμε. Ἀπὸ τὰ οὐράνια μὴ περισσότερὰ παρουσιάζεται. Τὸ Πνεῦμα ἀγκαλιάζει τὴν Οἰκουμένην. Ἄνεμος ἀγά-

δημοσιεύθηκε στὸ περ. «Ἐκκλησία», ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀνθενωτικοὶ ἔνωτικοί», σημειώσαμε τὰ ἐξῆς:

«Αἱ προκλητικαὶ δηλώσεις ὀρισμένων κύκλων τοῦ Βατικανοῦ διὰ τὸ ζήτημα τῆς «ὀνομασίας» νέου οὐνίτου («ἐπισκόπου») εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀρθῶς προεκάλεσαν τὴν καθολικὴν ἀντίδρασιν τοῦ Χριστεπανόμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

»Ὁ πᾶν ἄλλο ἢ ἔχων προκατάληψιν ἐναντίον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας θεολόγος κ. Ἀριστείδης Πανώτης ἔγραψεν εὐστόχως τὰ ἐξῆς: «Τὸ Βατικανὸ πρέπει νὰ καταλάβῃ πὼς ἡ ὀρθόδοξη συνείδησις ἐξεγείρεται, ἀντιδρᾷ καὶ ἀγανακτεῖ, ὅταν διαπιστώνῃ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς παλῆς τακτικῆς, ποῦ δίνει «μὴ στὸ καρφὶ καὶ μὴ στὸ πέταλον». Ἄν θέλουν διάλογο ἀγάπης καὶ ἀληθείας, ποῦ καὶ πανορθόδοξα ἐγκρίθηκε, ἄς σταματήσουν τὴν τραγικὴ φάρσα, ποῦ ἐμπαίζει τὰ ἱερότερα λειτουργικὰ βιώματα τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων: Κληρικός, βαπτισμένος ὡς μέλος λατινικῆς οἰκογενείας, νὰ φορῇ τὰ ἄμφια τοῦ Ὀρθοδόξου Ἀρχιερέως, νὰ μιμῆται τὴ λατρεῖα μας, γιὰ νὰ ξεγελαστοῦν οἱ περαστικοὶ ἀπὸ τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἰδρύματά του. Εἶναι ἀπαράδεκτη καὶ ἀντιεκκλησιαστικὴ ἡ Οὐνία στὴν Ἑλλάδα, γιὰ τὴν ἐκκλησιολογικὴν ἀκατάστασις. Μόνον συμφορὲς πρόσθεσε καὶ παρέτεινε ἀκόμη τὴν ἀγωνία τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸ σχίσμα μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως».

»Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ ἀντιληφθοῦν οἱ συντηρητικοὶ κύκλοι τοῦ Βατικανοῦ, ὅτι οἱ «ἐνωτικοὶ» εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι οἱ χειρότεροι ἀνθενωτικοί,

πῆς καὶ ἐν Χριστῷ εἰρήνης καὶ ἐλευθερίας πνέει στὸν χριστιανικὸν κόσμον. Ἀποκαλυπτικὲς σάλπιγγες γκρεμίζουν τὰ τείχη τῆς ἀπομονώσεως καὶ δοξοκοπίας. Ἐκλείσει ἡ σελίδα τῆς μισαλλοδοξίας καὶ ἄνοιξε τὸ κεφάλαιον τῆς συνεννόησεως... Ὁ Πάπας τῆς Ρώμης Παῦλος Στ' καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀθηναγόρας Α'... ἀπέδειξαν στὴν ἀνθρωπότητα, μὲ ἱστορικὰ γεγονότα, ἐκκλησιαστικὰς πράξεις καὶ βαρυσήμαντα κείμενα, πὼς δὲν εἶναι τὰ ἀξιώματά τους ἀφορμὴ διαίρεσεως τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ἀλλὰ ἡ ἐγγύτησις, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελφοί... Τὸ βιβλίον αὐτὸ ἐρχεται στὴ δημοσιότητα σὲ ἐποχὴ ἀφοπλισμοῦ ἀπὸ χρόνιον μίσος. Εἶναι τὰ πρῶτα χρόνια εἰρήνης στὴν Ἐκκλησία...» (σσ. 9-12).

ὅταν πρὸς διατήρησιν τοῦ «κατεστημένου» τῶν ὑπονομεύουν πᾶσαν προσπάθειαν γεφυρώσεως τοῦ μεταξὺ τῶν δύο “ἀδελφῶν” Ἐκκλησιῶν χάσματος»<sup>66</sup>.

Παρόμοιες σκέψεις εἶχαν διατυπωθῆ τὴν 18η Ἰανουαρίου 1975 σὲ διάλεξι, ποῦ ἐγένετο ἀπὸ τὸν γράφοντα στὸ «Κέντρο Ἐπιστημονικῶν Ὁμιλιῶν» (Ἀθήνα), κατόπιν σχετικῆς πρωτοβουλίας καὶ προσκλήσεως τῆς Ἰδρυτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρου τούτου, ποῦ κατευθύνεται ἀπὸ μέλη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Τότε, ἐνώπιον καὶ πολλῶν Λατινορρῦθμων καὶ «Ἑλληνορρῦθμων» Ρωμαιοκαθολικῶν, κατὰ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ θέματος «Ἡ χριστιανικὴ ἐνότης μέσα στὴν ποικιλομορφία», τονίσαμε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: Ἐὰν σὲ ζητήματα διαφορᾶς ἐπὶ τοῦ οὐσιώδους περιεχομένου τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν «πρέπει νὰ ἀποκρούεται κάθε εἰρηνισμὸς ἢ δογματικὸς συγκρητισμὸς ἢ μινιμαλισμὸς ἢ σχετικισμὸς», ἀντιθέτως γιὰ δευτερεύοντα καὶ ἐπουσιώδη ζητήματα μορφολογικῶν διαφορῶν πρέπει στοὺς διεκκλησιαστικοὺς διαλόγους νὰ λαμβάνεται ὑπ’ ὄψιν τὸ αἴτημα περὶ «ἐνότητος μέσα στὴν ποικιλομορφία». Ἐχοντας δὲ στὸν νοῦ κυρίως τὸ «οὐνιτικὸ» ζήτημα, προσθέσαμε τὰ ἐξῆς: Ἐὰν μὲ τέτοιο κριτήριον «πρέπει νὰ ὀργανώνονται οἱ οἰκουμενικὲς ἐπαφὲς μὲ ἑτερόδοξες Ἐκκλησίες, ποῦ βρίσκονται σὲ διαφορετικοὺς γεωγραφικοὺς χώρους ἢ στὴν ἴδια γεωγραφικὴ περιοχὴ μὲ τὸ αὐτὸ περίπου ἢ μὲ ἀνάλογο δυναμικὸ πιστῶν, ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερη προσοχὴ καὶ λεπτότης στὴ ρύθμισι τῶν σχέσεων μεταξὺ Ἐκκλησιῶν διαφόρων ὁμολογιῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι ἄνισα κατανεμημένες μέσα στὸν ἴδιο γεωγραφικὸ χῶρο. Ἡ ἐπίσημη ἢ κυριαρχοῦσα Ἐκκλησία ἀσφαλῶς πρέπει νὰ σέβεται τὴν ἐλευθερίαν συνειδήσεως τῶν μελῶν τῶν ἑτεροδόξων ἐκκλησιαστικῶν μειονοτήτων, ἀλλὰ καὶ οἱ ἑτερόδοξες μειονότητες, ἐφ’ ὅσον εἰλικρινᾶ πιστεύουν, ὅτι ἡ ἐπίσημη ἢ κυριαρχοῦσα Ἐκκλησία ἔχει τὰ γνωρίσματα τῆς ἀληθινῆς Ἐκκλησίας καὶ μπο-

ρεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὶς προϋποθέσεις τῆς σωτηρίας καὶ τῆς οἰκειώσεως τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποδεικνύουν τὴν γνησιότητα τοῦ οἰκουμενικοῦ τους πνεύματος ὄχι μόνο ἀποφεύγοντας ὁποιαδήποτε ἄμεση ἢ ἔμμεση προσηλυτιστικὴ ἐνέργεια, μὰ καὶ αὐτοπεριοριζόμενες στὸ ἐλάχιστο γιὰ τὴν ἱκανοποίησι ἀπλῶς τῆς προτιμήσεως τῶν μελῶν τους σιὴν ἰδικὴ τους ἰδιοτυπία καὶ ἀφήνοντας τὸν δρόμο ἐλεύθερο σιὴν ἐπίσημη ἢ κυριαρχοῦσα Ἐκκλησία»<sup>67</sup>.

Ὅταν, ἐξ ἄλλου, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1976 ὀργανώθηκε σιὴν πόλι Graz τῆς Αὐστρίας ἡ «Οἰκουμενικὴ Ἀκαδημία» (Ökumenische Akademie) πρὸς ἑορτασμὸ συμπληρώσεως 10 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἄρσι τῶν ἀναθεμάτων μεταξὺ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, τότε σιὴν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς αὐστριακῆς αὐτῆς πόλεως ἀναπτύξαμε τὸ θέμα «Προγνώσεις γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ» (Prognosen für die Zukunft des Ökumenismus), ἐνώπιον ἐπισήμων ἐκπροσώπων τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους ἦταν καὶ ὁ τότε Καθηγητὴς καὶ σημερινὸς Πρόεδρος τῆς Βατικανεῖου Ἐπιτροπῆς Πίστεως διαπρεπῆς Καρδινάλιος Joseph Ratzinger, ὁ ὁποῖος ἐπίσης μίλησε ἀπὸ ρωμαιοκαθολικὴ σκοπιὰ γιὰ τὸ ἴδιο θέμα. Στὴν ὁμιλία μας ἐκείνη σὲ γερμανικὴ γλῶσσα εἶπαμε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Σὲ λαοψυχολογικὸ πλαίσιο ἓνα ἐμπόδιο γιὰ τὸν Οἰκουμενισμό εἶναι ἡ “ἐκ μιμήσεως (μὴ γνησία) Ὁρθόδοξια” (imitierte Orthodoxy) τῆς λεγομένης Οὐνίας, ποῦ ἐρέθισε τὸν ὀρθόδοξο λαό. Ἡ Οὐνία δημιουργεῖ αὐτομάτως πολλὰ ψυχολογικὰ προβλήματα καὶ στοὺς ἰδίους τοὺς Οὐνίτες... Γι’ αὐτὸ οἱ Ὁρθόδοξοι φρονοῦν, ὅτι ἡ κατάργησις τῆς Οὐνίας θὰ ἦταν πραγματοποίησις τῆς προτροπῆς τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ’, ποῦ τόνισε σιὴν Κωνσταντινούπολι, ὅτι οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας πρέπει “νὰ ἀναγνωρίζουν

67. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ χριστιανικὴ ἐνότης μέσα στὴν ποικιλομορφία (Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, τεύχος 26, Ἰανουάριος 1978), Ἀθήνα 1978, σ. 16-17.

66. Περ. «Ἐκκλησία», ἀρ. 10, ἔτος 1977, σ. 241.

καὶ νὰ σέβονται ὁ ἕνας τὸν ἄλλο ὡς Ποιμένας ἐκείνης τῆς μερίδος τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ, πὸ ὁ Θεὸς ἔχει ἐμπιστευθῆ σ' αὐτούς, φροντίζοντας γιὰ τὴ συνοχὴ καὶ αὔξησι τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποφεύγοντας κάθε τι, πὸ ὁ θὰ ἤμποροῦσε νὰ διασκορπίσῃ τὸ ποίμνιο ἢ νὰ δημιουργήσῃ σύγχυσι στίς τάξεις του". Αὐτὸ κατ' οὐδένα τρόπον σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ παραθεωρήσωμε τὴν γνησιότητα, εἰλικρίνεια καὶ πηγαιότητα τῶν αἰσθημάτων πολλῶν μελῶν τῶν οὐνιτικῶν ἐκκλησιῶν, πὸ ἔχουν συνιέλῃσι πολὺ καὶ ἀκαταπονήτως σιτὴν γνωστοποιήσι καὶ διάδοσι τῶν θησαυρῶν τοῦ ἀνατολικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος σιτὴν Δύσι»<sup>68</sup>. Σιτὴν ἰδία ὁμιλία μας εἶπαμε καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἐπειτα, ἐμπόδιο γιὰ τὴν πρόοδο σιτὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι πολλῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητες ἔχουν ἐγκόσμια ἰδιοκτησία καὶ ἀντιδρῶν ὡς κοινωνιολογικοὶ σχηματισμοί. Ἡ διαχείρισις τῆς περιουσίας αὐτῆς ἐνιάσεται συχνὰ σ' ἕνα πνευματικὸ σύστημα, πὸ πεισμόνως ἀντιτίθεται σὲ κάθε μεταβολή»<sup>69</sup>. Μήπως ἔτσι μποροῦν νὰ ἐξηγηθοῦν πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔκτροπα, πὸ δημιουργήθηκαν ἀπὸ οὐνίτες σὲ ὀρθόδοξες χῶρες καὶ πὸ καταγγέλλθηκαν ὄχι ἀπὸ μερικοὺς «φανατικούς» Ὀρθοδόξους, ὡς ἰσχυρίζονται ρωμαιοκαθολικὰ ἔντυπα, ἀλλ' «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» ἀπὸ τοὺς Προκαθημένους ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πὸ ἔνωσαν τὶς φωνῆς τοὺς σιτὴν εὐλογημένα Συναξί τοὺς σιτὸ Φανάρι; Ἐχει ἔλθει ἡ ὥρα τῆς αὐτοκριτι-

κῆς δι' ἐκείνους, πὸ ποθοῦν εἰλικρινῶς τὴν ἔνωσι. Ἄλλην μία φορὰ ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος Α' σὲ πρόσφατη συνέντευξί του, μόλις πρὶν ἀπὸ ὀλίγες ἡμέρες, τόνισε μὲ τὴν διακρίνουσα πάντοτε τὸν λόγο του κρυσταλλίνη διαύγεια: «Ὁ ἐπίσημος ἡμῶν μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Θεολογικὸς Διάλογος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ἔδωκε, χάριτι Θεοῦ, ἀξιολόγους καρποὺς ἐπὶ τοῦ καθαρῶς θεολογικοῦ πεδίου— ὄπερ καὶ τὸ δυσχερέστερον ὁμολογουμένως —, κινδυνεύει δυστυχῶς ὄχι μόνον νὰ συρρικνωθῆ καὶ ὑποβιβασθῆ εἰς ἀπλᾶς «διαπραγματεύσεις» διευθετήσεως τοῦ τεραστίου καταστάντος ἐπ' ἐσχάτων προβλήματος τῆς Οὐνίας, ἀλλὰ καὶ νὰ διακοπῆ ὀριστικῶς. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι τοῦτο θὰ ἀπεγοήτευε μεγάλως πάντας τοὺς μετὰ χρησίων ἐλπίδων παρακολουθήσαντας τὸ ἔργον τοῦ Διαλόγου εἰς Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, θὰ καθίστα δὲ ἀσφαλῶς καὶ τοὺς ὑπαιτίους ἐνὸς τοιοῦτου ναυαγίου ἀναπολογήτους ἐναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἱστορίας. Διὰ τοῦτο ἀγωνιζόμεθα διὰ παντὸς προσφόρου μέσου νὰ περιστείλωμε τὰς ἐκ τῆς Οὐνίας ζημίας, καλοῦντες συνεχῶς καὶ τὸ Βατικανὸν νὰ ἀναλάβῃ σθεναρῶς τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος εὐθύνas του. Τὸ ἄμεσον μέλλον θὰ δείξῃ πόσον εἰλικρινεῖς εἶναι αἱ διδόμεναι εἰς ἡμᾶς ὑποσχέσεις περὶ καταβαλλομένων προσπαθειῶν δι' εἰρήνευσιν»<sup>70</sup>.

Ἄλλὰ τί δέον γενέσθαι; Ἄς ἐπιτραπῆ σιτὴ συνέχεια νὰ διατυπώσωμε σχετικῶς μερικῆς σκέψεις.

#### ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὅμοτ. Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

68. Evangelos Theodorou, Prognosen für die Zukunft des Ökumenismus, ἐν: Ökumenisches Forum-Grazer Hefte für konkrete Ökumene, Nr. 1, Graz, 1977, σ. 23.

69. Αὐτόθι.

70. Συνέντευξις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου Α' πρὸς τὸν κ. Νικ. Μαγγίνα, περ. «ΕΝΑ» 6 Μαΐου 1992, σ. 29.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**  
**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἄριθ. { Πρωτ. 1307  
          { Διεκ. 521

**ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2529**

Ἀθήνησι τῆ 3ῃ Ἀπριλίου 1992

Πρὸς  
Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας  
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πᾶν ἀσμένως πληροφορηθεῖσα καὶ ἐπισταμένως διεξελοῦσα τὰ περὶ τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθοδόξου Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας μετὰ τὴν χάριτι Θεοῦ πτώσει τοῦ ἐν τῇ γείτονι ταύτῃ χώρᾳ ἐπὶ ἱκανὰς δεκαετίαι κρατήσαντος ἀθεϊστικοῦ καθεστῶτος καὶ τὴν ὑπὸ τὰς νέας τῶν πολιτικῶν πραγμάτων συνθήκας ἀναφανομένην θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, εὐχαριστήριον ἀναπέμπει ἰκεσίαν τῷ Δομήτορι τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ταῖς αἰσίαις ταύταις ἐξελίξει.

Πρὸς τοῦτοις, ὁ ὑπὸ τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας διορισμὸς τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἀνδρούσης κ. Ἀναστασίου ὡς Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ ἐγκατάστασις αὐτοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ μεγάλην προσήνεγκεν ἀνακούφισιν, τοῖς κατ' Ἀλβανίαν χευμαζομένοις ἀδελφοῖς, στερουμένοις ἄχρι πρό τινος πάσης θρησκευτικῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ ἐκκλησιαστικῆς μερίμνης καὶ διακυβερνήσεως, πρὸς κάλυψιν καὶ θεραπείαν τῶν ὀπείων, καθ' ἃ πληροφοροῦμεθα, δραστηρίως καὶ συνειτῶς οὗτος ἐργάζεται, ἐν μέσῳ πολλῶν καὶ ποικίλων δυσχερειῶν, οἷαι ἡ ἔλλειψις ἱκανῶν καὶ πεπαιδευμένων κληρικῶν ἢ θεολόγων, ἀναγκαίων οικονομικῶν πόρων, ἐπαρκῶν ναῶν καὶ χώρων στεγάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, αἱ προσηλυτιστικαὶ δραστηριότητες τῶν ἑτεροδόξων καὶ ἑτεροθρήσκων, αἱ ἄστοχοι ἐνέργειαι ἐνίων ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ ποικίλαι ἔτεραι ἀντιξοότητες.

Τὴν ἐνυπάρχουσαν πρόνοιαν καὶ περιποίησιν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, οἷα φιλόστοργος ἀδελφή, ἀδιαλείπτως πρὸς τὸ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἄθροισμα ἐνδεικνυμένη, οὐ διαλείπει τοῖς προσήκουσιν ἐκάστοτε τῷ καιρῷ καὶ τῷ τόπῳ ἀντιληπτικοῖς τρόποις καὶ ταῖς ἀπ' αὐτῆς δωρεαῖς, πρὸς τὴν τῶν ἀναφανομένων ἀναγκῶν θεραπείαν τὸ τῆς ἱερᾶς μερίμνης καθήκον ἐπιτελεῖν, ὥστε μέλζονα γίνεσθαι τὴν ἐν Κυ-

ρίῳ καρποφορίαν. Διὸ Συνοδικῶς ἀποφαινομένη ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀδελφικῶς προτρέπεται ὑμᾶς καὶ συνιστᾷ:

α) Θερμὴν καὶ δόλοθυμον εὐχὴν ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς στηρίξῃ ἔσαι τὴν οὕτω ἐπ' αἰσίαις ἀναδιοργανομένην ἀδελφὴν Ὀρθόδοξον Ἀυτοκεφάλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλβανίας καὶ αὕξη καὶ προάγῃ τὰ κατ' αὐτὴν τῇ χάριτι καὶ εὐλογίᾳ Αὐτοῦ εἰς ὠφέλειαν τοῦ κατ' αὐτὴν εὐσεβοῦς πληρώματος, χαρὰν δὲ πασῶν τῶν ἁγίων ἀδελφῶν Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

β) ἄμεσον καὶ ἀμέριστον ὑποστήριξιν τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου, ὡς μόνου κανονικοῦ καὶ ἀνεγνωρισμένου Ὀρθοδόξου Ἀρχιερέως ἐν αὐτῇ, ἐπιτελουμένου ἔργου, πεπιστευμένου πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡγουν Πατριαρχικοῦ Θρόνου.

Πρὸς τοῦτοις, σημειοῦται ὅτι πᾶσα ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μετὰ τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ ἀδελφῶν δέον ὅπως τελῇ ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τοῦ ἐν αὐτῇ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου καὶ πᾶσα οἰκονομικὴ ἢ ἄλλως πως ἐκδηλουμένη ἐνίσχυσις δέον ὅπως κατευθύνεται διὰ τοῦ ἀρμοδίου ἐκκλησιαστικοῦ φορέως.

γ) τὴν μετὰ σπουδῆς καὶ δεούσης προσοχῆς ἀποφυγὴν προβολῆς παντός εἶδους ἐθνικιστικῶν διακηρύξεων, ἐκ μέρους ἐκκλησιαστικῶν προσώπων καὶ φορέων.

δ) τὴν ὑπόδειξιν καταλλήλων κληρικῶν, μοναχῶν, μοναζτσουσῶν, λαϊκῶν θεολόγων, ἐμφορουμένων ὑπὸ ἱεραποστολικοῦ ζήλου, πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἐν Ἀλβανίᾳ ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς διὰ τὴν καλυτέραν στελέχουσι τοῦ ἐν σπαργάνει λατρευτικοῦ καὶ κηρυκτικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἀλβανίᾳ.

ε) Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἀπευθύνεσθε: Σεβ. Μητροπολίτην Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιον, Mitropolitî Andrusës Anastasios, Eksarkuî Patrikanës Ekumenike, Kisha Orthodookse Autoqefale të Shqipërisë, Tiranë Albania, ἀριθμ. Telefax 00355-

42-32109. Ἄρ. Τηλεφώνου 00355-42-34117. Ἐν Ἀθήναις ἄρ. Telefax 01-6725353.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ, Πρόεδρος  
 † Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ  
 † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ  
 † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ  
 † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλόπολεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ  
 † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΣ  
 † Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ  
 † Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνούσων ΛΙΟΝΥΣΙΟΣ  
 † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ  
 † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ  
 † Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης ΜΑΞΙΜΟΣ  
 † Ὁ Μηθύμνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ  
 † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ

Ὁ Ἀρχιεραρχία  
 Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης

## ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2533

Ἀριθμ. Πρωτ. 1703 Ἀθήνησι τῆ 7ῆ Ἀπριλίου 1992  
 Διεκ. 553

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας  
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ἀγιωτάτη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐν τῷ κόσμῳ παρούσῃ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ καιροὺς μεταβολῶν ἀφεικτικῶς διατελοῦσα, ἐν εὐχαριστίᾳ πολλῇ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύριον οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀγωνία παρακολουθεῖ τὰς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ συντελουμένας μεγάλας κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς ἀλλαγὰς μετὰ τὴν κατάρρευσιν τῶν αὐτόθι ἀθεϊστικῶν κομμουνιστικῶν καθεστώτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπὶ ἱκανὰς δεκαετίας δεινῶς ἐδιώχθησαν καὶ ἐταλαιπωρήθησαν αἱ ἐν τῇ προαναφερθείσῃ περιοχῇ ἀδελφαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησιαί, τὴν ἀκανθώδη πορείαν τῶν ὁποίων ἐν τοῖς δυσχεμερίοις τούτοις καιροῖς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, οἷα φιλόστοργος ἀδελφή, μετὰ ἰδιαίτερου ἐνδιαφέροντος καὶ εὐαισθησίας ἀλλὰ καὶ θλίψεως διαπιστοῖ.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀναποσπαστῶς ἠνωμένη μετὰ τοῦ συστήματος τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἐν τῇ ἐνότητι τῆς πίστεως καὶ τῇ κοινωνίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, συμπάσχουσα μετὰ

τῶν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ ὁμοδόξων ἀδελφῶν καὶ κατὰ τὸ ἀγιογραφικὸν λόγιον «ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὄχυρὰ» ἐνεργοῦσα ἀδελφικὴν μέριμναν καὶ συμπαράστασιν ἐπιδεικνυται ὑπὲρ τῶν ἐν λόγῳ Ὁρθόδοξων ἀδελφῶν, τελούντων ἐν τραγικῇ ἀπὸ πλευρᾶς οἰκονομικῆς καὶ ποιμαντικῶν προϋποθέσεων, καταστάσει. Εἰς τὰς παρούσας δυσμενεῖς περιστάσεις ἐπισημειωθεῖτω ὅτι προστίθεται δυστυχῶς ἢ εἰς βάρος τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν δρᾶσις τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης ἀνηκόντων οὐνιτῶν, δημιουργοῦσα καταστάσεις ὅλως ἀσυμβιβάστους πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ ἀληθείας.

Εἰς ἐκδήλωσιν τοῦ ἐν τοῖς ὑπερθεν σημειουμένου ἐνδιαφέροντος, Συνοδικῇ ἀποφάσει καὶ διαγνώμῃ, Συνοδικῇ ἀντιπροσωπεῖα ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πατρῶν κ. Νικοδήμου καὶ Περιστερίου κ. Χρυσοστόμου περιελθοῦσα τὰς πλείστας τῶν χωρῶν τοῦ ἄλλοτε σιδηροῦ παραπετάσματος, ἀδελφικὸν προσήνεγκε μήνυμα συμπαράστασεως τοῖς ἐκεῖ ἀδελφοῖς καὶ ἐπιτοπίως ἐπυθάνετο τὰ περὶ τῶν ἀναφαινομένων ἀναγκῶν των. Ἐπανακαμψάντων τῶν Σεβ. ἁγίων ἀδελφῶν, παρ' ὧν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πληροφορηθεῖσα τὰ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης συμβαίνοντα, χρωμένη τοῖς προσήκουσιν ἐκάστοτε τῷ καιρῷ ἀντιληπτικῶς τρόποις, πρὸς θεραπείαν τῶν ἐν ταῖς προμνησθείσαις Ἐκκλησίαις Ρωσίας, Σερβίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Γεωργίας καὶ Ἀλβανίας ἀναγκῶν, ἀπεφάσισεν:

α. Τὴν χορήγησιν 5 ὑποτροφῶν πρὸς ἐκάστην τῶν ἀνωτέρω Ἐκκλησιῶν διὰ θεολογικὰς ἢ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς καὶ 5-10 ὑποτροφῶν πρὸς ἐκάστην τούτων διὰ φοίτησιν ἐξ αὐτῶν προερχομένων σπουδαστῶν, εἰς Ἐκκλησιαστικὰ Λύκεια τῆς ἡμεδαπῆς.

β. Τὴν φιλοξενίαν μοναχῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἰς Ἱεράς Μονὰς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δι' ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκκλησιαστικῶν χειροτεχνημάτων, μετάφρασιν πατερικῶν καὶ θεολογικῶν κειμένων καὶ περαιτέρω ἐμβάθυνσιν εἰς τὰ τῆς μοναστικῆς πολιτείας.

γ. Τὴν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας ταύτας προώθησιν τῶν ἤδη ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων συγκεντρωθέντων ἱερῶν σκευῶν καὶ λοιπῶν λατρευτικῶν εἰδῶν, περὶ τῆς ὁποίας προσεχῶς θέλετε λάβει σχετικὰς ὁδηγίας.

δ. Τὴν ἀνάληψιν τῆς οἰκονομικῆς δαπάνης διὰ τὴν ἀνατύπωσιν (διὰ τῆς μεθόδου τῆς φωτοσυνθέσεως) πατερικῶν ἢ θεολογικῶν βιβλίων, ἐπὶ τὸ τέλος τῆς

διαθέσεως αὐτῶν εἰς τοὺς κληρικούς καὶ φοιτητὰς θεολογίας τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Ἐκκλησιῶν.

ε. Τὴν κατὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα τῆς Πεντηκοστῆς, ἥτοι ἀπὸ 16ης ἕως 20ης Ἰουνίου ἐ.ξ. διεξαγωγὴν Πανελληνίου Ἐράνου, μερίμνη τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων, κατὰ τὰ πρότυπα τοῦ Ἐράνου τῆς ἀγάπης, ὑπὲρ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Ρωσσίας, Σερβίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Γεωργίας καὶ Ἀλβανίας, αἱ πρόσοδοι τοῦ ὁποίου κατατεθήσονται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 558010-25 λογαριασμὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι Ἀνατολικῆς Εὐρώπης» παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ τῆς Ἑλλάδος - Ὑποκατάστημα Κολωνακίου. Εἰς τὸν αὐτὸν λογαριασμὸν κατατεθήσονται καὶ αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ ἐκκλησιαστικῶν προσώπων καὶ φορέων.

στ. Τὴν πρὸς τὰς ἐν τοῖς ὑπερθεν διαλαμβανόμενας Ἐκκλησίας χορήγησιν τυπογραφικοῦ χάρτου διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν.

ζ. Τὴν συμμετοχὴν ἐκπροσώπων τῶν ὡς ἄνω Ἐκκλησιῶν εἰς συνέδρια τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν Νεότητος καὶ Αἰρέσεων.

η. Τὴν ἐνημέρωσιν τῶν ἀρμοδίων πολιτικῶν φορέων ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκδηλουμένης ἀδελφικῆς συμπαραστάσεως.

† Ὁ Ἀθηνῶν Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ, Πρόεδρος

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμητοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

† Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ

† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

† Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης ΜΑΞΙΜΟΣ

† Ὁ Μηθύμνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος  
Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης

## ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2535

Ἀριθμ. Πρωτ. 1771  
Διεκπ. 716

Ἀθῆναι τῆ 11ῃ Μαΐου 1992

Πρὸς

τὸν εὐσεβῆ ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαόν.

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ χάρις εἴη ὑμῖν ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος.

Κατὰ τὸ θέρος ἐκάστου ἔτους μετὰ θλίψεως θαυμάτης καὶ πόνου ψυχῆς παριστάμεθα μάρτυρες τῆς διὰ πυρκαϊῶν καταστροφῆς τμημάτων τῶν ἐναπομεινάντων δασῶν τὰ ὅποια ἐκόσμου προ δεκαετιῶν τὴν εὐλογημένην πατρίδα μας καὶ προσήνεγον πλείστας ἐπωφελεῖς διὰ τε τὸ φυσικὸν περιβάλλον, τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ λοιπὰ ἔμβια ὄντα ὑπηρεσίας.

Τὸ σοβαρώτατον τοῦτο καὶ ἐξαιρετικῶς ἐπεῖγον ἐθνικὸν πρόβλημα δὲν εἶναι δυνατὸν γὰ ἀφήσῃ ἀδιάφορον τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καθ' ὅτι εἶναι προφανές ὅτι αἱ βασικαὶ πτυχαὶ τοῦ ὄλου προβλήματος εἶναι πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς φύσεως, ἀπτόμεναι τοῦ ἥθους καὶ τῆς ὅλης νοστοπρίας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς στάσεως δηλονότι αὐτοῦ ἐναντι τῆς δημιουργίας. Ἡ ὑπὸ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου κατάχρησις τῆς ἐν τῇ δημιουργίᾳ προνοματικῆς αὐτοῦ θέσεως ἔχει ἤδη ὀδηγήσει τὸν κόσμον εἰς τὸ χεῖλος ἀποκαλυπτικῆς αὐτοκαταστροφῆς. Ἐπιστήμονες καὶ ἄλλοι θεράποντες τοῦ πνεύματος κρούουν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ ὁμιλοῦν περὶ φαινομένων ἀπειλητικῶν διὰ τὴν ζωὴν ὡς αὕτη ἢ ἀποφίλωσις τῶν δασῶν μὲ τὰς ὀλεθρίους συνεπείας τῆς μολύνσεως τῆς ἀτμοσφαιρᾶς λόγω ἐλλείψεως ὀξυγόνου, τῆς διασαλεύσεως τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν, τῆς ἐξοντώσεως πολλῶν εἰδῶν τοῦ ζωϊκοῦ καὶ φυτικοῦ βασιλείου, τῆς ἐπαπειλούσης τὰς μεγαλόπολεις, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, λειψυδρίας καὶ ἄλλας λίαν ἐπικινδύνους συνεπείας δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιθίωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πλασθέντος φυσικοῦ κόσμου.

Ἡ Ἐκκλησία μετὰ πολλῆς τῆς ἀγωνίας παρακολουθεῖ τὴν εἰς τὰς ἡμέρας μας συντελουμένην ἀνηλεῆ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου καταστροφὴν τῶν ἐλληνικῶν δασῶν καὶ ἐν ὄψει τῆς τοιαύτης καταστάσεως δὲν δύναται γὰ παραμένῃ ἀσυγκίνητος. Ἀτυχῶς εἰς τὰς ἡμέρας μας οἱ ἄνθρωποι κατὰ πλειονότητα ἐμφοροῦμενοι ὑπὸ ἀκράτου εὐδαιμονισμοῦ καὶ σειρᾶς ἐπιθυμιῶν τὰς ὁποίας ἐνθαρρύνει ἢ ἐπικρατοῦσα φιλοσοφία τῆς καταλωτικῆς κοινωνίας, ἔχουν χάσει τὴν αἴσθησιν τῆς ἱερότητος τῆς δημιουργίας καὶ ἐνεργοῦν ὡς θάναυσοι ἐξουσιασταὶ καὶ αὐθαίρετοι καταπατηταὶ τῆς. Ἄλλ' ἢ κτίσις «συστενάζει καὶ συνοδίνει» (Ρωμ. 8,22). Τὸ

## ΟΥΝΙΑ - ΣΚΟΠΙΑ - ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ \*

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν συνεδρία τῆς 9ης Ἰανουαρίου ἐξέδωκε τὴν παρακάτω ἀνακοίνωση: «Ἡ Δ.Ι.Σ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν σημερινή συνεδρία τῆς ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἀνάγνωση τοῦ Χριστουγεννιάτικου μηνύματος στὴν φευτομακεδονικὴ γλῶσσα τῶν Σκοπίων, κατεδίδακε γιὰ μιὰ ἀκόμα φορά τὶς προκλητικὲς ἐνέργειες τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Βατικανοῦ εἰς βάρος τοῦ Ἔθνους μας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μὲ συνέπεια νὰ ταλαιπωρεῖται τὸ Ὁρθόδοξο ποίμνιο τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης ἀπὸ τὴν προπαγάνδα τῆς Ρώμης.

Ἡ φιλοσκοπιανὴ δραστηριότης τοῦ Βατικανοῦ, ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια, ἀποτελεῖ ἀπαράδεκτη ἱστορικὴ παραχάραξη καὶ ἐπισύρει σοβα-

(\*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 222 τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 τεύχους.

τὴ μνημὴ τῆς ἀλαζονείας τοῦ ἀνθρώπου θὰ εἶναι ἡ αὐτοκαταστροφὴ του καὶ ἐὰν δὲν ληφθοῦν ἄνευ χρονοτριβῆς δραστικὰ μέτρα ὁ δασικὸς μας πλοῦτος θὰ ὑποστῇ τοιαύτας ἀλλοιώσεις, ὥστε ἡ ζωὴ ἔλων μας νὰ κινδυνεύῃ. Σημειωθῆτω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι οἱ ἐκούσιοι ἐμπρησταὶ τῶν δασῶν ἐγκληματοῦν βαρύτερα οὐ μόνον ἔναντι τῶν συνανθρώπων των ἀλλὰ καὶ ἔναντι τοῦ θελήματος τοῦ ἁγίου Θεοῦ καὶ ἐπισείουν τὴν θείαν μὴνιν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς των διὰ τὴν τοιαύτην βλάσφημον ἔναντι τῆς θείας δημιουργίας ἐνέργειάν των.

Ἰδίᾳ δι' ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους Ἕλληνας παρίσταται χρέος ἱερὸν ἔναντι τοῦ θείου Δημιουργοῦ τῆς γῆς ἡ ὁποία ἐγαλούχησεν ἐπὶ αἰῶνας τὰ τέκνα τῆς, ἡ προστασία τῶν δασῶν τῆς, ὑπὸ τὴν δροσερὰν σκιάν των ὁποίων τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐνταῦθα ἐμεγαλουργήσεν, τὰ ἔθνικα ἰδανικὰ διεσώθησαν εἰς καιροὺς δυσκόλους καὶ χαλεποὺς καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστις ἐδλάστησεν καὶ ἐκαρποφόρησεν εὐροῦσα τὴν προσιδιάζουσαν εἰς αὐτὴν ἐκφρασίαν τῆς.

Ταῦτα ἐν συναισθήσει χρέους καὶ πατρικῆς πνευματικῆς εὐθύνης ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, καλοῦμεν διὰ τῆς παρουσίας Συνοδικῆς ἡμῶν Ἐγκυκλίου σύμπαντα τὸν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαὸν εἰς ἐγρήγορσιν καὶ μέριμναν ἰδιαιτέραν διὰ τὴν προστασίαν τῶν δασῶν τῆς πατρίδος μας καὶ προτρεπόμεθα πατρικῶς ὅπως μὲ σεβασμὸν πρὸς τὴν θείαν ταύτην δωρεὰν καὶ εὐθύνην ἔναντι τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, ἐργασθῶμεν ἀπὸ κοι-

ρὲς συνέπειες στὶς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν (Ὁρθόδοξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς), τορπιλλίξει τὸν μεταξὺ τους Θεολογικὸν Διάλογο καὶ θέτει ἐν ἀμφιβολίᾳ τὶς ἔναντι τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας διαθέσεις καὶ προθέσεις τοῦ Πάπα.

Σκληρὸ ψήφισμα ἐξέδωκε τὸ Θεολογικὸν Τμῆμα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κατὰ τοῦ Βατικανοῦ καταγγέλοντας τὶς «δολιότητες καὶ βιαιότητες ἔναντι τῶν Ὁρθοδόξων στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη» μέσῳ τῆς ἀναπτυσσόμενης Οὔνιας. Οἱ πράξεις αὐτές, συνεχίζει τὸ ψήφισμα, τοῦ προκαθημένου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀνασύρουν στὴ μνήμη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὶς τραγικὲς ἐμπειρίες ἀπὸ τὸ σταυροφορικὸ καὶ ἀποικιοκρατικὸ σὺνδρομο τοῦ παπισμοῦ στὸ ἱστορικὸ παρελθόν.

Ἐπισημαίνεται ἐπίσης ἡ ἀπαράδεκτη προσπάθεια τοῦ Πάπα νὰ προσεταιρισθῇ καὶ μὲ ἀθέμιτα μέσα τὴν

νοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ πρὸς προστασίαν ἤγγουν καὶ διάσωσιν τῆς φυσικῆς ταύτης δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Εὐχόμεθα δ' ἐπὶ πᾶσι τούτοις ὅπως κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος περιορισθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ἡ καταστροφικὴ λαίλαψ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῶν δασῶν καὶ ἐνταῦθα αἱ προσπάθειαι ἔλων μας, τῆς τε ὑπευθύνου Πολιτείας ἀλλὰ καὶ ἐνὸς ἐκάστου, ἀφ' ἐνὸς ἐπὶ τῷ τέλει τῆς διασώσεως τῶν ἐγαπομεινάντων δασῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ἀναδασώσεως τῶν ἤδη πυρποληθέντων τοιούτων.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τὸ ἄπειρον αὐτοῦ ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

† Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ

† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

† Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης ΜΑΞΙΜΟΣ

† Ὁ Μηθύμνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης



περιστασιακά απεσχισμένη σκοπιανή Ἐκκλησία, προβάλλοντας μιὰ μεταπολεμική νεοφανή και κατασκευασμένη ἐθνότητα και γλώσσα για να ἀμφισβητήσει τὴν ἐπὶ 3.000 χρόνια ἀσασίαστη ἐλληνικότητα τῆς Μακεδονίας. Τὸ Βατικανὸ σπείρει ἀνέμους και θὰ θερίσει θύελλες, τονίζουν οἱ πανεπιστημιακοὶ καθηγητὲς τῶν ὁποίων ἡ καταγγελία ἔχει ιδιαίτερη βαρύτητα, ἀφοῦ ὡς γνωστὸ οἱ περισσότεροὶ εἶναι διορισμένοι ἐκπρόσωποι Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὸν Θεολογικὸ Διάλογο («ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»).

Γιὰ ὅσους τὸ ξεχνοῦν ἢ τὸ παραγνωρίζουν ὑπεθυμίζουμε ὅτι τὸ ὄνομα Μακεδονία εἶναι ἀναπαλλοτρίωτο «κτῆμα ἐς αἰεὶ» τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Κοιμιάτι τῆς ψυχῆς του. Τὸ ὄνομα Μακεδονία εἶναι οὐσιαστικὸ στοιχεῖο ζωῆς και ἐν προκειμένῳ τῆς ἐθνικῆς μας κυριαρχίας. Χρησιμοποίησή του πρὸς ὑποδῆλωση σλαβικοῦ κράτους - ἔθνους - γλώσσας ἰσοδυναμεῖ με ἀπόσπαση ἐδάφους τῆς ἐπικρατείας μας. Ἔτσι, ἡ ἀντίδρασή μας ἀπέναντι στὴ σύσταση και ἀναγνώριση ἐνὸς ψευδωνύμου κράτους στὰ Σκόπια πρέπει να εἶναι ἀπόλυτη, ἀταλάντευτη και δυναμική. Ἐνα σλαβικὸ κράτος με ἐλληνικὸ ὄνομα στὰ βόρεια σύνορά μας συνιστᾷ μιὰ διαρκῆ ἀπειλή κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τί θὰ διδάξουμε αὔριο στὰ παιδιά μας ὅτι πρὸς Βορρᾶν συνορεύουμε με τὴν... Μακεδονία;

Δὲν πρέπει να μᾶς διαφεύγει ὅτι ὁ γεωπολιτικὸς χώρος τοῦ Αἰγαίου, τῆς Μακεδονίας και τῆς Θράκης ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν τὰ λίκνα και οἱ ἐστίες, στίς ὁποῖες ὄχι μόνο γεννήθηκε ἀλλὰ διαπλάστηκε και ἀκτινοβόλησε και ἔλαμψε ὁ ἐλληνικὸς πολιτισμὸς σὲ ὅλες του τίς μορφές και ἐκφάνσεις κατὰ τὴν διαδρομὴ τῶν αἰώνων.

Και τὸν πολιτισμὸ αὐτὸ τὸν διαποτίζει και τὸν σφραγίζει ἡ μία και μόνη συνειδηση. Ἡ ἐθνικὴ συνειδηση τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία παρὰ τίς δοκιμασίες πού πέρασε, διατήρησε τὴν ἀκέραιη διάστασή της και τὸ βαθὺ ἐλληνικὸ της περιεχόμενο. Τίποτε ξένο δὲν τὴν ἐπηρέασε και δὲν τὴν ἀλλοίωσε. Ἀντίθετα ὅ,τι ξένο τὴν ἀγγίξε, τὸ ἀφομοίωσε και τὸ μετέβαλε σὲ στοιχεῖο τῆς δικῆς της ὑποστάσεως.

Ἑλληνες κήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιο στοὺς Σλάβους. Ἑλληνες βάπτισαν τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας και ἄλλους νεοφωτιστοὺς στὸν Δνεππερο. Γιατὶ ἦσαν Ἑλληνες, οἱ Ἅγιοι Μεθόδιος και Κύριλλος και μάλιστα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη, τὴν ὁποία ἡ ἀδίστακτη ἀνθελληνική προπαγάνδα θέλει να τοὺς ἐμφανίσει ὡς Σλάβους. Ὁ Ἄπ. Παῦλος τίς Ἐπιστολές του πρὸς Θεσσαλονικεῖς στὰ ἐλληνικά τίς ἔγραψε, ἀφοῦ ἦσαν Ἑλληνες. Τὰ ἀγγοεῖ αὐτὰ τὸ Βατικανό; Μὰ εἶναι δυνατό;

Και ἂν ναί, πῶς μπορεί ἓνας, κατὰ τοὺς Δυτικούς, Ἀλάθητος να διαπράττει τέτοια λάθη;

Καλὸ εἶναι να σταματήσει κάθε ὑποκίνηση τῶν ἀνομιολογητῶν ὀρέξεων ἀπὸ ὁποιαδήποτε πλευρά. Τὸ πανσπερμικὸ κρατίδιο τῶν Σκοπίων σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τίς προθέσεις, διαθέσεις και «διεκδικήσεις» εἰς βάρος τῆς Μακεδονίας μας, για τὴν ἀπελευθέρωση τῆς ὁποίας στοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους τοῦ 1912 - 1913 χιλιάδες ἐλλήνων στρατιωτῶν θυσιάσθηκαν, καλὸ θὰ εἶναι να κατανοήσει ἔγκαιρα ὅτι τέτοιου εἴδους «ἐπιθυμίες» δὲν εἴμαστε διατεθειμένοι να τίς ἱκανοποιήσουμε, εἶναι ἔξω και πέρα ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ και τὴν σύγχρονη πραγματικότητα και θὰ προσκρούσουν με «διαδικασία μπούμεραγκ» στὴν ὁποία ὑποτυπώδη ὑπόσταση τοῦ πανσπερμικοῦ αὐτοῦ μορφώματος.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ και δυὸ λεπτὰ πρὶν τελειώσω, ἐπιτρέψτε μου να τονίσω, να τὸ φωνάξω ὅσο μπορῶ πιὸ δυνατὰ για να τὸ ἀκούσουν και οἱ πρὸς Ἀνατολὰς και στὰ Βόρεια σύνορά μας γείτονες και ὅσοι ζοῦν πρὸς Δυσμᾶς, οἱ πάντες, ὅποιοι κι ἂν εἶναι αὐτοί.

«Ἡ καρδιά τῆς Ἑλλάδος κτυπᾷ στὸ Αἶγαίο, ὁ ἐγκέφαλός της λειτουργεῖ στὴν Μακεδονία και στὴν Θράκη κι ἂν αὐτὴ ἡ χώρα ζεῖ ἀκόμα τὸ χρωστᾷ στὴν πίστη και στοὺς ἀγῶνες τῶν πατέρων της, στὴν Ὀρθοδοξία μας. Αὐτὸ ὀφείλει να τὸ συνειδητοποιήσει ἀπόλυτα ὁ κοιλιακὸς χώρος τῆς Ἀθήνας, και να πάψει να ἐνδιαφέρεται μόνο για τὴν ἱκανοποίηση τῶν γαστριμαργικῶν του ἐπιθυμιῶν» (Παναγ. Κρητικῶς, Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς, «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ 1992», σ. 70).

Ἄγαπητοί μου,

Προσπάθησα να ἀναπτύξω τὸ θέμα μου, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ χρόνου πού εἶχα στὴ διάθεσή μου, ὅσο μποροῦσα πιδ ἀντικειμενικά. Χωρὶς να μείνω παρὰ για πολὺ λίγο, ὅπως τὸ εἶδατε, σὲ γεγονότα τοῦ παρελθόντος, πού ἀπλῶς ἀναφέροντάς τα θὰ «ἔξυνα πληγές» τίς ὁποῖες ἔχουμε λησμονήσει, σταμάτησα στὸ «σήμερον», σ' αὐτὰ πού γίνονται στίς ἡμέρες μας και για τὰ ὁποῖα τόσος λόγος καθημερινὰ γίνεται. Στὴν ἐφημερίδα «Καθολικὴ» τῆς 21.1.1992, διαβάξω: «Ἡ ὕβρις στικὴ για τὴν Α.Α. τὸν Πάπα Ἰωάννη Παῦλο Β' δῆλωση τὴν ὁποία ἐξέδωσε ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στίς 9 τοῦ μηνὸς χαρακτηρίστηκε στὴν Εὐρώπη ἀπὸ ἄλλους ἀγενεῖς, ἀπὸ ἄλλους ἀπρεπῆς και ἀπὸ ἄλλους χυδαία. Δὲν ξέυρωμε —οὔτε μᾶς ἐνδιαφέρει να μάθωμε— ποιοὶ ἐπιτήδευοι ἐκμεταλλεύθηκαν τὸν ὀρμητικὸ και ἐνθουσιώδη χαρακτήρα τοῦ καλοκάγαθου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ και τὸν παρέσυραν να τὴν ὑπογράψει. Συνήθως ἔτσι ἐνεργοῦν

## Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΣΤΟ ΦΑΝΑΡΙ (1 - 15 Μαρτίου 1992)\*

Προσφωνώντας τους Όρθοδόξους Προκαθημένους στο επίσημο γεύμα, που παρέθεσε προς τιμήν των τήν Κυριακή το μεσημέρι στο ξενοδοχείο «Σέρατον» ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος είπε:

«Προσφιλέσαιοι άγιοι άδελφοί,

Περατώσαντες σόν Θεώ τας εύλογημένας ήμών διαβουλεύσεις επί καιριωτάτων θεμάτων τής καθ' ή-

(\*) Συνέχεια έκ τής σελ. 227 του ύπ' άρ. 7 τεύχους

οί φθοροποιοί κόλακες». Με πολλή αγάπη επιστρέφουμε στόν συντάξαντα τό πιό πάνω σημείωμα. Οί χαρακτηρισμοί «άγενής», «άπρεπής» και «χυδαία» είναι άχαρκτηριστοί για μιá «χριστιανική» έφημερίδα. Ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος δέν έχει ανάγκη κολάκων. Υπεύθυνος για τήν «δήλωση» όλη ή Διαρκής Ίερά Σύνοδος, τής Όποίας τά σεβαστά μέλη γνωρίζουν και έλληνικά καλύτερα ασφαλώς από τήν «Καθολικήν» και δέν θίγουν ανθρώπους έστω κι άν αυτοί θίγουν όχι τόν «Ποιτίφικα» τής Έλληνικής Όρθόδοξης Έκκλησίας, διότι τοιοϋτον ούτε έχουμε, ούτε δεχόμεθα ως άλλοι πράττουν, αλλά αυτή τήν ίδια τήν Έκκλησία.

Είς τήν Μοναχήν δέ Θηρεσίαν Ρούσσου τής Παμμακαρίστου, για τό δημοσίευσμά της στο τελευταίο φύλλο τής «Καθολικής» ως Χριστιανός Όρθόδοξος άπλως θα τήν συνεβούλευα, να μή άσχολεϊται με μάς. Άν έχουμε προβλήματα σάν Όρθόδοξη Έκκλησία τής Ελλάδος είναι δικό μας θέμα. Άς κυττάξει τά προβλήματα τής ιδιικής της Έκκλησίας και ακόμη άς φροντίξει για τήν άδελφότητα στην όποία ανήκει και άς μάς άφήσει ήσύχους. Τί κρίμα! Πόση αλήθεια αγάπη κρύβουν τά όσα έγραψε. (Εάν τήν συναντούσα θα τήν ρωτούσα να μου πει: Γνωρίζει από τήν ιστορία τής «Παμμακαρίστου» πόσες άδελφές τής «Παμμακαρίστου» πάντα, στο Τάγμα, στην Άδελφότητα, ήσαν Όρθόδοξες πρώτα, που είχαν φοιτήσει σε Γαλλικά Σχολεία που διηρθύνοντο από Μοναχές τής Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας;).

Και τό έρώτημα τό μεγάλο παραμένει:

Γιατί τό Βατικανό έξακολουθεί να άνέχεται τήν Ούνία και να τήν ενισχύει; Γιατί ό Πάπας έστειλε πρόσφατα στην Μόσχα νούντσιο ζητώντας από τήν κυ-

μάς συνόλης Όρθοδοξίας και τών συγχρόνων σχέσεων αυτής προς τά λοιπά Χριστιανικά Δόγματα, τας άλλας θρησκείας και τόν κόσμο άπαντα τήν δέ αναίμακτον θυσίαν περίξ του αυτού Ίερού Θυσιαστηρίου ως άδελφοί δμαιομοι από κοινού προσεεργκόντες εις έπισφράγισιν μουτηριακήν τής εν τή πίστει και αγάπη και έλπίδι άρραγοϋς ήμών ένότητος, ιδού εύρισκόμεθα και αϋθις συνηγμένοι περι κοινήν τράπεζαν — άποτελοϋσαν, ως γνωστόν οργανικήν προσέκτασιν του Θυσιαστηρίου — να μεταλάβωμεν τροφής και συμβο-

θέρνηση τής Ρωσσίας να αναγνωρίσει τήν Ούνία ισοτιμη με τήν Όρθόδοξη Έκκλησία; Προσφέροντας μάλιστα σε άντάλλαγμα τήν άσκηση πιέσεως στα όργανα τής Ε.Ο.Κ. για αύξηση και έπίσπευση τής αναμενόμενης οικονομικής βοηθείας, όπως αναφέρει - καταγγέλλει στις 18.1.1992 τό NEWSLETTER τής «Εποπτείας»;

Κλήρος και λαός ένωμένοι άς άγρυπνούμε ώστε να άχρηστευθούν για μιá ακόμη φορά τά σχέδια, άς μη τά χαρακτηρίσω, τής Ρώμης. Αυτή είναι μιá εύχη θερμή και ένας πόθος ώστε με τήν ένωση αυτή Κλήρου και λαού να λείψουν τά «σχίσματα τών Έκκλησιών και τά φρυάγματα τών έθνών», να άποσύρει ή Ρώμη επί τέλους τήν ανά τόν κόσμο ούνία της και με διάλογο αληθινό, διορθόδοξο και διαχριστιανικό να έξασφαλισθει ή ένότητα τής Έκκλησίας.

Μόνο έτσι ή Χριστοκεντρική Θεοκεντρική αλήθεια θα μπορέσει να ένώσει τήν ανθρωπότητα σε «μιá ποιμνη με έναν Ποιμένα» τόν Κύριο Ίησού, χωρίς Τοποτηρητή επί τής γής, αλλά με τούς ταπεινούς εκπροσώπους Του οτινες κατά τήν Θ. Λειτουργία γύρω τής Άγ. Τραπέζης θρίσκονται.

Και κάτι ακόμη. Πρέπει να άρχισει κάποτε ή πολιτική, πνευματική και κοινωνική ήγεσία του τόπου μας να άξιολογεί τις ανεξάντλητες δυνάμεις του Έλληνισμού που έρχονται από τά βάθη τής ιστορίας του, από τά βάθη τών αιώνων και άποτελούν τήν μεγάλη κληρονομία του. Τόν πολιτισμό του και τήν Όρθόδοξία μας. Σας εύχαριστώ.

(Τέλος)

† Ο Θήρας ΠΑΝΤΕΑΕΗΜΩΝ

λικῶς ἐπεκτείνωμεν τὴν ἐν τῇ Θεῷ Εὐχαριστίᾳ κοινωνίαν ἡμῶν ἐπὶ πάντων τῶν τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθῶν, ἅπαντα ἀντιπροσωπευτικῶς καὶ ὡς ἐν ἐπιτομῇ, οὕτως εἰπεῖν, πρόκεινται ἡμῖν ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς βρώσεως καὶ τῆς πόσεως.

Τὴν τοιαύτην εὐρυτέραν κοινωνίαν συμβολικῶς βιοῦντες καὶ ἐν εἰρήνῃ ἀδελφικῶς ἀπολαμβάνοντες, κατὰ τὴν εὐφρόδονον ταύτην στιγμήν τῆς κοινῆς ἡμῶν συνεσιάζσεως, φυσικὸν εἶναι νὰ ἀναλογισθῶμεν ἐκ νέου ἐν πόνῳ ψυχῆς πόσα ἑκατομμύρια στανανθρώπων ἡμῶν ὑποσιτίζονται ἢ ἀκόμη καὶ λιμοκτονοῦν εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς γῆς —καὶ εἰς τὰς Ὁρθοδόξους χώρας ἰδιαίτερος ἐπ' ἐσχάτων—, τοῦτο δὲ οὐχὶ πάντοτε διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀγαθῶν, ἀλλὰ διότι δὲν ἐμάθομεν νὰ νεμώμεθα καὶ οἰκονομῶμεν ταῦτα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀλληλεγγύῃ ἀδελφικῇ, ὡς νὰ μὴ ἦτο ὁ κοινὸς Πατὴρ καὶ Δημιουργὸς ἡμῶν Θεὸς ὁ πάντας ἐκ τῶν πλουσίων Αὐτοῦ δωρεῶν ἐλεῶν καὶ διατρέφων.

Πῶς ὅμως νὰ ἐπικρατήσῃ δικαιοσύνη ἐν τῷ κόσμῳ, ὅταν δὲν ἔχη ἀκόμη προτανεύσει εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν ἡ ἀγάπη; Καὶ πῶς νὰ βασίλευσῃ, ἔστω ἐντὸς ἡμῶν, ἡ ἀγάπη, ὅταν ἀκόμη καὶ ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, οἱ φερόμενοι ὡς ὁπαδοὶ καὶ κήρυκες τῆς πλέον ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης, δὲν εἴμεθα πάντοτε εἰς θέσιν νὰ παρέξωμεν εἰς τὸν λοιπὸν κόσμον πειστικὸν παράδειγμα πρὸς μίμησιν;

Ἐν τούτοις, ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπὶ τοῦ κεφαλαϊώδους τούτου γνωρίσματος τῆς ἀγάπης ἐστήριξε τὴν χριστιανικὴν ἡμῶν ταυτότητα καὶ ιδιότητα, ἐπιστημάρας ὅτι «ἐν τούτῳ γνώσσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ εἰτε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (Ἰωάν. 13, 55).

Ἐκ τῆς Κυριακῆς ταύτης θεομοθεήσεως φιλοτιμούμενοι καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῆς φθορᾶς ἐμπράκτως κηρυχθεῖσαν ἀγάπην σταθερῶς ἀποβλέποντες, συνήλθομεν ἐνταῦθα, οἱ τὰ πρῶτα φέροντες ἐν τῇ εὐθύνῃ τῆς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην Ὁρθοδοξίας, ὅπως σνοκεφθῶμεν τίνι τρόπον θὰ ἦτο δυνατὸν σήμερον νὰ διακονήσωμεν λυσιτελέστερον τὴν πανανθρωπίνην εἰρήνην καὶ παγκόσμιον καταλλαγὴν.

Ὅθεν, ἐξ ὀνόματος καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀλλὰ καὶ τῆς λοιπῆς Ἱεραρχίας τοῦ πανσέπιου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῆς τε ἐνταῦθα καὶ τῆς ἀνὰ τὰς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐπαρχίας καὶ τὰ λοιπὰ Ἰδρύματα διατελούσης, χαιρετίζομεν πάντας Ὑμᾶς ἅπαξ ἔτι μετὰ πάσης ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς.

Καὶ πρῶτον μὲν εὐχαριστοῦμεν ἐκ βαθέων τῷ

Κυρίῳ καὶ Δομήτορι τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος Αὐτοῦ ἐπιτευχθεῖσιν ἐνταῦθα, διὰ τῆς ἐν γένει συνεργασίας ἡμῶν καὶ ἀμοιβαίας οἰκοδομῆς. Εἶτα δὲ ἐκφράζομεν καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, τῶν ἀπὸ περᾶτων συνελθόντων Ἀδελφῶν, τὴν ὀφειλομένην ἀναγνωρίσιν καὶ εὐχαριστίαν ἐπὶ τῇ συμβολῇ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς Συνάξεως ἡμῶν ταύτης.

Πεποίθαμεν, Ἀδελφοί, τιμιότατοι, ὅτι τὰ χάριτι Θεοῦ στηρίξαντα καὶ πλουτίσαντα ἡμᾶς ἀμοιβαίως ἐνταῦθα ἱερὰ θιώματα θὰ ἔχουν ἀνάλογον ἀγαθὴν ἐπίδρασιν ὄχι μόνον καὶ ἐπὶ τὰ ἑκασταχοῦ ἕως περᾶτων τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως.

Εἶθε ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῶν οἰκτιρῶν νὰ ἀξιώσῃ πάντας ἡμᾶς τοῦ ἐλέους Του, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν καὶ καθ' ὃ μέτρον γνωμέθα φιλεύσπλαγχοι πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς πάντας ἄνθρώπους ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν. Ἀμήν).

Ἀπὸ μέρους τῶν Προκαθημένων ἀντιφώνησε ὁ Μακ. Πατριάρχης τῆς Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος ἐξαίροντας τὴ σημασία τῆς Συναντήσεως καὶ ἐκφράζοντας ἐκ μέρους τους εὐχαριστίες γὰρ τὴν πρόσκληση καὶ συμμετοχὴν.

Ἐξ ἄλλου στὸ ἀποχαιρετιστήριον δεῖπνον ποῦ παρέθεσε ὁ Παναγιώτατος στὸ ξενοδοχεῖο «Στραγκὰν» εἶπε πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν:

«Μακαριώτατοι καὶ Ἱερώτατοι, φίλιτοι ἅγιοι ἀδελφοί,

Κατακλείοντες, χάριτι θεῷ, ἐπισήμως ἀπόψε, διὰ τοῦ ἀδελφικοῦ τούτου ἀποχαιρετιστηρίου δείπνου, τὴν ὀλιγοήμερον μὲν, πλὴν μεστὴν ἱερῶν συγκινήσεων καὶ πολλῆς πνευματικῆς οἰκοδομῆς, εὐλογημένην ἀναστροφὴν ἡμῶν ἐν τῇ Βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων, αἶνον καὶ δοξολογίαν ἀναπέμπομεν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ πρὸς τὸν ἐν Τριάδι ὑμνούμενον Θεόν, Ὅστις ὄχι μόνον συνήγαγεν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τοιαύτην Σύναξιν καὶ συνεργασίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπεσιτάτησεν ἀοράτως ἐν μέσῳ ἡμῶν, φωτίζων καὶ στηρίζων καὶ χειραγωγῶν ἡμᾶς εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν Του κηρυγμάτων ἐκ νέου κατανόησιν κατὰ τὴν ἐξόχως κρῖσιμον ταύτην ἱστορικὴν στιγμήν, καθ' ἣν δλόκληρος ὁ σύγχρονος κόσμος εὐρίσκειται εἰς συνεχεῖς, ραγδαίας, καὶ μόλις πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ἀπροβλέπτους ἀνακατατάξεις, αἱ ὁποῖαι δὲν δημιουργοῦν μόνον πειστικὰς ὑποχρεώσεις εἰς Κυβερνήσεις καὶ Διεθνεῖς Ὁργανισμοὺς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ πολλὴν σύγχυσιν εἰς τοὺς

λαοὺς καὶ μεγάλην ἐνίοτε ἀμηχανίαν εἰς πάντας τοὺς ἀνεπτυγμένον διαθέτοντας τὸ αἰσθητήριο τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ χρέους.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, Ἀδελφοί τιμιώτατοι, ὅτι ἡ εὐλογημένη ἡμῶν ἐνιαῦθα Σύναξις καὶ συνεργασία —παρὰ τὰς συμπαρομαρτούσας εἰς πᾶν κατ' ἀνθρώπων ἐγγείρημα δυσχερείας καὶ ἐγγενεῖς ἐλλείψεις— ἐσιτέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας ἀξιολόγου, ὥστε νὰ ἔχωμεν πάντα λόγον νὰ εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ, συγχάιροντες ἅμα ἀλλήλοις ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ταύτῃ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἔργου διεξαγωγῆ καὶ περαιώσεως, νὰ ἐλπίζωμεν δὲ ὅτι ἡ ἐκ τῆς συναντήσεως καὶ συνεργασίας ἡμῶν ταύτης ἀμοιβαία οἰκοδομὴ συντόμως ἤθελεν ἐκφρασθῆ εἰς καρπὸς πλέον συγκεκριμένους καὶ θεοφιλεῖς, ἐπ' ἀγαθῶ καὶ προστασίᾳ καὶ διαφυλάξει τῆς κοινῆς ἀμοιῆτος Πίστεως ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων καὶ εἰς διακονίαν τῶν ἱερῶν πανανθρωπίνων συγχρόνων αἰτημάτων.

Εὐρισκόμενοι πρὸ τοῦ ἀπ' ἀλλήλων ἀποχαιρετισμοῦ, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ ἐσπέρας, ἀναγόμεθα νοερώως εἰς παρομοίαν ἀτμόσφαιραν, Ἀδελφοί προσφιλέστατοι καὶ ἀγιώτατοι, ἀποχαιρετισμοῦ ἐν Μιλήτῳ, ὡς περιγράφουσι ταύτην αἱ Ἱεραὶ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Καὶ ἐνθυμούμεθα ὅτι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος χωριζόμενος τότε ἀπὸ τῶν τῆς Ἐφέσου Πρεσβυτέρων καὶ τῶν λοιπῶν πιστῶν τῆς περιοχῆς, ἐθεώρησε σκόπιμον νὰ ὑπομνήσῃ ἅπαξ ἔτι τοὺς ἐπερχομένους κινδύνους, καὶ ἐκ τῶν ἔνδον τοῦ περιβάλλοντος τῆς Πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐμφανίσεως ψευδοπροφητῶν καὶ γοήτων ἐπαπειλούντων νὰ πλανήσουν εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

Τῆς μικρᾶς ταύτης ὑπομνήσεως τοῦ πολυπλάγχιου τῶν Ἐθνῶν Ἀποστόλου οὐδέποτε ἀπολεσάσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ κῦρος καὶ τὸ ἐπίκαιρον αὐτῆς, ἃς ἐνωτισθῶμεν, Ἀδελφοί, ἅπαξ ἔτι τῶν νουθετηρίων ἐκείνων καὶ προφητικῶν λόγων τοῦ Παύλου, τῶν πρὸς τοὺς Ποιμένας καὶ Διδασκάλους πρωτίστως ἀπενθυνομένων, ἐπὶ σωτηρίᾳ ἑαυτῶν καὶ τοῦ ἐνὶ ἐκάστῳ πεπιστευμένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Πορευσόμεθα, λοιπόν, καὶ αὐθις ἐν εἰρήνῃ εἰς τὰ ἴδια ἐπὶ τὰ ἔργα ἡμῶν τὰ θεοφιλεῖ, μετὰ φρονήματος ἀναπαιρωμένης αἰσιοδοξίας ἐκ τοῦ ἐνιαῦθα ἀπ' ἀλλήλων καὶ μετ' ἀλλήλων ἐπιγενομένου ἐνὶ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐμπλουτισμοῦ, ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἀγάπης, ὁ τὸν πιστὸν δούλον τὸν τὰ τάλαντα φιλοτίμως ἐργασάμενον γενναιοδῶρως ἀμείνας, ἀσφαλῶς θὰ αὐξήσῃ καὶ τὸ ἐκ τοῦ τιμίου ἡμῶν πάντων ἰδρωτός ἀγαθὸν εἰς πολυπλάσιον.

Ἐγείρομεν τὸ κύπελλον ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακρο-

μερεύσεως πάντων ὑμῶν, πολῦτιμοι ἀδελφοί, καὶ ὑπὲρ τῆς εὐσιαθείας τῶν κατ' ὑμᾶς Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ εὐχόμεθα ὑμῖν κατευόδιον ἐν ἀγάπῃ βαθεῖα καὶ τιμῇ ὅλως ἀδελφικῆν.

Ἐκ μέρους τῶν Προκαθημένων ἀπάντησε ὁ Μακ. Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴ συγκίνηση καὶ τὴς εὐχαριστίας ὄλων πρὸς τὸν Πατριάρχην Βαρθολομαῖο καὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Σὲ ὄλους τοὺς προκαθημένους ὁ Παναγιώτατος πρόσφερε, ὡς ἀναμνηστικὸν, βυζαντινὸν Σταυρόν.

Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι στὴν Α' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου προσέστη ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Παρθένιος, ὁ ὁποῖος καὶ μιλώντας πρὸς τοὺς Προκαθημένους καὶ τὸ λοιπὸ ἐκκλησίασμα ἐξήρε τὴ σημασίαν τῆς Συναντήσεως καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Ὀρθοδοξίας. Στὸν ἐσπερινὸν τὴν ἐπιμένην προσέστη ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἰγνάτιος.

Ἡ Κοινότης Εὐλοπόρτης - Βλαχερνῶν, ἐκεῖ ὅπου ὡς γνωστὸν, τὸ πρῶτον ἐψάλη ἐπὶ Πατριάρχου Σεργίου ὁ Ἀκαθίστος Ὑμνος πρὸς τιμὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἔζησε φέτος στοὺς πρῶτους Χαιρετισμοὺς ἕνα πολὺ συγκινητικὸ γεγονός. Τὴν ἐπισκέφθηκε καὶ χοροστάτησε στὴν ἀκολουθίαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ ὁποῖος συμμετέσχε στὴ Σύσκεψη τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πού συγχάλεσε ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος.

Ὁ Μακαριώτατος ἔφαλε μὲ κατάνυξη τὴν πρώτην στάση τοῦ Ἀκαθίστου πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου καὶ ἀπαντώντας στὴν προσφώνηση τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Ἰακώβου, ὁ ὁποῖος τὸν καλωσόρισε ἐκ μέρους τῆς Α.Θ.Π. καὶ υπογράμμισε τὴν σημασίαν τῆς ἐπισκέψεώς του στὸ Ἁγίασμα τῶν Βλαχερνῶν, στὸ ὁποῖο προΐσταται καθὼς καὶ τῆς ὁμογενείας, πού εἶχε κατακλύσει τὸν Ναὸ, ὁ Προκαθημένος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέφρασε εὐχαριστίες πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὴν Παναγία, γιὰ τὴ μοναδικὴ αὐτῆ εὐκαιρία, ἀπηύθυνε δὲ θαυμάσια συγκεκριμένους πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα λόγους μεστοῦς πατρικῆς ἀγάπης.

Μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου ἔλαβε μέρος στὴν ἀκολουθίαν ὁ συνοδὸς τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. Δαμιασκηνὸς Καρπαθάκης, Ἀρχιεραμματοεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ ἔψαλλαν καλλιφῶνοι χο-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 270)

## Ο ΚΑΘΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ ΣΤΟ ΦΑΝΑΡΙ (23.4.1992)



Τὴ Μεγάλῃ Πέμπτῃ ἔγινε στὸ Ἱερὸ Κέντρο τῆς Ὁρθοδόξιας, τὸ Φανάρι, ὁ καθαγιασμὸς τοῦ Ἁγίου Μύρου, γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὴν ἐνθρόνισή τοῦ σημερινοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Παναγιωτάτου κ. Βερθολομαίου. Ἀντιπροσώπους ἔστειλαν ὅλα τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, ποὺ λαμβάνουν τὸ Ἅγιο Μύρο ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, τὰ Πατριαρχεῖα Μόσχας, Σερβίας καὶ Ρουμανίας καθαγιαζοῦν τὸ ἅγιο μύρο τὸ καθένα μόνο του. Στὴν ἀναμνηστικὴ φωτογραφία, ποὺ δημοσιεύουμε καὶ ποὺ ἐλήφθη μετὰ τὸν ἐφετινὸ καθαγιασμὸ, περιβάλλουν τὸν Παναγιώτατο οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας Σεβ. Μητροπολίτης Πηλουσίου κ. Βαρνάβας, Ἀντιοχείας Σεβ. Ἀπαμείας κ. Ἡλίας, Ἱεροσολύμων Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Γεράσων κ. Θεοφάνης, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος καὶ Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος, ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπίσης ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, καθὼς καὶ οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ κ.ἀ. Ἱεράρχες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἐκκλησίας Κρήτης καὶ Δωδεκανήσου. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ Σεβ. Κῶου κ. Ναθαναὴλ, στὸν ὁποῖο γιὰ πρώτη φορὰ οἱ τουρκικὲς ἀρχὲς ἔδωσαν ἄδεια εἰσόδου στὴν Κωνσταντινούπολη ἀπὸ τὴν ἀπέλασή του. Δεξιὰ διακρίνονται ὁ Ἐφημέριος τοῦ Π. Ναοῦ κ. Π. Τσιγαρίδας, οἱ Πατριαρχικοὶ Διάκονοι Πανός. Ἀπόστολος καὶ Θεόκλητος καὶ στὸ κέντρο τμῆμα οἱ ἀργυρὲς λήκυθοι μὲ τὸ Ἅγιο Μύρο.

Μὲ τὴν εὐκαιρία σημειώνουμε ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, διὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προσέβη σὲ καλλιτεχνικὴ ἔκδοσή μὲ τίτλο «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΜΥΡΟΝ ΕΝ Τῆ ΟΡΘΟΔΟΞῆ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ», στὴν ὁποία περιέχεται σύντομη ἱστορία τοῦ Καθαγιασμοῦ ἐπὶ Πατριάρχου Δημητρίου (1983) καὶ ἡ σχετικὴ Ἀκολουθία.

ἰ. μ. χ.

## ΕΝΘΡΟΝΙΣΕΙΣ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

### ΤΟΥ ΣΕΒ. ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΗΣ, ΑΞΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟΥ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (19 Ὀκτωβρίου 1991)

Ἡ ἐνθρόνιση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημητρίου πραγματοποιήθηκε τὸ Σάββατο 19 Ὀκτωβρίου 1991 μὲ καθολικὴ συμμετοχὴ τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Μητροπόλεως καὶ μὲ ἰδιαίτερη λαμπρότητα καὶ συγκινητικὲς ἐκδηλώσεις ἐνθουσιασμοῦ καὶ χαρᾶς.

Τὸ πρωὶ τῆς ἴδιας μέρας ὁ Σεβασμιώτατος λειτούργησε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης, κατόπιν εὐγενοῦς ἀδείας τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου, Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος, καὶ τὸ μεσημέρι ἀναχώρησε γιὰ τὴ Μητροπολιτικὴ του ἐπαρχία. Στις 2.55 μ.μ. καὶ στὰ ἔρια τῆς δικαιοδοσίας του τὸν ὑποδέχθηκαν ὁ Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος πανοσ. Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσαοδαρίδης, Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Ὁσίου Νικοδήμου Πενταλόφου - Παιονίας, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Νομάρχου Διευθυντῆς τῆς Νομαρχίας Κιλκίς κ. Βασ. Ἀλεξίου, ὁ Ἀστυνομικὸς Διευθυντῆς Κιλκίς κ. Παναγ. Πιτσογιάννης καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ τοπικοῦ Τύπου. Στὴ συνέχεια ὁ Μητροπολίτης πραγματοποίησε δύο προσκυνηματικὲς στάσεις, στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίας Τριάδος Πολυκάστρου (3.00' μ.μ.) καὶ στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίου Δημητρίου Ἀξιουπόλεως (3.30' μ.μ.).

Στὴν πρώτη τὸν ὑποδέχθηκαν ὁ ἀντιδήμαρχος κ.

ροὶ ὑπὸ τὴ διεύθυνση τῶν κ. Σταμάτη Κίτσα καὶ Μιλτιάδη Παππά. Ἀκολούθησε δεξίωση στὴν αἴθουσα τῆς Κοινότητος κατὰ τὴν ὁποία προσφέρθηκε στὸν Μακαριώτατο ἀργυρὴ φιάλη μὲ Ἀγίασμα τῶν Βλαχερνῶν καὶ ἀκολούθησε θερμὴ συζήτηση μεταξὺ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τοῦ Πανιερ. Λαοδικείας, τῶν κληρικῶν τῆς περιφέρειας, τῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν ὁμογενῶν, ποὺ εἶχαν προσέλθει μέσα σὲ πολὺ ἐγκάρδια ἀτμόσφαιρα.

Δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου, στὸ ὁποῖο παρέστησαν ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Βασίλειος, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Πράγας κ. Δωρόθεος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Καρελίας κ. Ἰωάννης, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Γέρων Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος, Πέργης κ. Εὐάγγελος καὶ Λαοδικείας κ. Ἰάκωβος (συνοδὸς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἐκ μέρους τοῦ Οἴκ. Πατριάρ-

Σμυδάκης, ἐκπρόσωπος τοῦ ἀσθενοῦντος Δημάρχου μὲ ἐπίσημη προσφώνηση, μαζὶ μὲ τὰ μέλη τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς καὶ κατοίκους τοῦ Πολυκάστρου, μαθητὲς τῶν σχολείων μὲ σημαίες καὶ παραδοσιακὲς στολές, καὶ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς προσελθόντες στὴν ἐνθρόνιση Λαρισσαίους. Εἶχαν ἐν τῇ μεταξὺ φιλοφρόνως προσέλθει στὸν Ἱερὸ Ναὸ οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὀρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος, ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλος καὶ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. Χρυσόστομος. Παραβρέθηκαν ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ τ. Περιφερειάρχης Θεσσαλίας κ. Σάββας Τσιτουρίδης, οἱ βουλευτὲς Κιλκίς κ.κ. Νικ. Αὐγερινίδης, Γεώργ. Συμπιλιδῆς καὶ Κων. Τριαρίδης κ.κ. ἐπίσημοι.

Μετὰ τὴ Δοξολογία καὶ τὴ Δέηση στὸν Ἱερὸ Ναὸ, μὲ τὴ φιλόφρονα συνοδεία τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, ὁ Μητροπολίτης μετέβη στὴν Ἀξιούπολη (3.30' μ.μ.), ὅπου στὴν κεντρικὴ πλατεία πρὸ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ ἐπιφυλάχθηκε θερμὴ ὑποδοχὴ ἀπὸ τὸν Δήμαρχο κ. Ἰω. Πολυχρονίδη, τὶς Ἀρχές καὶ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς. Στὴν προσφώνησή του ὁ κ. Δήμαρχος ἀναφέρθηκε μὲν μὲ λεπτότητα στὴν πικρία τῶν Ἀξιουπολιτῶν, ποὺ θὰ ἤθελαν γὰ προκριθεῖ ἢ πόλη τους ὡς ἔδρα τῆς νέας Μητροπόλεως, ἀλλὰ καὶ τόνισε πὼς κοινὸς πλεόν στόχος καὶ ἐπιθυμία τους εἶναι ἡ ἀναβάθμιση τῆς Ἑκκλησίας Ἀξιουπόλεως καὶ διαβεβαίωσε ὅτι ὅλοι θὰ συμπαρασταθοῦν ἀμέριστα σὲ

χὴ σὲ ὅλες τὶς μετακινήσεις του), ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀγκυρα κ. Δημ. Μακρῆς καὶ οἱ συνοδοὶ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, παρέθεσε ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Κωνσταντινούπολη κ. Δανέλλης.

Τὸν Μακ. κατὰ τὴν ἀναχώρησή του ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Ἑλληνικοῦ κατευόδωσαν ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Πεντέλης Σεβ. Μητροπολίτης Δωδώνης κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἀρχιμ. Ἀλέξιος Βρυώνης καὶ ὑποδέχθηκαν κατὰ τὴν ἐπιστροφή του ὁ Πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ ἰδιαίτερος Γραμματεὺς τοῦ Μακ. Ἀρχιμ. Μελίτων Καβατασικλῆς.

(Τέλος)

Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου  
τῆς Ἱεράς Συνόδου

κάθε πρωτοβουλία τοῦ Μητροπολίτη. Ἀποκρίθηκε δεόντως ὁ Σεβ. κ. Δημήτριος.

Ἐπακολούθησε —ὕπὸ τὸν χαρμόσυνο ἦχο τῶν κωδῶνων καὶ ἐν μέσῳ θερμῶν ἐκδηλώσεων τῶν Ἀξιουπολιτῶν— ἄνοδος στὸν Ἱερό Ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὅπου τελέσθηκε πάλι Δοξολογία καὶ Δέηση.

Στις 4.10' μ.μ. ἔλαβε χώραν ἡ ἐπίσημη ὑποδοχὴ στὴν εἴσοδο τῆς γραφικῆς Γουμένισσας, ἔδρας τῆς Μητροπόλεως. Στὴν τιμητικὴ ἐξέδρα εἶχαν ἀνέλθει οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, ὁ ἀπὸ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Παροναξίας κ. Ἀμβρόσιος (ὁ ὁποῖος παρέδωσε τὴν ποιμαντορικὴν ράβδον) καὶ Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος κ. Νικηφόρος, καθὼς καὶ οἱ συνοδευόντες τὸν νέο Ποιμενάρχη ἀπὸ τὸ Πολύκαστρο Σεβ. Μητροπολίτες Ἱερισσοῦ κ. Νικόδημος, Βερροίας κ. Παῦλος καὶ Ἐδέσσης κ. Χρυσόστομος. Παραβρέθησαν ἐπίσης ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Παναγιωτάτου Θεσσαλονίκης πανοσ. Πρωτοσύγκελλος Μ. Ἀρχιμ. Παντελεήμων Καλπακίδης, πανοσ. Γραμματεῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πολλοὶ Κληρικοὶ ἀπὸ τὴ Λάρισα καὶ τὴν Ἀθήνα, ὁ Κιλκισιώτης Νομάρχης Καστοριάς κ. Ξεν. Στεργιάδης (ποῦ διεδίδασε καὶ τίς εὐχές τοῦ ἀσθενούντος Σεβ. Καστοριάς), οἱ βουλευτὲς Κιλκίς κ.κ. Νικ. Αὐγερινίδης, Γεώργ. Συμπιλίδης καὶ Κων. Τριαρίδης καὶ Λαρίσης κ. Νικ. Φαρμάκης, ὁ Διοικητὴς τῆς 33ης Ταξιαρχίας Ταξίαρχος Ἡλ. Ζαρογκίνας, ὁ Κοσμητορὸς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης Καθηγ. κ. Ἄντ. Παπαδόπουλος μετ' ἄλλους Καθηγητὲς τῆς Σχολῆς, Δημοτικὲς καὶ Κοινωτικὲς Ἀρχές, ἐκπρόσωποι Συλλόγων καὶ φορέων καὶ χιλιάδες λαοῦ ἀπὸ τὴ νέα Μητρόπολη καὶ τὴ Μητρόπολη Λαρίσης.

Τὸν Μητροπολίτη προσφώνησε ὁ Δήμαρχος Γουμένισσας κ. Δημ. Πάκος, μεταφράζοντας σὲ ἐγκάρδια λόγια τὸν παλλαϊκὸ ἐνθουσιασμό. Ἐπισήμανε ὅτι εἶναι ἱστορικὴ καὶ καθοριστικὴ ἡ στιγμή γιὰ τὸ λαὸ τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς, ποῦ χρειάζεται τὴν πνευματικὴ καθοδήγησιν τοῦ νέου Μητροπολίτη. Ἐξέφρασε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ παρουσία του θὰ γίνῃ γενεσιουργὸς αἰτία γὰρ πνεύσει ἄνεμος ἀναδημιουργίας καὶ θὰ ἀποτελέσει παράγοντα προόδου καὶ πρωτοπορίας, πραγματικὴ εὐλογία τῆς Παναγίας. Καταλήγοντας, εὐχήθημε ἐκ μέρους ὄλων τῶν κατοίκων ἔτη πολλὰ καὶ ἀναφώνησε «Ἄξιός». Ἡ τελευταία λέξη ἔμελλε γὰρ γίνῃ πάλιν καὶ πολλάκις μυριόστομη κραυγὴ ἀπὸ χιλιάδες στόματα τοῦ ἐνθουσιῶντος λαοῦ, μαζί με θερμὰ χειροκροτήματα.

Ἀντιφώνησε ἐπικαίρως ὁ Σεβ. Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου καὶ, ἀκολούθως, σχηματίσθη κομπή μετ' τὴ συμμετοχὴ τῆς φιλαρμονικῆς καὶ ἀγγέ-

ματος στρατοῦ κατ' ἀντιζυγία, τῆς μαθητιώσης νεολαίας μετ' παραδοσιακὰς στολὰς καὶ σημαῖες ἐλληνικὰς καὶ βυζαντινὰς, ἱεροπαίδων μετ' λάβαρα, Μοναζουσῶν καὶ Μοναχῶν, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν, τοῦ νέου Ποιμενάρχη, τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ. Ἡ κομπή —ὕπὸ τίς χαρμόσυνες κωδωνοκρουσῖες τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου— κατευθύνθη πρὸς τὸν μεγαλοπρεπὴ Καθεδρικὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου καὶ τελέσθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως. Ὁ πανοσ. Γραμματεὺς - Πρακτικογράφος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Λάμπας ἀνέγνωσε τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Πράξιν συστάσεως τῆς νέας Μητροπόλεως, τὸ Π. Διάταγμα καταστάσεως τοῦ Μητροπολίτου καὶ τὴν σχετικὴ Ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐπακολούθησαν οἱ προσφωνήσεις τοῦ Σεβ. Ἱερισσοῦ κ. Νικόδημου, ὁ ὁποῖος μετέφερε τίς εὐχές τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ τὸ μήνυμα τῆς μαρτυρίας καὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ τοῦ Σεβ. Παροναξίας κ. Ἀμβροσίου, ὁ ὁποῖος ἐπισήμανε τοὺς λόγους ποῦ τὸν ὤθησαν γὰρ συγκατατεθεῖ στὴ διχοτόμησιν τῆς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ γὰρ προτιμήσει τὴ μικρὴ καὶ προβληματικὴ νέα Μητρόπολιν του καὶ, μετ' τὴν διακρίνουσα αὐτὸν εὐγένεια, ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ νέου Ποιμενάρχη καὶ τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Κλήρου τῆς Μητροπόλεως Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ Καζαντζίδου, ποῦ ἐξέφρασε τὴν χαρὰ ὄλων γιὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς Μητροπόλεως καὶ τὴν ἱκανοποίησιν γιὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ Σεβ. Δημητρίου καὶ διευτύπωσιν τίς οὐκ εὐχὰς καὶ τὴν προσδοκίαν τῶν Κληρικῶν γὰρ εὐροῦν στὸ πρόσωπόν του «τὸν ἀληθὴ καὶ στοργικὸν πατέρα, τὸν ἀγαπῶντα τὰ τέκνα αὐτοῦ, τὸν ἀγαθὸν συγαντιλήπτορα στὸν προσωπικὸ ἀγῶνα, τὸν χρηστὸ σύμβουλον, τὸν ἀνεξίτητον διορθωτὴν τοῦ κακοῦ καὶ τὸν πολύτιμον βοηθὸν πρὸς τὴν τελείωσιν» τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Νομαρχίας κ. Βασ. Ἀλεξίου, τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Κλήρου τῆς Λαρίσης αἰδῶσ. Πρωτοπρ. Ἡλία Σκόρδα, καὶ τοῦ λαοῦ ἐπιτ. Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Θεολόγων κ. Εὐαγγ. Καραμπάτσα καὶ Ταξίαρχου ἐ.ἀ. Φωτ. Γεωργίου καὶ ὁ ἐνθρονιστήριος Λόγος τοῦ Σεβ. Γουμένισσης, ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖ:

### Ὁ Ἐνθρονιστήριος Λόγος

«Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν τῷ Θεῷ, τῷ σωτήρι ἡμῶν» (Ψ. 94).

«Τίς Θεὸς μέγας ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν» (Ψ. 76).

«Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος» «ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ»

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Κατηχ. Λόγος ἰ. Χρυσοστόμου, Ἐφεσ. 3,21).

Σεβ. ἅγιο Ἱερισσοῦ, ἐκπρόσωπε τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κ. Νικόδημε,

Σεβ. ἅγιο Παροναξίας κ. Ἀμβρόσιε,

Σεβασμία χορεία τῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν, ἅγιο Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, ἅγιο Βερροίας κ. Παῦλε, ἅγιο Ἐδέσσης κ. Χρυσόστομε, ἅγιο Διδυμοτείχου κ. Νικηφόρε,

Πανος. ἐκπρόσωπε τοῦ ἁγίου Θεσσαλονίκης Μ. Ἀρχιμ. π. Παντελεῆμον,

Ἄσοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, εὐλαβέστατο Πρεσβυτέριο καὶ ἱερά παρεμβολή τῶν Μοναζόντων,

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντὰ τῆς Νομαρχίας,

κ.κ. Βουλευτές,

κ.κ. Δήμαρχοι,

κ. Διοικητὰ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως,

κ. Ἀστυνομικὴ Διευθυντὰ Κιλκίς,

κ.κ. Κοινοτάρχες καὶ λοιποὶ ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν Ἀρχῶν, τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, τῶν δικαστικῶν, στρατιωτικῶν καὶ αστυνομικῶν Ἀρχῶν,

Εὐλογημένε λαὸ τοῦ Θεοῦ, φιλόχριστε καὶ φιλόπατρι·

Ἐνας ἅγιος Ἐπίσκοπος καὶ μάρτυρας καὶ Ἀποστολικὸς Πατέρας, ὁ ἅγιος Κλήμης, Ἐπίσκοπος Ρώμης, παραβάλλει τὴν Ἐκκλησίαν μὲ ἓνα μεγάλο καρᾶδι τὸ ὁποῖο μεταφέρει μέσα ἀπὸ σφοδρὴ θαλασσοταραχὴ ταξιδιώτες ἀπὸ πολλὰ μέρη ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ κατοικήσουν σὲ μία καὶ τὴν αὐτὴ πόλιν, σὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Αὐτὸ τὸ καρᾶδι εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχει κυβερνήτη τὸν Υἱὸν του. Πρωρέας εἶναι ὁ ἐπίσκοπος, ναῦτες οἱ πρεσβύτεροι, ἐπιβάτες τοῦ πλοίου τὸ πλῆθος τῶν χριστιανῶν θάλασσα εἶναι οἱ συνθήκες τῆς παρουσίας ζωῆς, ἀντίθετοι ἄνεμοι οἱ πειρασμοί, τρικυμίες οἱ διώξεις καὶ οἱ κίνδυνοι καὶ οἱ παντοειδεῖς θλίψεις.

Ἐδῶ, λοιπόν, σ' αὐτὸν τὸν περικαλλὴ Ναὸ (ποὺ μὲ τὸν ἀρχιτεκτονικὸ του ρυθμὸ κατὰ τὸν παραδοσιακὸ συμβολισμό ἐξεικονίζει τὴν Ἐκκλησίαν ὡς θεόδρομο πλοῖο) καὶ σὲ τοῦτο τὸ θεοσούστατο πλῆρωμα τῆς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ἔρχομαι σήμερον καὶ ἀναλαμβάνω τὴν κρείσμη καὶ εὐθυνοφόρο ἀποστολὴν τοῦ «πρωρέα», νὰ στέκομαι δηλαδὴ μπροστὰ καὶ νὰ ἐπισκοπῶ καὶ νὰ δίνω ὁδηγίες σὶ τὸ πλῆρωμα, ὑπήκοος σὶς ἑσωτήριες ἐπιτολὰς τοῦ μόνου κυβερνήτη, τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, σὶ τὸ πολυκύμαντο ταξίδι μας γιὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

\* \* \*

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ λατρευομένου Θεοῦ μας, ἐπιτρέψτε μου νὰ χαιρετίσω ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴ μὲ συγκλίνηση καὶ χαρὰ, μὲ σιοργὴ καὶ περισσὴ τιμὴ καὶ ἀγάπη τοὺς παρόντας καὶ τοὺς ἀπολειφθέντας ἀπὸ τὸ θεόσωστο πλῆρωμα τῆς θεόθεν λαοσύνης μοι Ἱερᾶς αὐτῆς Μητροπόλεως. Καὶ παρακαλῶ, ἅγιοι Πατέρες, νὰ εὐλογήσετε καὶ νὰ δεηθεῖτε τοῦ Κυρίου, νὰ καταρτίσει καὶ νὰ καρποδοτήσῃ τὴν νεόφυτη ἄμπελο τῆς Μητροπόλεως μας.

Ὡς εἰκόνα ὄχι μόνο τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ ποὺ ὁ Κύριος μοῦ ἐμπιστεύθηκε, προάγομαι ἤδη νὰ ἀποτίσω φόρο τιμῆς πρὸ τῆς μακαρίας μνήμης τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Δημητρίου. Καὶ σὴν συνέχεια νὰ ἐκφράσω δι' Ὑμῶν, Σεβασμιώτατε ἅγιο Ἱερισσοῦ τὴν ὀλοκάρδια εὐχὴ νὰ ἀναδειχθεῖ ἀντάξιος διάδοχος τοῦ Μακαριστοῦ σὴν πρωτόθρονο καὶ Μητέρα μας Ἐκκλησίαν.

Στὰ πολυσέβαστὰ μου πρόσωπά Σας, Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, ἐκφράζω καὶ πάλι εὐγνωμόνα ἀνθομολόγηση πρὸς τὴν Σεπτὴ Ἱεραρχίαν τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, διότι ἐπέβλεψε φιλαδέλφως σὴν ἐλαχιστότητά μου καὶ θέλησε νὰ τιμήσῃ ἐκ νέου τὸν ὀδυνηρὸν στανρὸ τῆς πολυμήνου δοκιμασίας μου μὲ τὴν ἀναστάσιμη χαρὰ τῆς προκορίσεώς μου ὡς Ποιμενάρχου τῆς θεοσώστου Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου. Σᾶς εὐχαριστῶ ἐπιπλέον, διότι θελήσατε νὰ ὑποβληθεῖτε σὶ τὸν κόπο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλαδέλφου τιμῆς πρὸς νεότερο Ἀδελφὸ Σας καὶ ἤλθατε νὰ συμβηματούσετε μαζί μου σ' αὐτὰ τὰ ἱερά χῶματα. Πολλὰ Ὑμῶν τὰ ἔτη, ὄλβια καὶ θεοδόξαστα.

Ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴ, ἐκφράζω γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ εὐγνωμοσύνην μου, τὴν ἀφοσίωσή μου καὶ τὴν νίσιπρηπὴ εὐχὴν μου, νὰ τὸν μακροημερεύει ὁ Κύριός μας καὶ νὰ γλυκαίνει διὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπείας του τὰ πικρὰ ὕδατα τῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιφορῶν.

Ὁφειλετικῶς εὐχαριστῶ τούτη τὴν ὥρα, ἐκφράζοντας τὴν συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Μητροπόλεως μου, Ὑμᾶς, Σεβασμιώτατε ἅγιο Παροναξίας, διότι ὑπήρξατε ὁ πρῶτος καὶ κυριότερος παράγοντας γιὰ τὴν δημιουργίαν τῆς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, σὴν προσπάθειά Σας νὰ συμβάλλετε ὁποσοδήποτε σὴν ἐπίλυση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος. Νὰ εἶστε θέβαιος, ὅτι Σᾶς συνοδεύει ἡ ἀγάπη μας, ἡ εὐγνωμοσύνη μας, ὁ σεβα-





καὶ Ἐυεργέτη, τὸ θεάνθρωπο Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν ἐαυτοῦ μου δοῦλο τῆς σωτηρίας σας καὶ ὑπηρέτη τῆς πνευματικῆς προαγωγῆς σας, γιὰ χάρι τῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (βλ. Β΄ Κορ. 4,5).

Δὲν ἔχω καμιά ἀτομικὴ ἀπαίτηση ἀπὸ σᾶς, δὲν δικαιούμαι νὰ ἔχω.

Μόνον «ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε» (Φίλ. 1,27), «μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἐαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε» (Φίλ. 2,12) καὶ χαρίστε μου μιὰ ὑπόσχεση: ὅταν καὶ ὅποτε μὲ πάρει ὁ Θεός, νὰ τοιμῆσω νὰ καυχῆθῶ διὰ «ἡ σφραγίς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ» (Α΄ Κορ. 9,2).

\* \* \*

Ἔχετε ἀνθρωπιὰ, γιὰτι ἔχετε δοκιμασθεῖ κι ἔχετε καταβάλει βαρῦτατο φόρο αἵματος στὴ μεγάλη ἐθνικὴ μας ὑπόθεση. Ἡ ζωὴ τῶν πατέρων σας καὶ ἡ δική σας, εἴτε ἐδῶ σιὰ ἐδάφη τῆς φιλιππίνης μας Ἑλλάδος εἴτε σις ἀλλοθινοὺς πατρίδες, ἔχει συνυφανθεῖ μὲ τὸν πόνο. Ντυθεῖτε, λοιπόν, «σπλάγγνα οἰκτιρμῶν» κι ἐλάτε νὰ ὑπηρετήσουμε καὶ νὰ ἀπαλύνουμε μαζί τὸν ἀνθρώπινο πόνο, ὅπου κι ἂν ὑπάρχει. Ὅχι γιὰτι ὀφείλουμε νὰ ἐπιδείξουμε κάποια ἔργα εὐποιίας· ἀλλὰ γιὰτι ὡς Σῶμα Χριστοῦ δὲν μπορούμε νὰ σταθοῦμε μόνο στὴν πνευματικότητα καὶ νὰ ἀγνοήσουμε ἢ νὰ παραθεωρήσουμε τὴν κοινωνικότητα.

Ἡ κοινωνικότητα καὶ ἡ πνευματικότητα εἶναι δύο πτυχὲς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἀπορρίπτει γιὰ νὰ διακονήσῃ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου. Ἡ πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κοινωνικὴ, ἀφοῦ ἡ ἴδια ἢ Ἐκκλησία εἶναι εἰκόνα τῆς Ἀγιοτριαδικῆς κοινωνίας καὶ ἀφοῦ διὰ τοῦ ἀνθρώπου πορευόμεθα σιὸ Θεό. Καὶ ἡ κοινωνικότητα, πάλι, τῆς Ἐκκλησίας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι πνευματικὴ, καρπὸς τῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ γι' αὐτὸ, ἀυθεντικὰ κοινωνικὴ καὶ διαπροσωπικὴ.

\* \* \*

Μιὰ τέτοια κοινωνικότητα ἀσφαλῶς θὰ ἔχει νὰ πεῖ πολὺ περισσότερα στὴ νέα γενιά, σήμερον πὸν ἐκποιεῖται ἢ ἀνθρωπιὰ, ἀτροφεῖ τὸ ἦθος καὶ λεηλατεῖται ἢ ψυχὴ μας ἀπὸ ἀναρίθμητα νέα εἰδωλα καὶ ψευδοσωτῆρες.

Ἀπέναντι σ' αὐτὴν τὴν κοσμογονικὴ ἀλλοτριώση, δὲν ἔχουμε νὰ ἀντιπαρβάλλουμε παρὰ τὰ ἀντισώματα τῆς ἀφηνίσεως τῆς ἐνοριακῆς κοινότητος. Τὴν συναύξηση τοῦ ἐνοριακοῦ σώματος καὶ τοῦ ἐνδιαφερομένου γιὰ τὴν ἐνορία τοῦ ἐνοριτοῦ. Μόνο μέσα σιὸ πρωτοχριστιανικὸ «τοῦ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἢ ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία» (μὲ πρότυπο ἐπαναδιώ-

σεως τὰ μοναστήρια), μόνο μέσα ἀπὸ ζωντανὸς ἐνοριακὸς πρῶτες (μὲ τὸν Ἐφημέριο ὡς παπὰ —δηλαδὴ πατέρα— τῆς ἐνορίας τοῦ) ὁ κόσμος καὶ ἰδιαίτερα ὁ νέος κόσμος θὰ βρεῖ τὴν ἐννοια καὶ τὴ γέυση τῆς Ἐκκλησίας ὡς ζωῆς, ὡς σώματος πολλῶν μελῶν ἀδελφωμένων ἐν Χριστῷ.

\* \* \*

Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ οἱ πάντες, χωρὶς διαιρέσεις σὲ κοσμικὲς διαβαθμίσεις. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι θρησκευτικὸ ἴδρυμα ἢ σύλλογος. Εἶναι σῶμα, εἶναι κοινωνία προσώπων πὸν μετέχουν σιὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ καὶ εἶσι βρισκόν τὴν πληρότητα τῆς ζωῆς καὶ τὴν μοιράζονται φιλάδελφα μὲ τοὺς συναδελφούς.

Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴ διάσπαση καὶ τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας μπορούν καὶ καλοῦνται νὰ τὸ διώσουν γρησιότερα καὶ πληρέστερα τὰ παιδιὰ καὶ οἱ νέοι, πὸν ἀναζητοῦν ὄχι τύπος, ἀλλὰ τὸ πλήρωμα τῆς ζωῆς.

Παιδιὰ μου, νέοι καὶ νέες τῆς Μητροπόλεώς μας, πέρα ἀπὸ τὸ γεγονὸς διὰ εἶμαι ὁ νεότερος Ἐπίσκοπος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καί, ἐπομένως, ἐγγύτερα πρὸς σᾶς, ἔχω ἐπιπλέον συνομολογήσει ὡς Ἐπίσκοπος, διὰ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ λατρεία μου πρὸς τὸν Θεὸ θὰ περνᾷ μέσα ἀπὸ τὴ σχέση καὶ τὴ φρονίδα μου πρὸς τὸν κάθε ἀνθρώπο· κι ἐσεῖς δικαιούσθε νὰ διεκδικεῖτε τὴν πρώτη θέση σιὰ ποιμαντικὰ ἐνδιαφέροντα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Μητροπολίτου σας. Ἡ Ἐκκλησία μας σᾶς ἀνήκει καὶ τῆς ἀνήκετε. Ἐλάτε νὰ ἀνανεώσετε τὴ στελέχωσή της. Δώστε τὴν δική σας παρουσία, τὸν αὐθορμητισμὸ καὶ τὴν ζωντανία καὶ τὸν παλμὸ σιὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

\* \* \*

Ζώντας σὲ μιὰ κοινωνία πὸν —τὸ νιώθουμε ὅλοι μας— γίνετα ὁλόενα πὸ ἀπόσωση, συμβατικὴ, ἀπάνθρωπη, ἐμεῖς οἱ πιστεύοντες ἔχουμε ἓνα μοναδικὸ προνόμιο, μιὰ βαρὴ ἀποστολή: νὰ συγκροτοῦμε τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ καθιστοῦμε εἶσι —κατὰ τὸ πρότυπο τῆς Παναγίας— δυνατὴ τὴ συγκατάβαση καὶ παρουσία τοῦ Θεοῦ σιὸν κόσμῳ.

Καὶ σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν κατεύθυνση καλούμεθα, βεβαίως, πρῶτοι ἐμεῖς νὰ κινήσομε, οἱ κληρικοί, οἱ πατέρες τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ: νὰ ἀξιοποιήσομε τὸ θησαυρὸ τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ νὰ τὸν διαμοιράσομε ἔπειτα σιὸ λαὸ μας ὡς «πτωχοὶ φιλάδελφοι». Ὁ Χριστὸς τοῦ Ἁγίου Ποιητοῦ τὸν ὁποῖο «καταλύσομε» νὰ βρῖσκει μόνιμο κατάλυμα μέσα στὴν καρδιά μας, σιὸ ἐσώτερο κέντρο τοῦ εἶναι μας, γιὰ νὰ

ὀδηγοῦμε σ' αὐτὸ τὸ κατάλυμα καὶ νὰ ἀναπαύουμε «τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους». Ὁ ἱερός κληρικός, ἔλεγε ἕνας ἱερωμένος κορυφαῖος σύγχρονος θεολόγος, ἔχει τὸ ρόλο τῆς καρδιάς καὶ τῶν ἀγγελίων ποὺ αἰμοδοτοῦν τὸ σῶμα, ποὺ θρέφουν καὶ δξυγονώνουν τὸ σῶμα μὲ τὴν ἱερουργία τῶν θείων μυστηρίων, μὲ τὴν προσευχὴ γιὰ ὅλους τοὺς ἐνορίτες, μὲ τὴν ποιμαντικὴ φροντίδα καὶ γιὰ τὶς πνευματικὲς ἐλλείψεις καὶ γιὰ τὶς ὑλικὲς ἀνάγκες.

\* \* \*

Βαρύτατη ἢ ἀποστολὴ μας, ἀδελφοί μου συμπροσβύτεροι, ἀλλὰ εὐδόκησε ὁ Θεὸς νὰ ἔχουμε κουφιστὶς τῶν κόπων μας καὶ πολύτιμους συνεργοὺς τρεῖς μοναστικὲς Ἀδελφότητες νέων ἀνθρώπων, ποὺ ἀγωνίζονται νὰ διώσουν τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ καί, ζώντας τὴν ὁρθόδοξη πνευματικότητα, νὰ ὑπηρετήσουν ταπεινὰ τὸν πλησίον.

Εὐχομαι καὶ προσδοκῶ μὲ βεβαίαν ἐλπίδα ὅτι θὰ εἶναι «ἀνάπανσις τῶν καρδιῶν» τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τῶν Πατέρων καὶ τοῦ λαοῦ.

Ἀναφέρομαι, ὅπως καταλαβαίνετε, χάριν τῶν προσκεκλημένων μας, μὲ παιρική στοργὴ καὶ καύχησιν σὴν 20μελὴ ἀνδρῶα ἀδελφότητα τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου Πενταλόφου, καρπὸ πίστεως καὶ ἐνθέου ζήλου τοῦ ἀγαπητοῦ μου Καθηγουμένου καὶ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου π. Χρυσόστομου σὴν βμελὴ γυναικεία Ἀδελφότητα τοῦ Ἡουχαστηρίου Ἁγίου Γεωργίου Ἀνύδρου καὶ σὴν 20μελὴ ἀδελφότητα μοναχῶν καὶ δοκίμων ποὺ μεταφτυεῦθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Παφῆλ Πυργεῖοῦ - Τεμπῶν ἐδῶ, σὴν Ἱερά Μονὴ τῆς Παναγίας μας τῆς Γουμένισσας.

Δοξολογῶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ γι' αὐτὴν τὴν εὐλογία τῶν τριῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων, εἰς τύπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ποὺ θὰ ἀποτελοῦν γιὰ τὸ πλήρωμα τῆς Μητροπόλεώς μου πρότυπα βιώσεως τῆς πρωτοχριστιανικῆς κοινωνίας τῶν πιστευομένων.

\* \* \*

Κι ἐπανέρχομαι, ἄλλη μιὰ φορὰ, σὶα κατ' ἐμέ, γιὰ νὰ ἐξομολογηθῶ «ὡς παιδίον ὑποφελλίζον» τὴν ἐγνώμονα συντριβὴ τῆς ψυχῆς μου ἐνώπιον τῆς πανάγρου Μητρὸς τοῦ Σωτήρος, τῆς Πολιοῦχου ὅλης τῆς Μητροπόλεώς μας.

Γεννήθηκα δίπλα στὸ Ναὸ τῆς θαυματουργοῦ Παναγίας τῆς Γιάτρισσας στὸ Δουτράκι κι ἀνατράφηκα —θὰ ἄεγα— ἀναπνέοντας τὴν ὁσμὴ τοῦ μύρου ποικίλων θαυματίων τῆς πρὸς τοὺς πιστοὺς. Θεω-

ρῶ ἄλλο ἕνα θαῦμα τῆς Μητρικῆς προστασίας τὸ ὅτι ἐγκαθίσταμαι σήμερα ὑπὸ τὴν σκέπη τῆς θαυματουργοῦ Παναγίας τῆς Γουμένισσας, ὅπου, ἂν θέλει ὁ Θεός, θὰ ἀφήσω καὶ τὴν τελευταία πνοή μου.

Ἐτοιμαροῦν δοξάζω, ὑμνολογῶ καὶ μεγαλύνω αὐτῆς τὴν ἄμετρον πρὸς με συμπάθειαν.

Ἡ εὐσπλαγχνία τῆς καὶ ἡ εὐεργεσία τῆς καθιστᾶ ἀκόμη πιὸ μεγάλη τὴν εὐθύνη μου ὅπως σηματοδοτεῖται καὶ ἀπὸ τὸν τίτλο ποὺ μοῦ χάρισε ἡ Ἐκκλησία: Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου.

Γουμενίσσης: ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ὁ ἡγούμενος τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως, ἀλλὰ καὶ ὁ διάκονος τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, «ἡγούμενος, ἀλλὰ διακονῶν».

Ἀξιουπόλεως: ἄξιος τοῦ μεγάλου καὶ θύματος καὶ ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ὅποιος προσφέρει τὸν ἑαυτόν του ζωσα θυσία στὸ Χριστό, χάριν τῆς Ἐκκλησίας Του.

Πολυκάστρου: σ' αὐτὸν τὸν προμαχῶνα τὸν ἐθνικό, ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιαστικό, σὲ χρόνους τόσο ἀβέβαιους καὶ κρίσιμους, ἕνας Ποιμενάρχης ἀναδέχεται νὰ γρηγορεῖ καὶ νὰ φυλάσσει τὰ κάστρα τῆς πίστεως καὶ τῆς Ρωμοσύνης.

Ἀδελφοί μου,

εἶπα ἴσως πολλά, ἀλλὰ ἔχω τὴ βεβαιότητα ὅτι ἐμπιστευθῆκα τὸν πενιχρὸ θησαυρὸ τῆς καρδιάς μου σὲ καρδιῆς ποὺ ἔχουν τὴ δύναμη καὶ τὴν εὐαισθησία νὰ τὸν ἐπενδύσουν καὶ νὰ τὸν πολλαπλασιάσουν σὲ ἔργα φιλάδελφα καὶ φιλόθεα.

Θὰ ἤθελα, ἀπὸ δῶ καὶ πέρα, συμπορευόμενοι, νὰ σᾶς ἀκούω νὰ λέτε σεῖς πολὺ περισσότερα συζητώντας μαζί μου τρόπους γιὰ νὰ ἀναδειξομε τὴν ἀκριτική μας Μητρόπολη ἕνα ἐργατᾶξιο ἐκκλησιαστικό καὶ ἐθνικό, πνευματικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργον.

Εἶναι πρόωρο, ἂν ὄχι ὑπερβολικό, νὰ μιλήσω μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα γιὰ τὴν προνομιακὴ ἀποστολὴ τῆς Μητροπόλεώς σας, σὴν πύλη πρὸς... καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη. Σὲ ὅλους ὅμως ἐμᾶς ἐναπόκειται νὰ συνεργασθοῦμε γιὰ τὴν οἰκοδομὴ, τὴν ἀνάδειξη καὶ τὴν εὐρύτερη προβολὴ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ τόπου, ἂν τὸ θέλει ὁ Θεός.

Πάντως, «χωρὶς ὑμῶν, οὐδὲν ἐργάσομαι», χωρὶς τὴ δική σας βοήθεια δὲν πρόκειται νὰ κατορθώσω τίποτε. «Ἀλλήλων χρῆζομεν... Μείζονα δύναται το κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας, καί, ἅπερ καθ' ἑαυτὸν τις οὐ δύναται, μετὰ τῶν ἄλλων ἰσχύει». Ὅσα δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ἐπιτελέσει κάποιος μόνος του, τὰ κατορθώνει μὲ τὴν συνεργασία τῶν ἄλλων, λέει ὁ ἱερός Χρυσόστο-

μος (37η Ὀμιλία εἰς τὰς Πράξεις, Ε.Π. 52, 426).

\* \* \*

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, ἐν πρώτοις σὰς παρακαλῶ, σὰν τὸν μέγα Ἀπόστολο καὶ Πολιοῦχο τῆς Ἑλλάδος, τὸν ἀπόστολο Παῦλο, νὰ μὴ λησμονεῖτε νὰ προσεύχεσθε ἀπὸ τὴν καρδιά σας γιὰ τὸν Ἐπίσκοπό σας.

Τὸ ἐλάχιστο πὸν μπορῶ νὰ σὰς προσφέρω εἶναι ὁ ἑαυτός μου κατεργασμένος ἀπὸ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, χάρη καὶ σὺς δικές σας προσευχές. Τὸ μεῖζον, ὅμως, καὶ ἀναγκαιότερο πὸν χρεωσιτῶ νὰ σὰς προσφέρω εἶναι ὁ Θεός, εἶναι ἡ ἐποικοδόμησή σας πάνω σὶδ θεμέλιο τῶν Ἀποστόλων, ὥστε νὰ ἐποικοδομεῖσθε σὲ καὸ ἅγιο τοῦ Θεοῦ. Κι ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι δικὰ μου, εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δύναμη γιὰ νὰ ὑπηρετοῦμε τὴ σωτηρία σας. Ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ τὸ πᾶν, ἔμεις παραθέτουμε τὸν ἑαυτὸ μας σὶδ διακονία τοῦ θελήματός Του.

Χρειαζόμαστε, λοιπόν, καὶ σ' αὐτὸ οἱ προσευχές σας: γιὰ νὰ γίνετε πὸν δεκτικοί, πὸν ἀνοιχτοί σὶδ Χάρη τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποία ἱερουργοῦμε. Ὅσο πὸνδο ἔχετε γιὰ τὸν Θεό, ἀνάλογα θὰ σὰς χαρίσει Ἐκεῖνος τὰ δῶρα του διὰ τῆς ταπεινῆς καὶ ἀχρείας διακονίας μας. Παρακαλεῖτε, λοιπόν, τὸν Θεὸ μετὰ τὸ «Κύριε ἐλέησον», γιὰ νὰ μὲ καταστήσει καὶ νὰ μὲ προσφέρει Ἐκεῖνος σὶδ Ἐκκλησία Του «σῶον, ἐντιμον, ὑγιᾶ, μακροήμερεύοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς Αὐτοῦ ἀληθείας».

\* \* \*

Στὸ δικό Του ἔλεος ἐναπέθεσα πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα τὸν ἑαυτὸν μου καὶ ὅλους ἐσᾶς, κληρο καὶ λαό, κατὰ τὸ σύντομο προσκύνημά μου σὶδ Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίας Τριάδος Πολυκάστρου.

Σὶς προεβίεις τῆς παννυμνίου Θεοτόκου θὰ προσκομίσω ἐντὸς ὀλίγου τὶς προθέσεις καὶ τὶς προσδοκίες μου, μαζί μετὰ τὶς δικές σας ἐλπίδες.

Σὶς ἱκεσίες τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου, τοῦ προστάτου μου, τὸν ὁποῖο προσκύνῃσα σὶδ Ἀξιοδόκη, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, πὸν φιλόστοργα τούτη τὴν ὥρα μᾶς δεξιούται σὶδ περικαλλῆ Καθηδρικό Ναὸ του, ὅπως καὶ τῶν προσιατῶν μου ἁγίων Νεοφανῶν Μαρτύρων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης, σὶς δικές τους καὶ ὄλων τῶν Ἁγίων ἱκεσίες ἐμπιστεύομαι τὴν ποδηγεσία καὶ προστασία τῆς ποιμαντορίας μου, ἀλλὰ καὶ τὴν προκοπή τῆς θεοφιλίας σας, ἀδελφοί μου.

\* \* \*

Μ' αὐτὴν τὴ δέηση καὶ μετὰ τὶς προηγούμενες δια-

πιστώσεις καὶ ἀνθομολογήσεις μου καταλήγοντας, ἀσπάζομαι ἤδη μετὰ βαθύτατο σεβασμό, ἐξαιρετικὴ τιμὴ καὶ εὐγνωμοσύνη Ὑμᾶς, Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἱεράρχες. Καὶ ζητῶ τὶς πολύτιμες εὐχές καὶ εὐλογίες σας γιὰ τὴ νεοσύστατη Μητροπολιή μου, γιὰ τὸ θεοφιλή τῆς κληρο καὶ τὸ φιλόθεο λαὸ τῆς, καθὼς καὶ γιὰ τὴ διακονία μου σ' αὐτὴν.

Χαιρετίζω καὶ πάλι μετὰ πατρικὴ τιμὴ καὶ στοργὴ τὰ θεοτιμίμητα πρόσωπα τῶν ἐλλαβεσιᾶτων Ἐφημερίων, τῶν ὀσιωτάτων Μοναχῶν, τῶν ἐντιμοσιᾶτων Ἀρχόντων καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἀρχῶν, τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτρόπων, Ἱεροφαλιῶν καὶ Νεωκόρων τῶν Ἐνοριῶν καὶ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τῶν ὀριμοτέρων καὶ τῶν νεοτέρων, τὸ θεόσωστο πλήρωμα τῆς ἁγιοσιᾶτης Μητροπόλεως Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου.

Καὶ ἀπευθύνω πρὸς ὅλους τὴν προτροπὴ καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς καρδιάς τῆς Μακεδονίας μας, τῆς Θεσσαλονίκης τοῦ Ἁγίου Δημητρίου:

«(ἀδελφοί) παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα»

«ἢ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμή». (Α' Θεσ. 5,11 καὶ Β' Θεσ. 3,18).

Μετὰ τὸν πολυχρονισμό τοῦ Μητροπολίτου καὶ τὴν Ἀπόλυση, σχηματίσθηκα πάλι πομπή, ἢ ὁποῖα κατευθύνθηκα σὶδ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Παναγίας, ὅπου ἔγινε καὶ ἡ τελευταία προσκυνηματικὴ στάση τῆς ὄλης τελετῆς. Ἐφάλη Δοξολογία ἀπὸ τοὺς πατέρες τῶν δύο Μονῶν, τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου, καὶ ἀναπέμφθηκα Δέηση. Ἐπειτα, μαζί μετὰ τοὺς συνοδεύοντες Σεβ. Ἱεράρχες ὁ νέος Ποιμενάρχης μετέβη σὶδ παρακαίμενο Ἐπισκοπεῖο, ὅπου δέχθηκα τὶς εὐχές τοῦ Κληρο, τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ. Τὸ ἴδιο ὄραδου παρατέθηκα ἐπίσημο Δεῖπνο πρὸς τιμὴν τῶν προσκεκλημένων καὶ συμμετασχόντων.

Τὴν ἐπομένη, Κυριακὴ 20.10.91, ὁ Σεβασμιώτατος πρὸς ἐστη τῆς θείας Λειτουργίας σὶδ Καθηδρικό Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Γουμένισσης. Στὴ συνέχεια, μετὰ ἀπὸ δεξίωση σὶδ Αἵθουσα συνεδριῶν Δημοτικού Συμβουλίου σὶδ Δημαρχεῖο Γουμένισσης, μετέβη σὶδ Ἱ. Μονὴ Ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου Πενταλόφου καὶ πρὸς ἐστη τῆς τελεσεθείσης ἐνθρονιστηρίου Δοξολογίας. Ὁ πανοσ. Καθηγούμενος Ἀρχιμ. Χρυσόστομος προσεφώνησε καὶ ὁ Σεβ. κ. Δημήτριος ἀντιφώνησε δεόντως.

Ἀκολούθως ἐφάλη ὁ πολυχρονισμὸς τοῦ Μητροπολίτου, κατ' ἐντολήν του δέ, καὶ τοῦ Καθηγούμενου.

Μετὰ ἀπὸ σύντομο διάλειμμα, παρατέθηκε Μοναστηριακὴ τράπεζα.

Ἔτσι ὁλοκληρώθηκε τὸ πρόγραμμα τῆς ἐπισήμου ὑποδοχῆς καὶ ἐνθρονίσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμνίσσης, Ἀξιούπολεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημητρίου.

**ΤΟΥ ΣΕΒ. ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΚΟΥΡΙΟΥ  
κ. ΠΑΥΛΟΥ  
(2 Νοεμβρίου 1991)**

Μὲ βυζαντινὴν μεγαλοπρέπειαν ἐγένετο τὸ Σάββατον 2 Νοεμβρίου, ὥρα 12.30', ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Μητροπολίτου τῆς νεοσυστάτου Μητροπόλεως Ἀγιάς καὶ Συκουρίου κ. Παύλου (Καρβέλη) εἰς τὴν πόλιν Ἀγιάς Λαρίσης.

Παρέστησαν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, Ἀρχιερατῶν τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται: Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Θεόκλητος, Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἰερόθεος, Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Νικηφόρος, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀπόστολος, πρῶην Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κωνσταντῖνος, Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Ἡλείας κ. Γερμανός, Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Σεβασμιωτάτου Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου (ἀπουσιάζοντος αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν) Ἀρχμ. Πρωτοσύγκελλος κ. Θεόκλητος Κουμαριανός, ὡς καὶ πλείστοι κληρικοί ἐξ Ἀγρινίου, Μεσολογγίου, Πατρῶν, Λαρίσης καὶ Βόλου.

Ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας παρέστησαν: Ὁ πρῶτος ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς, βουλευτὴς Λαρίσης κ. Νικόλαος Κατσαρός, οἱ βουλευταὶ Νικ. Μαιμωνᾶς, Ἰωάννης Φλώρος, Γ. Ἀδαμόπουλος, Ἰω. Παπαδημόπουλος, ἐκπρόσωπος τοῦ Περιφερειάρχου Θεσσαλίας, ὁ Νομάρχης Λαρίσης κ. Ἀνδρέας Ἐξαδάκτυλος, ὁ Διοικητὴς τῆς Ἱης Στρατιᾶς κ. Γ. Σειραδάκης, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ΤΑ, ὁ ταξίαρχος κ. Μιλτιάδης Ἀργυρίου, ἐπιθεωρητὴς τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, ἐκπρόσωποι τῶν δικαστικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν Ἀρχῶν Λαρίσης καὶ Ἀγιάς.

Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως ὑπεδέχθησαν τὸν Σεβασμιώτατον, συνοδευόμενον ἀπὸ πολλοὺς κληρικούς καὶ λαϊκοὺς, ἐλθόντας ἐπὶ τούτῳ ἐξ Αἰτωλοακαρνανίας, Ἀχαΐας καὶ Ἀθηνῶν, ὁ Ἱερός Κληρὸς τῆς περιφερείας μετὰ τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους κόσμου.

Ἀπεδόθησαν τιμαὶ ἀπὸ στρατιωτικὸν ἄγγμα καὶ ἀπὸ τὴν μουσικὴν τῆς Ἱης Στρατιᾶς. Ἐπικολούθησε προσφώνησις τοῦ Κοινοτάρχου καὶ, ἐν συνεχείᾳ, ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου.

Ὁ Ἀρχιερατῶν τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης ἀνέγνωσε τὸ διάταγμα τῆς Πολιτείας καὶ τὴν ἐγκύκλιον τῆς Ἱ. Συνόδου περὶ ἐγκαταστάσεως τοῦ ἐνθρονισθέντος Μητροπολίτου.

Ἐπικολούθησαν προσφωνήσεις: Τοῦ Πρωτοσυγκέλλου Δημητριάδος κ. Θεοκλήτου Κουμαριανοῦ, ἐκπροσωποῦντος τὸν Σεβασμιώτατον Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου, τοῦ Γεν. Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου πανοσ. Ἀρχμ. κ. Ἰωαννικίου Βαρθαρέλη ἐκ μέρους τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Νομάρχου Λαρίσης κ. Ἀνδρέα Ἐξαδάκτυλου. Τέλος ὁ ἐνθρονισθεὶς Μητροπολίτης ἐξεφώνησε τὸν ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ λόγον.

Τὴν μεσημβριαν, περὶ ὥραν 2, παρετέθη γεῦμα ὑπὸ τῆς τοπικῆς διοικήσεως, εἰς ὃ παρεκάθησαν περὶ τὰ 150 ἄτομα. Κατὰ τὰς προδόσεις διὰ μακρῶν προσεφώνησε ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Νικόλαος Κατσαρός, ἀναφερθεὶς εἰς τὸν ἐνθρονισθέντα Μητροπολίτην καὶ εἰς ἄλλα ζητήματα τῆς περιφερείας Ἀγιάς. Ἐγένοντο καὶ ἄλλαι προσφωνήσεις ἐκ μέρους τοῦ κ. Νομάρχου, τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἱης Στρατιᾶς, τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἀστυνομίας κ. Ἀργυρίου καὶ οὕτως ἔληξε τὸ γεῦμα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐόρτιος ἐκδήλωσις τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἀγιάς καὶ Συκουρίου.

Ἐν συνεχείᾳ παρατίθεται

**ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος**

*Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, τίμιον Πρεσβυτέριον, ἐντιμότητες κ. Ἀντιπρόεδρε τῆς Βουλῆς, ἐντιμότητες κ. Βουλευταί, ἐντιμότητες κ. ἐκπρόσωπε τῆς Περιφερείας Θεσσαλίας, ἐντιμότητες κ. Νομάρχα, Στρατηγέ μου, κ. Ἐπιθεωρητὰ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, Κύριοι τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀγιάς, κύριοι ἐκπρόσωποι τῶν Δικαστικῶν καὶ Ἐκπαιδευτικῶν Ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ Λαρίσης, περιούσιε Λαεὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀγιάς καὶ Συκουρίου,*

*Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν ἐν εὐγνωμοσύνῃ πολλῇ, ἀπὸ τὰ κατὰβαθα τῆς ψυχῆς μου, διότι μετὰ τὴν 17χρονον δοκιμασίαν μου, ὡς ἐκπλιώτου Μητροπολίτου Παρραμυθίας, καὶ μετὰ τὴν πρόσφατον ἄλλην δοκιμασίαν μου ἐκ τῆς σοβαρᾶς ἀσθενείας μου, ἠδδόκησεν Ἐκκεῖνος νὰ μὲ καλέσῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Εὐχαριστῶ καὶ τὴν Σεπιτῆ*

Ἱεραρχίαν, ἣτις μὲ ἀνέδειξε καὶ πάλιν ἐνεργὸν μέλος τῆς.

Ἐνθρονιζόμενος σήμερον εἰς τὴν νεοσύστατον Ἱ. Μητρόπολιν Ἀγιάς καὶ Συκουρίου, καὶ ἐμφανιζόμενος ἐνώπιον πάντων ὑμῶν, χαιρετῶ ὅλους, ἐπαναλαμβάνων τὴν ἀποστολικὴν εὐλογία: «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν».

Ἀναλαμβάνων ἀπὸ σήμερον τὴν διαποίμωσιν τῆς Μητροπόλεως ταύτης, ὁμολογῶ ὅτι μὲ συνέχει μεγάλος φόβος, διότι αἰσθάνομαι τὸ βάρος τῆς τεραστίας ἐκθέτησης, πὺν ἐπωμίζομαι, τώρα εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ θίου μου. Δὲν ἀπογοητεύομαι ὅμως. Θαρρῶ εἰς τὴν πανσθενουργὸν δύναμιν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ πρῶτον, καὶ δεύτερον εἰς τὴν βοήθειαν πάντων Ὑμῶν. Αὐτὸ πὺν ἔλεγε καὶ ἔγραφε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τοὺς Κορινθίους διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ὅτι «ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύεται τελεία ἐν τῇ ἀσθενείᾳ του» (Β΄ Κορινθ. ιβ΄ 9) καὶ ὅτι «τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρὰ», τὸ πιστεύω ἀπόλυτα. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία μὲ τόσην συγκατάθεσιν ἠδρόκησε νὰ μὲ καλέσῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας μας, αὐτὴ θὰ μὲ βοηθήσῃ καὶ εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν νέων ποιμαντικῶν καθηκόντων μου.

Ἄλλὰ ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα αὐτά;

1) Τὸ πρῶτον εἶναι νὰ πράξω τὸ πᾶν διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ ποιμνίόν μου τὸν Χριστὸν καὶ νὰ ζήσῃ κατὰ Χριστόν. Πρὸς τοῦτο: «Τὸ ἀπολωλὸς θὰ ζητήσω καὶ τὸ πλανώμενον θὰ ἐπιστρέψω καὶ τὸ συντριμμένον θὰ τὸ ἐπιδέσω καὶ τὸ ἀσθενικὸν θὰ ἐνισχύσω καὶ τὸ ἰσχυρὸν θὰ φυλάξω καὶ ἰσορροπήσω μετὰ κριματίας καὶ δικαιοσύνης», ὡς λέγει ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ (34,6). Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ πρῶτον καθήκον τοῦ Ἐπισκόπου.

Ἦλθεν ὁ Κύριος εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ εὕρῃ τὸ ἀπολωλὸς, τὸ χαμένον πρόβατον, τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ τὸν τονώσῃ. Τὸ ἐβεβαίωσεν ὁ Ἰδιος: «Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε ζητήσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς» (Λουκᾶ ιθ΄ 10). Καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες τὴν ἐκλήτησιν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἀπολωλὸτος προβάτου εἶχον ὡς πρῶτον ἔργον των. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος διαγράφει εἰς ἄδρας γραμμὰς τὸ ἔργον παντὸς ἱερωμένου καὶ δὴ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ λέγει: «Ὁ ἱερωμένος πρέπει νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν κά-

θε ψυχὴν ἀπὸ τὸν διάβολον καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, νὰ τὴν ἀρπάσῃ ἐκ τοῦ κόσμου καὶ νὰ τὴν προσφέρει εἰς τὸν Θεόν».

Μιμούμενος λοιπὸν καὶ ἐγὼ τὸν Χριστόν, τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς ἀθανάτους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας θὰ ζητήσω καὶ θὰ ζητῶ τὸ ἀπολωλὸς εἴτε εἰς τὴν πόλιν, εἴτε εἰς τὸ χωριό, εἴτε εἰς τοὺς δρόμους, παντοῦ, ὅπου ἂν εὕρισκεται περιπλανώμενον καὶ κινδυνεύον μακρὰν τοῦ Χριστοῦ ὑπάρχον. Δὲν ἦλθα ἐδῶ διὰ νὰ εὕρω ξεκούρασιν, διὰ νὰ ἀπολαύσω μεγαλεῖα καὶ δόξαν, διὰ νὰ ἰκανοποιήσω ἰδιοτελεῖς σκοποὺς. Ἦλθα μόνον διὰ νὰ ἐργασθῶ πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ πρὸς ὠφέλειαν πάντων Ὑμῶν.

Ἐλεγεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τοὺς Κορινθίους: «ἤδιστα δαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν» (Β΄ Κορινθ. ιβ΄ 15). Λίαν εὐχαρίστως θὰ δαπανήσω χρήματα, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ δαπανηθῶ ἐξ ὀλοκλήρου χάριν τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν Σας. Αὐτὸ ὑπόσχομαι νὰ πράξω καὶ ἐγώ. Ὑποβαλλόμενος εἰς κάθε θυσίαν, θὰ ἀγωνισθῶ νὰ γνωρίσῃ τὸ ποιμνίόν μου τὸν Χριστόν καὶ νὰ ζήσῃ κατὰ Θεόν, προκειμένον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πραγματικὴν καὶ ὄχι φαινομενικὴν εὐτυχίαν.

2) Τὸ δεύτερον καθήκον μου, ἡ ἐπιτέλεσις τοῦ ὁποίου ἔρχεται ὡσὰν μέσον διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ πρώτου, εἶναι ἡ σοπρὰ τοῦ θείου λόγου. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς τὸν Χριστόν καὶ τὸ θέλημα του. Ἀλλὰ πῶς θὰ πληροφορηθῇ ὁ κόσμος τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, χωρὶς κηρύσσοντος; Ἐντεῦθεν τὸ χρέος μου, ὡς Ἐπισκόπου, τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου. Τὸ ἐνδιαφέρον μου διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ θὰ εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἐκ τῶν πρώτων καθηκόντων μου. Θὰ καταβληθῇ προσπάθεια, νὰ ἀκούεται ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ ἐμὲ, ὅπου ἂν εὐρεθῶ λειτουργῶν ἢ χοροστατῶν, καὶ ἀπὸ τοὺς συνεργάτας μου. Δὲν θὰ παραλείρω καὶ τὸ καθήκον τῆς κυκλοφορίας τοῦ γραπτοῦ θείου λόγου. Ἡ Ἁγία Γραφή, τὰ ὀρθόδοξα βιβλία καὶ περιοδικὰ πρέπει νὰ φθάσουν στὰ χέρια τῶν Χριστιανῶν καὶ τοῦ μικροτέρου χωριοῦ. Πρὸς τοῦτο θὰ ἐπιστρατεύσω πάντα δυνάμενον, ἅνα ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τρέχῃ καὶ δοξάζηται» (Α΄ Θεσσαλ. γ΄ 1). Ἡ πλοσία σοπρὰ τοῦ θείου Λόγου, μὲ ζωὴν χριστιανικὴν ἐκ μέρους τῶν Σπορέων, θὰ εἶναι τὸ δυνατώτερον ὄπλον κατὰ τῶν αἱρετικῶν, οἱ ὁποῖοι κατέκλυσαν τὸν τόπον μας κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς.

3) Ἡ νέα γενεά, τὰ νεῖα, τὰ παιδιὰ μας, μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἴδου ἄλλο ἀντικείμενον τῆς φροντίδος μας. Τὰ νεῖα πὺν εἶναι ἡ ἐλπίς τῆς οἰκογε-

νείας, τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἔθνους μας καὶ τῆς Οἰκουμένης καθόλου. Τὸ κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον «εὐρύπιστα, εὐεξαπάτητον καὶ εὐόλιστον τῶν νέων» καὶ οἱ τεράστιοι κίνδυνοι, ποὺ περιζώνουν αὐτούς, υπαγορεύουν τὴν ἰδιαίτερον φροντίδα, ὅλων τῶν μεγαλύτερων, ἰδιαίτερος ἡμῶν τῶν κληρικῶν. Ἀνάγκη ἀδήριτος νὰ συγκεντρώσωμεν τὰ παιδιά μας εἰς τὴν σωτήριον μάχην τῆς Ἐκκλησίας, διότι τὰ ναζκοτικά, τὰ σαπρὰ ἔντυπα, τὰ πολυποίικιλα κέντρα τῆς διαφθορᾶς μὲ τοὺς διεφθαρμένους, ποὺ συγχάζουν ἐκεῖ, ἢ Τηλεόρασις, μὲ τὰ διεγερτικὰ πρὸς πᾶσαν ἀνηθικότητα προγράμματά της, αἱ παντὸς εἶδους ἀθεϊστικαὶ καὶ ὕλιστικαὶ ἰδέαι, ποὺ διαδίδονται μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς μαζικῆς ἐνημερώσεως, ἀπειλοῦν, ὡς ὀρυκτικὰ ποτάμια, νὰ παρασύρουν τὴν νεότητα εἰς τὴν θάλασσαν τῆς καταστροφῆς.

Ἐχων, λοιπόν, ἐπ' ὄψιν τοὺς φοβεροὺς κινδύνους, ποὺ διατρέχουν τὰ παιδιά μας, θὰ πράξω τὸ πᾶν, διὰ τὴν σωτηρίαν των καὶ τὴν κατὰ Θεὸν μόρφωσίν των, μὲ τὰ Κατηχητικά, τὰς Χριστιανικὰς Ὁμάδας, μὲ τὴν διάδοσιν τοῦ χριστιανικοῦ νεανικοῦ βιβλίου καὶ περιοδικοῦ. Καλῶ δὲ πάντα δυνάμενον νὰ συντρέξῃ αὐτὴν μου τὴν προσπάθειαν. Ἰδιαίτερον δὲ ἐκκλησιῶν ἀπευθύνω εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς μου ἐκπαιδευτικούς νὰ βοηθήσουν τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς νεολαίας.

4) Συμβολὴ τοῦ Ἐπισκόπου εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἐν ἀνάγκαις εὐρισκομένων Χριστιανῶν. Καὶ τοῦτο τὸ καθήκον προβάλλει ἐπιτακτικὸν ἐνώπιόν μου. Θὰ πράττω ἐκάστοτε ὅ,τι θὰ εἶναι δυνατὸν διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν, τῶν χηρῶν, τῶν ὀρφανῶν, τῶν ἀσθενῶν, τῶν εὐρισκομένων ἐν συμφοραῖς, τῶν στερουμένων ἐν γένει τῶν ἀπαραιτήτων ὑλικῶν μέσων. Πλὴν ὅμως, ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι τὸ βάρος θὰ πέσῃ εἰς τὸ καθαρῶς πνευματικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἄλλο εἰ μὴ ἡ ἀναγέννησις τῶν Χριστιανῶν, ἢ σωτηρία ψυχῶν, «ὡπὲρ ὃν ὁ Χριστὸς ἀπέθανε». Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἐν ἀνάγκαις καὶ συμφοραῖς εὐρισκομένων ἀδελφῶν μας. Ὅταν γίνωμεν ἄνθρωποι τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, τότε πλέον αὐτομάτως θὰ λυθῇ τὸ πολύκροτον κοινωνικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἐξεμεταλλεύθησαν καὶ ἐκμεταλλεύονται ἀγρίως οἱ ἐχθροὶ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος.

Ταῦτα ἐν ἀδραῖς γραμμαῖς τὰ καθήκοντά μου, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ προσπαθῶ νὰ ἀνταποκριθῶ, τοῦ Θεοῦ συνεργῶντος, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν ὅλων, πρὸ πάντων δὲ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἐπαρχίας μου.

Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ ἱερεῖς. Σεῖς εἶσθε οἱ ἄμεσοι συνεργάται μου. Σεῖς εἶσθε ἡ παρηγοριά μου, τὸ στήριγμά μου, «ἢ χαρὰ καὶ ὁ στέφανός μου» (Φιλιπ. δ' 1). Ἐλπίζω καὶ εὐχομαι νὰ φανῆτε ἀνάξιοι τῶν προσδοκιῶν μου. Δηλῶ ὅτι εἰς τὸ πρόσωπόν μου θὰ εὐρίσκειτε πάντοτε κατανόησιν καὶ κάθε δυνατὴν ὑποστήριξιν καὶ ἐξυπηρέτησιν. Ἀπαιτῶ, ὅμως, νὰ ἔρχεσθε κατ' εὐθείαν εἰς ἐμέ. Καὶ νὰ εἶσθε βέβαιοι, ὅτι θὰ γίνεταί πᾶν τὸ δυνατὸν, ἐφ' ὅσον τὸ ζητούμενον θὰ εἶναι λογικὸν καὶ σύμφωνον μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ χρησιμοποίησις προσώπων μεσαζόντων καὶ δὴ ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας θὰ μὲ εὐρίσκη πάντοτε ἀντίθετον.

Παρακαλῶ, λοιπόν, ἀγαπητοὶ μου ἱερεῖς, νὰ αἰρώμεθα ὀλονὲν καὶ περισσότερον εἰς τὸ ὕψος τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς μας. Νὰ προσέχωμεν τὴν διαγωγὴν μας, ἵνα μὴ γινώμεθα σκάνδαλον εἰς τοὺς Χριστιανούς. Νὰ βελτιώνωμεν τὸν ἑαυτὸν μας καὶ τὸ ἔργον μας ἡμέρα τῆς ἡμέρας, ὅποτε, τοῦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀφελίμων καρπῶν διὰ τὸ ἄτιμόν μας καὶ τοὺς πιστούς, θὰ ἔχη ὡς συνέπειαν καὶ τὴν προσέλευσιν νέων ἱερατικῶν στελεχῶν. Ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, ἐὰν σήμερον παρατηρηθῆται τόση ἔλλειψις ἱερέων, τοῦτο ὀφείλεται, ἐν μέρει καὶ σιὸ γερῶν ὅτι ὅλοι ἡμεῖς: Ἐπίσκοποι, Ἱερομόναχοι, μοναχοὶ καὶ Ἱερεῖς οἰκογενειάρχαι, δὲν ἠλεκτίσασμε μὲ τὸ καλὸ παράδειγμά μας παιδιά καὶ νέους, ποὺ τυχόν εἶχον μέσα των, ἔστω ποιᾶν τινα σπύραν ἱερατικοῦ ζήλου. Περισσότερα περὶ τῶν ὑποχρεώσεών σας, ἀδελφοὶ μου Ἱερεῖς, ἔναντι τοῦ ποιμνίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας γενικώτερον, θὰ εἴπωμεν εἰς ἰδιαίτερον σύνταξιν.

Τώρα, καιρὸς νὰ σφραγίσω τὴν ὁμιλίαν μου καὶ πάλιν μὲ θερμὴν δοξολογίαν καὶ εὐγνώμονα εὐχαριστίαν πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν ἡμῶν, διότι, σὺν τοῖς ἄλλοις, μοῦ ἔδωσε τὴν χαρὰν τῆς ὥρας ταύτης. Ἐπιτραπήτω μοι, ὅμως, νὰ ἐξωτερικεύσω καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης μου καὶ τῆς θερμῆς εὐχαριστίας μου πρὸς πάντας ὑμᾶς, ποὺ μὲ τιμᾶτε τὴν ὥραν ταύτην. Εὐχαριστῶ ἰδιαίτερος τὸν Ἱερὸν Κλήρον, τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ Κράτους καὶ τοῦ τόπου διὰ τὴν γενομένην εἰς ἐμὲ πάνδημον ὑποδοχὴν καὶ τὰς ἀποδοθείσας τιμὰς. Πάντα ταῦτα μαρτυροῦν τὴν εὐσέθειαν Ὑμῶν καὶ ἀνταντακλῶν τὸν σεβασμὸν Σας πρὸς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν.

Ὅλος ἰδιαίτερος εὐχαριστῶ τοὺς ἀδελφούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, οἵτινες ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν κόπον νὰ διανύσουν μακρὰς ἀποστάσεις, διὰ νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὴν ἐνθρόνισίν μου. Ἐπὶ τούτοις ἐκφράζω εὐγνώμονα εὐχαριστίας πρὸς τὸν Σεβα-

ομιώτατον Μητροπολίτην Κύριον Χριστόδουλον, ὅσις παρεχώρησε τοῦτο τὸ τιμῆμα τῆς Μητροπόλεώς του, τὴν περιφέρειαν τῆς Ἀγιάς, πρὸς δημιουργίαν τῆς νέας Μητροπόλεως. Θὰ ἦτο παράλευρις, ἐὰν δὲν εὐχαριστοῦσα ἰδιαίτερος καὶ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Κύριον Θεόκλητον, διότι ἐπὶ 17 ἔτη μὲ ἐφιλοξένησε εἰς τὴν Μητροπόλιν του, ἐπιτρέψας μοι νὰ διαμένω εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τῆς μετριοῦς μου «Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου - Μυρτιάς», καὶ ἐπιπλέον, μοῦ παρεῖχε τὴν ἄδειαν νὰ ἱεροουργῶ καὶ νὰ κηρύττω καὶ νὰ ἐξομολογῶ, ὅπου ἤθελον, εἰς πόλεις καὶ χωρία τῆς Μητροπόλεώς Του.

Περαίνων, ἀδελφοί μου, ὑπενθυμίζω εἰς τὸν ἐαυτὸν μου πρῶτον, καὶ δεύτερον εἰς πάντας Ὑμᾶς ὅτι, ὡς Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι καὶ γνήσιοι Ἕλληνες ὀφείλομεν, πάση θυσίᾳ, νὰ κρατήσωμεν τὰς χριστιανικὰς καὶ ἐθνικὰς παραδόσεις μας. Ἀνάγκη ἀδήριτος νὰ μείνωμεν Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ, βιοῦντες τὰ πιστευόμενα, διὰ νὰ ἐπιβιώσωμεν μετὰ τὸ 1992, ἐντασσόμενοι εἰς τὴν Βαθυλῶνα τῆς Πανευρώπης τῶν 350 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, καὶ προπαντὸς, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ μας, ὡς Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν, καὶ οὕτω νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν σωτηρίαν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μας, ἀπολαμβάνοντες μίαν ἡμέραν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, οὗ ἡ Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος μετὰ πάντων Ὑμῶν. Ἀμήν.

## ΤΟΥ ΣΕΒ. ΠΟΥΛΙΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΙΛΚΙΣΙΟΥ π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

(10 Νοεμβρίου 1991)

Τὴν Κυριακὴ 10 Νοεμβρίου 1991 ἐνθρονίσθηκε στὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Κιλκίς ὁ νέος Μητροπολίτης Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀπόστολος (Παπακωνσταντίνου).

Στις 3 μ.μ. τὸν ὑποδέχθηκε στὴν κεντρικὴ λεωφόρο τοῦ Κιλκίς, στὸ χῶρο μπροστὰ στὴ Λέσχη Ἀξιωματικῶν, ὁ λαὸς τῆς Μητροπόλεως καὶ πλήθη πού συνέρρευσαν καὶ ἀπὸ ἄλλα διαμερίσματα τῆς Ἑλλάδος (Θεσσαλονίκη, Κοζάνη, Λάρισα, Βόλο κ.ἄ.) μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Δήμαρχο τῆς πόλεως τοῦ Κιλκίς κ. Τάσο Ἀμανατίδη πού τὸν προσφώνησε μὲ σύντομο λογίδριον. Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα εἶπε: «Στὸ πρόσωπό σας, Σεβασμιώτατε, καλωσορίζουμε τὸν ἐνσαρκωτὴ τῶν ἐλπίδων τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας γιὰ

τὴν πλήρη λειτουργία τῶν θεσμῶν, σύμφωνα μὲ τὴς ἐπιταγὰς τῆς Ὁρθοδοξίας, γιὰ νὰ κατέχει ἡ Ἐκκλησία τὴ θέση πού πρέπει στὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας». Ὁ Σεβασμιώτατος, ἀπαντώντας στὴν προσφώνηση τόνισε: «Χρέος μου νὰ ὑπενθυμίζω σὲ ὅλους ὅτι ἐμεῖς, λαὸς καὶ κλῆρος, εἴμαστε ἄρρωστοι καὶ ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς σώζει. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὑγιής».

Ἀμέσως σχηματίστηκε πομπὴ πού κατευθύνθηκε στὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος ὅπου ἔγινε ἡ ἐνθρόνιση. Τὸν Ἱερό Ναὸ κατέκλυσαν χιλιάδες λαοῦ μέσα καὶ ἔξω στὸ προαύλιον. Παρόντες ἦσαν οἱ Ἱεράρχες: Τυρολόης κ. Παντελεήμων, Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, πρ. Θεσσαλιώτιδος κ. Κωνσταντῖνος, Ἀγιάς καὶ Σκυροῦ κ. Παῦλος, Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Χριστόδουλος, Καρπενησίου κ. Νικόλαος, Σερραῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Χρυσόστομος καὶ Ἐπίσκοπος Θεουπόλεως κ. Παντελεήμων.

Ἀπὸ τὸν πολιτικὸ κόσμον παρέστησαν ὁ ὑπουργὸς Προεδρίας κ. Σωτήριος Κούβελας, οἱ βουλευτὲς τοῦ νομοῦ Κιλκίς κ. Νικόλαος Αὐγερινίδης, Γεώργιος Συμπιλίδης καὶ Κωνσταντῖνος Τριαρῖδης, Κοζάνης κ. Κωνσταντινίδης, οἱ Νομάρχες Κιλκίς κ. Ἰωάννης Ἐμμανουηλίδης καὶ Κοζάνης, ὁ στρατηγὸς Διοικητὴς τῆς VI Μεραρχίας Πεζικοῦ.

Τὸν Σεβασμιώτατο κ. Ἀπόστολο προσφώνησαν ἐπὶ τῇ ἐνθρόνισι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων, καθηγητὴς Πανεπιστημίου, ἐκ μερῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ Ἀρχιμ. κ. Κλήμης Ζώγαρης ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρχιμ. π. Στέφανος Τράμπος, ὁ Ἱεροκέρυκας Ἀρχιμ. π. Σεβαστιανὸς Κωνσταντινίδης, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Κλήρου τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Κιλκισίου, ὁ Ὑπουργὸς Προεδρίας κ. Σωτ. Κούβελας, ὁ Νομάρχης Κιλκίς κ. Ἰωάν. Ἐμμανουηλίδης, ὁ Βουλευτὴς κ. Κωνσταντῖνος Τριαρῖδης, ὁ κ. Ἀπόστολος Γούλας, καθηγητὴς τοῦ Α.Π.Θ., ὁ κ. Σταῦρος Καμαρούδης, Λέκτορας τοῦ Δ. Π. Θράκης, ὁ κ. Ζηρόπουλος, ἐκδότης Ἐφημερίδος τῆς Κοζάνης, ὁ κ. Χρῆστος Σακαρίδης, πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Κιλκίς, ὁ κ. Στυλιανὸς Κοτίδης, ἐκπρόσωπος τῶν Ἱεροψαλτῶν Κιλκίς, ἡ Κα Ὁρτανσία Τσαγκάρη ἐκπρόσωπος τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ὁ κ. Παναγιώτης Κωνσταντινίδης φοιτητὴς, ἐκπρόσωπος τῶν νέων τοῦ Κιλκίς.



### Ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,

Τὴν ἱερὴ τούτη στιγμή ἐρχεται ἔντονα σὸ νοῦ καὶ σὴν καρδιά μου ἕνας λιτὸς στίχος ἀπὸ τὴ δημώδη μας ποίηση πὸν εὐγλωττα ἀποδίδει ὅλο τὸ μεγαλεῖο τοῦ Γένους μας: «Ἡ Ρωμανία κι ἂν ἐπέρασεν ἀνθεὶ καὶ φέρει κι ἄλλο!» Εἶναι τὸ γλυκὸ τραγούδι τῆς μάνας, πὸν ἀνδρώνει αἰῶνες τώρα τὰ Ἑλληνόπουλα. Τοῦτο νιώθει κάθε ἐλληνικὴ ψυχὴ, περισσότερο, ὅμως, οἱ Ἀκρίτες μας, πὸν ἄγρυπνα φρουροῦν τὰ σύνορά μας, ἑσεῖς, εὐλογημένο πλήρωμα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, οἱ γηγενεῖς Ἑλληνες Μακεδόνες, ὁ ξεριζωμένος ἐλληνισμὸς τοῦ Πόντου, τῆς Μικρασίας, τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, τῆς Σιζρώνιτσας, τῆς Θράκης καὶ οἱ Σαρακατσιανοί. Ἐσεῖς πὸν φυλάσσετε τὴν παρακαταθήκη τοῦ Ἑλληνισμοῦ σὲ μικρὴ ἀπόσταση ἀπὸ τοὺς ὑποὺλους σφειριστὲς τῆς Ἱστορίας μας.

Μικρὸ παιδί ἤμουνα, ὅταν ἄκουγα τὸ δάσκαλο νὰ ἐξυμνεῖ τὴ μάχη τοῦ Κιλκίς πὸν ἀνέδειξε τὴν πόλη μας ἱερή, δεύτερο Μεσολόγγι σὴν Ἱστορία μας. Καὶ οἱ μνημεις τῶν παιδιῶν μένουν ἀνεξίτηλες. Θὰ ἀντιλαμβάνεσθε, ἀδελφοί μου, τὴ βαθύτατη συγκίνηση καὶ τὸ ἱερὸ δέος πὸν μὲ συνέχει, καθὼς πατῶ τὴν ἀγιασμένη τούτη γῆ καὶ ἀντικρῶζω τὸν τίμιο λαὸ τῆς. Ταπεινὸς προσκνηγῆς, μνημονεύω μὲ εὐλάβεια ὄλους τοὺς ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν πεσόντας πατέρας καὶ ἀδελφούς.

Αἰωνία αὐτῶν ἡ μνήμη!

Οἱ τάφοι, ὥστόσο, τῶν χριστιανῶν ὁμοιάζουν μὲ τὸν τάφο τοῦ Χριστοῦ, διότι εἶναι καὶ αὐτοὶ ἀδύναμοι νὰ τοὺς αἰχμαλωτίσουν. Οἱ χριστιανοὶ διὰ μέσου τοῦ θανάτου μεταβαίνουν εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ἡ Ἐκκλησία μας, τὸ ζωντανὸ Σῶμα τοῦ Σταυρωμένου καὶ Ἀναστημένου Χριστοῦ, νικᾷ τὸν θάνατο: «πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς». Γι' αὐτὸ τὸ λόγο καὶ οἱ πιστοί, ἐνῶ ἀπὸ μόνου τοὺς ἀναβαίνουν σὸ Σταυρὸ τῆς θυσίας καὶ τῆς ἀγάπης καὶ πορεύονται διὰ μέσου θλίψεων καὶ κατατρεγμῶν, ἰδοὺ ἴστανται καὶ ἀνίστανται, στέκονται ὄρθιοι, καὶ ὅταν πέφτουν, πάλι σηκώνονται «κι ἀνθοῦν καὶ φέρουν κι ἄλλο!».

Εἶναι βαριά τούτη ἡ κληρονομιά κι ἔχει σφραγισθεῖ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο. Ἡ ὥρα, γιὰ νὰ δοξασθεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, ὡὰ πέσει τὸ σιτάρι σὴν γῆ, νὰ σαπίσει, νὰ φριτρώσει καὶ νὰ φέρει καρπὸν πολὺν», ἦρθε, ὅταν οἱ Ἑλληνες ἐζήτησαν νὰ δοῦν τὸν Κύριο. Ἐκτοτε τὸ ὁσοικὸ κήρυγμα τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως διαλαλεῖται σὲ Ἑλληνικά σὲ ὅλη τὴ γνωστὴ οἰκουμένη. Τώρα πλέον ἐρεπιπώνε-

ται ἡ καλύβα τοῦ Φοῖβου σὺς Δελφούς. Καὶ ὁ Ναὸς τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς σὴν Ἀκρόπολη, τὸ ἀπαράμιλλο αὐτὸ μνημεῖο τῆς τέχνης, ὑποδηλώνει τὸ ὄριο τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ τραγικὸ ἀδιέξοδο τῆς ἀνθρώπινης σοφίας.

Στὴ βασιλίδα τῶν πόλεων, σὴν Ἁγία Σοφία, τὰ σφάνια συναλλάσσονται μὲ τὰ ἐπίγεια, τὸ Θεῖο προσλαμβάνει τὸ ἀνθρώπινο καὶ τὸ ἀνθρώπινο περιχωρεῖται σὸ Θεῖο. Εἰς τὸ πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ ὁ κάθε πιστὸς λυτρώνεται ἀπὸ τὰ καταπιεστικά δεσμὰ τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, τὸ θάρος τῆς ταφόμερας, καὶ ζεῖ αἰώνια συσταυρούμενος καὶ συνανιστάμενος μὲ τὸν Κύριο.

Τοῦτο εἶναι τὸ μυστήριον πὸν σώζει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία! Καὶ γιὰ νὰ μνηθοῦμε σὲ τοῦτο τὸ μυστήριον ἀπαιτεῖται ἡ λατρευτικὴ ἀναφορὰ μας πρὸς τὴν τρισυπόστατη Θεότητα καὶ ἡ ἀγάπη μας πρὸς τὴν πολυπρόσωπη ἀνθρωπότητα.

Αὐτὸς εἶναι ὁ θαρὸς κληρὸς μας! Κι ὅσο πῶ πολὺ κοχλάζει μέσα βαθιὰ σὸ εἶναι μας, τόσο καὶ περισσότερο οἰκοδομούμεθα καὶ οἰκοδομοῦμε καὶ τὸ Γένος μας δὲ μένει ποτὲ ὑποτονικὸ καὶ σιάσιμο. Ἀντίθετα τείνει διαρκῶς πρὸς τὴν ὑπέρβαση. Τοῦτο εἶναι τὸ ἦθος τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ ἦθος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ ἦθος τῆς ἐλευθερίας.

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ διαπίστωση ἐκφράζει καὶ τὴν παρουσία τῆς Ὁρθοδοξίας μέσα σὸ σύγχρονο κόσμον. Μπροστὰ σὴν ψυχρὴ λογικὴ, τὶς ἐγκρατούμενες ἀπάνθρωπες ἐπιδιώξεις, τὴν ἀπαθὴ ἀδιαφορία τῶν ἰσχυρῶν, μπροστὰ σὴν καταπίεση, τὴν πείνα καὶ τὴν πολυποικίλη ἐκμετάλληση, τὴν ἀπογοήτευση ἀπὸ τοὺς γκρεμισμένους παραδείσους, τὴν κόπωση ἀπὸ τὸν ἀδηφάγο καταναλωτισμὸ καὶ τὴ μοναξιά τῶν μεγαλοπόλεων, οἱ ὀρθόδοξοι προσφέρουν τὴ δικὴ τους ζωντανὴ μαρτυρία, τὴ βεβαιότητα τῆς ἀναστάσεως καὶ τὴ δύναμη —ἐμπρὸς σὸ φορικτὸ σκοτάδι τοῦ θανάτου— νὰ ἀνενίζουν τὸ λαμπρὸ ἐσθινὸ φῶς.

Ἐρχομαι ἐπίσκοπος εἰς ἕνα λαὸ πὸν ἔχει πλοῦσιο τὸ χάρισμα νὰ φιλοτιμεῖται καὶ ν' ἀγωνίζεται, ὥστε ἡ πίστη, ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς εἰρήνης νὰ ἀναζωπυρῶνται διαρκῶς. Τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἀδελφοί μου περιπόθητο, συνορίζεται σὲ μιὰ πρόταση, νὰ συνεχόμεθα οἱ πιστοὶ εἰς Ἐν. Νὰ εἴμαστε, δηλαδή, συμφιλωμένοι καὶ εἰρηνικοὶ καὶ νὰ προσερχόμεθα (μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης) εἰς τὸ ἀφθαρτοπάροχο μυστήριον τὸ ὁποῖο τελεοιοργεῖται ἐδῶ εἰς τὸν ἱερὸ Ναὸ καὶ μᾶς ἀπολυτρώνει ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἁμαρτίας. Τοῦτο εἶναι τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ σὴν ἀρχιερατικὴ

## Η ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΛΩΔΕΚΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ ΛΟΓΩΝ, ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ, ΠΡΑΞΕΩΝ\*

25. Ἐν σ τ α σ η: Ἴσως ἰσχυρισθεῖ κάποιος, ὅτι τὸ Σύνταγμα τοῦ 1968)73, τὸ ὁποῖο ἴσχυε κατὰ τὸν χρόνο τῆς ἐκδόσεως τῶν 3 καὶ 7)1974 Σ.Π. δεχότανε τὴ διάκριση τῶν κανόνων καὶ κατοχύρωνε μόνο τοὺς δογματικούς - λατρευτικούς. Ἐπομένως καὶ οἱ γνωστοὶ κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται στὴν ἐκλογή ἀρχιερέων (δ' τῆς Α' Οἰκουμένης — ιθ' Ἀντιοχείας) ὡς διοικητικοὶ δὲν ἦσαν κατοχυρωμένοι συνταγματικῶς. Ὅμως καὶ ἐὰν δεχθοῦμε πρὸς στιγμήν, ὅτι μόνον οἱ «περὶ τὸ δόγμα καὶ τὴν λατρείαν» ἰ. κανόνες τῆς Ἐκκλησίας κατοχυρώνονται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1968)73, πάλι δὲν μπορούμε νὰ ἀποκλείσουμε ἀπὸ τὴν κατοχύρωσιν αὐτοὺς τοὺς κανόνες ποὺ μιλοῦν γιὰ τὴν ἐκλογή ἐπισκόπων. Καὶ τοῦτο, γιατί ἡ ἐκλογή τῶν ἐπισκόπων γιὰ ὀρισμένο τόπο «φαίνεται ὅτι εἶναι καὶ αὐτὸ κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα σ υ σ τ α τ ι κ ὸ ν τ ῆ ς χ ρ ι σ τ ο ν ι α ς» («Πηδάλιον», σελ. 190), ἐντάσσεται δηλ. στὸ μυστήριον τῆς ἱερωσύνης, «τὸ ὁποῖο συνέχει καὶ συγκρατεῖ τὴν Ἐκκλησίαν»<sup>7</sup> καὶ ἀποτελεῖ τὴν προϋπόθεσιν κάθε λ α τ ρ ε υ τ ι κ ῆ ς συναξέως. Αὐτὸ μᾶς ὑπενθυμίζει καὶ τὰ ὅσα εἶπαμε περὶ

τ ο ὕ ἀ δ ι α ι ρ ἔ τ ο υ δ ὄ γ μ α τ ο ς καὶ κανόνος (§§ 4-6).

26. Ἄλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον καὶ τὸ τότε Σύνταγμα (τοῦ 1968)73) κατοχύρωνε «τὰς ἱεράς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας», πάλιν οἱ ἐν λόγῳ κανόνες εἶναι κατοχυρωμένοι, ὡς ἀποτελοῦντες, ὅπως εἶπαμε ἀνωτέρω, μέρος τῆς αὐθεντικῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ πλέον θὰ μπορούσαμε νὰ προσθέσουμε ἐδῶ καὶ τὸ ἐξῆς: «Ὅτι ἡ διαδικασία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἐκλογή καὶ ἀπομάκρυνση ἀρχιερέων ἀπὸ τοὺς θρόνους τοὺς εἶναι κατοχυρωμένη συνταγματικῶς καὶ ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς. Ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ἀποτελεῖ πράξη καὶ μάλιστα ἐπίσημο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄρα ἐπίσημο παράδοση αὐτῆς. Λέμε αὐτό, γιατί, ὅπως εἶδαμε στὸ προηγούμενο ἄρθρον ἢ Δ' Οἴκουμ. Σύνοδος ἀκολούθησε αὐτὴ τὴ διαδικασία.

27. ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ἴσως παραξενευεῖ ὁ ἀναγνώστης ποὺ εἶπαμε ἀνωτέρω (§ 24), ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Σ.τ.Ε. «θέλει νὰ ἀκυρώσει» πράξη τῆς Συνόδου καὶ δὲν λέμε ρητῶς «ἀκυρώνει πράξη» τῆς Συνόδου, ὅπως ἔχει ἡ ἀπόφασις, ἡ ὁποία συγκεκριμένως λέει: «Ἀκυροῦ... τὴν ἀπὸ 25.6.1974 ἀπόφασιν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Λέμε, λοιπόν, «θέλει νὰ ἀκυρώσει», γιατί πρῶτον, ὅπως παρατηρήσαμε καὶ σὲ προηγούμενη γνωμοδότηση, δὲν μπορεί, οὔτε φυσικὰ ἐπιτρέπεται, ἓνα πολιτικὸν - κοσμικὸν ὄργανον νὰ ἀκυρώνει πράξεις τῆς

(\*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 238 τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 τεύχους.

6. Ἐκτὸς ἐκείνων ποὺ σημειώσαμε στὴν παρ. 1.

7. Πρβλ. καὶ πάλιν Ν ι κ ο δ ῆ μ ο υ Ἀγιορείτου (Ἐρμηνεία), Εἰς τὰς ιδ' Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστ. Παύλου, τόμ. Γ', Ἀθήναι 1971, σελ. 149.

του προσευχῆ, λίγο πρὶν στανρωθεῖ: «Ἅγιε Πατέρα, διατήρησε (τοὺς μαθητές μου) στὴν πίστιν, μετὰ τὴ δύναμιν τοῦ ὀνόματός σου ποὺ μοῦ χάρισες γιὰ νὰ μείνουν ἐνωμένοι ὅπως ἐμεῖς» (Ἰωάν. ις' 11).

Ἀναθαροῶ, διότι αἰσθάνομαι νὰ περιβάλλομαι ἀπὸ τὴν ἀγάπην ὄλων σας. Τούτη τὴ στιγμή, ποὺ ἀναλαμβάνω τὸ ὑπεύθυνον ἔργο ποὺ μοῦ ἐμπιστεύθηκε ἡ Μητέρα Ἐκκλησία, ἀντιῶ δυνάμεις ἀπὸ σᾶς τοὺς ἀδελφούς Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς, τὸν ἐβλογημένο Κλήρο καὶ Λαὸ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκπροσώπους τῆς Πολιτείας μας, τοὺς ἀγαπητοὺς φίλους καὶ ἰδιαίτερα τοὺς νέους ἀνθρώπους καὶ τὰ παιδιά, ποὺ προσήλθατε σὲ τούτη τὴ χαρά, ἀπὸ τὶς διάφορες περιοχὲς τῆς Πατρίδος μας.

Ἐπικαλούμενος τὶς πατρικῆς εὐχῆς τοῦ Οἴκου-

μενικοῦ μας Πατριάρχου Βαρθολομαίου, τῆς Ἱεράς ἡμῶν Συνόδου, τὶς εὐχῆς τῶν ἀειμνήσιων προκατόχων μου κυρῶν Κυρίλλου, Φωτίου, Ἰωακείμ καὶ Χαρίτωνος καὶ τὶς ἀποιμνητες πρεσβεῖες τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν Ἁγίων Πεντεκαίδεκα καλλιπικῶν μαρτύρων, τοῦ Ἁγίου Διονυσίου πολιούχου τῆς Κοζάνης, σᾶς εὐχαριστοῦ βαθύτατα γιὰ τὴ συγκινητικὴ ὑποδοχὴ ποὺ μοῦ ἐπεφυλάξατε καὶ γιὰ τὶς ἐγγενεῖς προσρήσεις.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί!

Ἐπιμέλεια

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Ἐκκλησίας πού ἔχουν σχέση με τὸ Μυστήριό τῆς Ἱερωσύνης<sup>8</sup>.

28. Ἀλλὰ ἐδῶ καὶ μετὰ τὰ μέχρι τώρα ἐκτεθέντα, νομίζουμε, ὅτι ἀκόμη περισσότερο δικαιούμαστε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν ἔκφραση αὐτὴ «θ έ λ ε ι νὰ ἀκυρώσει». Γιατί, ἐφ' ὅσον ἡ ἀπόφαση δὲν εἶναι σύμφωνη τοῦ λ ά χ ι σ τ ο ν σ' ὄ λ ε ς τ ῖ ς π ε ρ ι π τ ὴ σ ε ι ς με τοὺς κανόνες ὡς πρὸς τὸν προβλλόμενο λόγο (ἄρο), ἐφ' ὅσον δηλ. εἶναι ἀντικανονικὴ καὶ (ἄρα) ἀντισυνταγματικὴ, πῶς μπορεῖ νὰ ἀκυρώσει συνοδικὴ πράξη πού εἶναι (ἄσες εἶναι) κανονικὴ καὶ ἄρα συνταγματικὴ τουλάχιστον ὡς πρὸς αὐτό; Μπορεῖ δηλ. νὰ θέλει νὰ ἀκυρώσει, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ. Μπορεῖ νὰ θέλει νὰ διορθώσει καὶ νὰ θεραπεύσει, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ, γιατί πάσχει αὐτὴ.

### Π Ο Ρ Ι Σ Μ Α Τ Α - Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

1. Τοὺς Χριστιανούς κανονικῶς δὲν πρέπει νὰ (μᾶς) ἐνδιαφέρει πρωτίστως τὸ νόμιμον ἢ καὶ τὸ συνταγματικὸν τῶν διαφορῶν πράξεων καὶ ἀποφάσεων τῆς Ἐκκλησίας, διότι οἱ νόμοι καὶ τὰ συντάγματα τῆς Πολιτείας ἀλλάσσουν, ἔρχονται καὶ παρέρχονται. «Ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα» (Α' Ἰω. 2,16).

2. Γι' αὐτὸ (ἐμᾶς) τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ (μᾶς) ἐνδιαφέρει κυρίως καὶ πρωτίστως ἡ κανονικότητα καὶ ἡ ὀρθότητα τῶν πράξεων τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτοὶ οἱ κανόνες ἔχουν τὸ ἀλάθητο, τὸ ἀπόλυτο, τὸ αἰώνιο κῆρος, γιατί θεσπίσθηκαν ἢ ἐπικυρώθηκαν ἀπὸ Οἰκουμενικὰς Συνόδους, τῶν ὁποίων οἱ ἀποφάσεις εἶναι ἀλάθητες. Καὶ τοῦτο, γιατί ἀποτελοῦν τὸ ὄργανο τῆς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἐκφράσεως τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἢ ὁποία εἶναι «στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας» (Α' Τιμ. 3,15).

3. Ἄν θέλουμε νὰ λύουμε θεαρέστως καὶ κανονικῶς τὰ ἀναφυόμενα ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα καὶ νὰ τὰ θεραπεύουμε, δὲν πρέπει νὰ καταφεύγουμε στὴν Πολιτεία, στὰ κοσμικὰ «κριτήρια», ὅπως λέει ὁ Ἁγ. Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, ἀλλὰ πρέπει νὰ καταφεύγουμε στὴν ἴδια τὴν Ἐκκλησία, στοὺς θεσμούς τῆς Ἐκκλησίας, στὴν ἀκρίβεια καὶ στὴν οἰκονομία.

4. Πρέπει νὰ γίνῃ μάθημα καὶ νὰ μᾶς γίνῃ Συνείδηση: Κάθε ἄλλη «λύση» καὶ τὰ προβλήματα θὰ διαιωνίζει καὶ ἡ θεραπεία θὰ χρονίζει καὶ τὴν κανονικὴ τάξη θὰ ἀνατρέπει καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ πο-

ρεία θὰ ἐκτρέπει καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία σὲ παράλογη τολαιπωρία θὰ ἐκθέτει.

5. Ὡς τελικὸ δὲ συμπέρασμα ὅλου αὐτοῦ τοῦ θορύβου καὶ τῆς ἐντόνου διαμάχης καὶ τῆς πολυχρονίου ἀντιπαραθέσεως περὶ τὸ πρόβλημα τῶν 12 Μητροπολιτῶν συνάγεται, ὅτι αἰτία αὐτῶν ἦταν νὰ γίνῃ συνειδητὸ ἀπὸ ὅλους ἡμᾶς καὶ αὐτὸ πού ὀρίζει ὁ ἀ' καν. τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας: «Ἐκαστὰ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων, ὅταν εὐθὺ φέρονται κανονικῆς εὐταξίας, οὐδένα μὲν ἡμῖν ἐντίκει θόρυβον, ἀπαλλάττει δὲ καὶ τῆς παρά τινα δυσφημίας, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς παρὰ τῶν εὐφρονούντων εὐφημίας ἡμῖν προξενεῖ» (Ράλλη - Ποτῆ, τόμ. Δ', σελ. 355).

6. Ἐμεῖς δὲ κοντὰ σ' αὐτά, σὰν σὲ ἐπίλογο, ἄς μᾶς ἐπιτραπεῖ νὰ ὑποβάλουμε εὐσεβάστως καὶ μία ἄλλη παρόκληση πρὸς τὸν Μακαριότατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ καὶ τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας, καλυπτομένη ἀπὸ τὸν ἴδιο κανόνα τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου, ἐπειδὴ ἀποκλειστικῶς δική μας διαστάζουμε νὰ ὑποβάλλουμε: «Ἡ σὴ τοιγαροῦν ὀσιότης ἐννοοῦσα καὶ τὸ τοῖς Θεοῖς κανόσι δοκοῦν, καὶ τὸ πρέπον τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τοῖς τεταγμένοις εἰς ἱερὰν λειτουργίαν, ἔτι τε πρὸς τούτοις καὶ τὰ παρ' ἡμῶν δυσωπηθεῖσα παρόντα γράμματα, στησάτω τοῦ πρεσβύτου τὸ δάκρυον» (ὅπ. παρ., σελ. 356), καὶ μία ἀκόμη κατ' οἰκονομία συνοδικὴ πράξη ἄς προχωρήσει, ἐφ' ὅσον εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας.

(Τέλος)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΜΠΟΥΤΜΗΣ  
Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

### ΜΟΛΙΣ ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

★ *Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΜΥΡΟΝ ΕΝ Τῆ ΟΡΘΟΔΟΞΩ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. Ἱστορία καὶ καθαγιασμός του, σελ. 32 μεγάλου σχήματος. Ἐκδόση πολυτελῆς.*

★ *Μητροπ. Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντωνίου, ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ (ἀπὸ τοῦς Ἀποστολικούς χρόνους ἕως τὴν Ἀλωση). Σελίδες 184.*

★ *Καθ. Ἀθαν. Γ. Δεληκωστοπούλου, Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Σελίδες 128.*

8. Βλ. Παν. Μπούμη, Γιὰ μιὰ λύση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, σελ. 31 ἔξ.

## ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Τὸν τελευταῖο καιρὸ τὴν κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Θρησκευμάτων στὴ Σόφια ἀπασχόλησε τὸ πρόβλημα τῆς νομιμότητας ἢ κανονικότητας τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου Μαξίμου, πὸν ἔλαβε χώρα στίς 4.7.1971. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς εἶναι ὁ ἀρχιμανδρίτης Χριστοφόρος Σάμπεβ, βουλευτὴς τοῦ κυβερνῶντος κόμματος τῆς Ἐνώσεως Δημοκρατικῶν Δυνάμεων. Τὰ πορίσματά της ἡ Ἐπιτροπὴ διαβίβασε στὴ Διεύθυνση Θρησκευμάτων, ἡ ὁποία βρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ διευθύνεται ἀπὸ τὸν κ. Metodi Spasov. Τελικὰ ἡ Διεύθυνση Θρησκευμάτων συνέταξε τὴν κατωτέρω ἀπόφασιν (ὄχι γνωμάτευση), τὴν ὁποία ἀπηύθυνε στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας:

Ι. Ἡ ἀπόφασιν τῆς Διευθύνσεως Θρησκευμάτων γιὰ τὴν ἀκυρότητα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου Μαξίμου.

Ὑπουργικὸ Συμβούλιον  
Διεύθυνση Θρησκευμάτων  
No 30  
9.3.1992  
Σόφια

Πρὸς  
τὴν Ἱερὰ Σύνοδο  
τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας

Ἡ Βουλγαρικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία προσέφερε ἱερὰς θυσιὰς καὶ ὑπέφερε ἀφόρητα μαρτύρια στίς δεκαετίες πὸν πέρασαν. Χιλιάδες Βούλγαροι ἱερεῖς ἐξοντώθηκαν ἢ ὑποβλήθηκαν σὲ ἐξευτελιστικὰ μέτρα καταπίεσεως. Ἐκατοντάδες ἐκκλησίες καὶ παρεκκλήσια καταστράφηκαν, ἐνῶ ἄλλες μετατράπηκαν σὲ μουσεῖα. Ὁ δρόμος πρὸς τὴν Πνευματικὴ Ἀκαδημία ἀποκλείστηκε γιὰ προικισμένους μὲ χαρίσματα καὶ τίμιους νέους ἐνῶ ἐκεῖ διοχετεύθηκαν οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς Κρατικῆς Ἀσφαλείας. Καταπατώντας τὰ ἐκλογικὰ δικαιώματα τῶν ὀρθόδοξων χριστιανῶν, τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα ὑπαγόρευε τὴν προσωπικὴ ἐκλογὴ τῆς ἀνωτέρας πνευματικῆς προϊσταμένης Ἀρχῆς.

Κατὰ παράβαση τῶν ἀρθρῶν 18, 56, 60, 61 καὶ ἄλλων κειμένων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀρθρῶν 9 καὶ 16 τοῦ Νόμου περὶ Θρησκευμάτων, κατὰ τὸ 1971 ἐξελέγη ὁ τωρινὸς Πατριάρχης Μάξιμος. Οἱ τετραε-

τεῖς ἐντολὲς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν ἐκλογέων, οἱ ὁποῖοι ἀναδεικνύουν τοὺς ἐκπροσώπους τοὺς γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ πατριάρχου, παρετάθησαν καὶ γιὰ διάστημα 16 ἐτῶν δὲν διεξήχθησαν νέες ἐκλογές. Αὐτὸ ἐπέβαλε γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ πατριάρχου νὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ διορισμένοι κατὰ τὰ προηγηθέντα τρία χρόνια ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ἐπαρχιακοὶ ἐκλογεῖς, ἀντὶ νὰ διενεργηθοῦν ἐκλογές γιὰ ἐκκλησιαστικὰς ἐπιτροπὰς καὶ ἐπαρχιακοὺς ἐκλογεῖς, ὅπως συνέβη στὴν ἐκλογὴ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προσπάθησε νὰ ἀλλάξει τὶς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη πὸν ἀναφέρονται στὴν ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου μὲ δικὴ της Διάταξιν, ἡ ὁποία κατὰ τὸ διάστημα τῶν 20 ἐτῶν δὲν ἐπικυρώθηκε ἀπὸ τὴν Κληρικολαϊκὴ Συνέλευση. Ἀντὶ κάθε τέσσερα ἔτη, ἡ Συνέλευση μὲ εὐθύνη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δὲν συγκλήθηκε καθόλου γιὰ περίοδο 38 ἐτῶν. Τὸ γεγονός αὐτὸ χαρακτηρίζει κάλλιστα τὴν πλήρη φαυλοκρατία καὶ αὐθαιρεσία, τῶν ὁποίων ἡ Ἱερὰ Σύνοδος γίνεται φορέας χάριν ἐκείνων, τῶν ὁποίων σκοπὸς ἦταν ἡ ἐξολόθρευση τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ βουλγαρικῶν λαοῦ. Οἱ συνοδικὰς διατάξεις πὸν μνημονεύθηκαν ἐκδόθηκαν καὶ κατὰ παράβαση τοῦ Νόμου, διότι σύμφωνα μὲ τὸ ἀρθρο 9, παράγραφο 2 τοῦ Νόμου περὶ τῶν θρησκευμάτων ἢ ἐκλογὴ τῶν διοικητικῶν ὀργάνων τοῦ θρησκευματος μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον σύμφωνα μὲ τὸν καθορισμένον στὸν Καταστατικὸν τῆς Χάρτη τρόπον.

Γνωστὴ καὶ ἀποδεδειγμένη εἶναι ἡ ὠμὴ ἀνάμειξις τῆς πρώην κομματικῆς καὶ κρατικῆς καθοδηγήσεως στὸ ζήτημα ἐπιλογῆς στελεχῶν καὶ σὲ ὅλες τὶς ἄλλες ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθεῖ κανεὶς ὅτι ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις τῆς Βουλγαρίας θὰ ἐπιτρέψει στὸν ἑαυτὸ τῆς τέτοιου εἶδους ἐπέμβαση. Σύμφωνα μὲ τὰ ἀρθρα 5, 6 καὶ 9 τοῦ Νόμου περὶ θρησκευμάτων τὸ Κράτος εἶναι ὑποχρεωμένο μόνον νὰ ἐλέγχει τὴν τήρησιν τῶν καταστατικῶν ἐκλογικῶν διαδικασιῶν.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνεχίζει νὰ εἶναι αἰχμάλωτη τῆς καταστροφικῆς ἀπραξίας της, ἡ ὁποία εἶχε υἱοθετηθεῖ πρὸς χάριν τοῦ πρώην ἀθεϊστικοῦ καθεστώτος. Κατὰ τὰ δύο χρόνια πὸν πέρασαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δὲν ἐπέτυχε νὰ κερδήσει τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ βουλγαρικῶν λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου.

Τὰ γεγονότα πὸν ἐξετέθησαν διακριβῶνουν ὅτι ὁ

πατριάρχης Μάξιμος δὲν ἔχει ἐκλεγεί οὔτε σύμφωνα μὲ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, οὔτε σύμφωνα μὲ τοὺς Κανόνες τῆς Καθολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἡ ἐκλογή του εἶναι ἀνυπόστατη. Ὑπὸ τὴν ιδιότητά της ὡς κρατικοῦ ὄργανου, τὸ ὁποῖο παρακολουθεῖ τὴ νομιμότητα τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐκτελεῖ τὴν πρωτοκόλλησή της κατὰ τὸ ἄρθρο 16 τοῦ Νόμου περὶ τῶν Ἐρησκειμάτων, ἢ Διεύθυνση Ἐρησκειμάτων ἀνακοινώνει «erga omnes» τὴν ἀκυρότητα τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς. Μὲ τὴ γνωστοποίηση τῆς παρουσίας δηλώσεως ὁ πατριάρχης Μάξιμος δὲν δύναται νὰ κατέχει τίς θέσεις τοῦ ἐπικεφαλῆς τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ μητροπολίτη Σόφιας καὶ νὰ τίς ἐκπροσωπεῖ.

Ἐκφράζουμε τὴν πεποίθησή ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος, σὲ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 17 καὶ ἐξῆς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη θὰ προετοιμάσει καὶ θὰ πραγματοποιήσει ἐκλογή Πατριάρχη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἀκριβὴ τήρηση τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Χάρτη.

Metodi Spasov

Διευθυντῆς τῶν Ἐρησκειμάτων

Τ.Σ.

2. Ἐπιχειρήματα τῆς Διευθύνσεως Ἐρησκειμάτων γιὰ τὴν «ἀπόλυση» τοῦ Πατριάρχη.

Ἄν μελετήσῃ κανεὶς μὲ προσοχὴ τὴν ἀνωτέρω ἀπόφαση τῆς Διευθύνσεως Ἐρησκειμάτων θὰ διαπιστώσῃ κατ' ἀρχὰς μιὰ κραυγαλέα ἀντίθεση. Ἐνῶ ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ ψέγεται ἡ πολιτικὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ποὺ προσπάθησε νὰ ἀλώσῃ τὴν Ἐκκλησία μὲ σκοπὸ νὰ τὴν μεταβάλῃ σὲ ἄβουλο ὄργανό της καὶ νὰ τὴν καταδικάσῃ σὲ ἀδράνεια καὶ μαρασμό, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ οὐσιαστικὰ προβαίνει σὲ ἀπόλυση τοῦ πατριάρχη Μαξίμου, καὶ μάλιστα μὲ τρόπο ποὺ δὲν ἐπιδέχεται περαιτέρω συζήτηση: «Μὲ τὴ γνωστοποίηση τῆς παρουσίας δηλώσεως ὁ πατριάρχης Μάξιμος δὲν δύναται νὰ κατέχει τίς θέσεις τοῦ ἐπικεφαλῆς τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ μητροπολίτη Σόφιας καὶ νὰ τίς ἐκπροσωπεῖ». Καὶ ἡ ἀπόλυση αὐτῆ τοῦ Πατριάρχη γίνεται μετὰ ἀπὸ μιὰ μεγαλόστομη δήλωση: «Εἶναι ἀδύνατο νὰ φαντασθεῖ κανεὶς ὅτι ἡ σημερινὴ Κυβέρνηση τῆς Βουλγαρίας θὰ ἐπιτρέψῃ στὸν ἑαυτὸ της τέτοιου εἶδους ἐπέμβαση», ὅπως δηλαδὴ ἦταν «ἡ ὠμὴ ἀνάμειξη τῆς πρῶν κομμουνιστικῆς καὶ κρατικῆς καθοδηγήσεως στὸ ζήτημα ἐπιλογῆς στελεχῶν καὶ σὲ ὅλες τίς ἄλλες ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας».

Ἄν προσπαθῆσῃ κανεὶς νὰ ἀνιχνεύσῃ τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τοὺς λόγους ποὺ ὄθησαν τόσο τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐρησκειμάτων, ὅσο καὶ τὴ Διεύθυνση Ἐρησκειμάτων νὰ καταλήξουν στὴν ἀνωτέρω ἀπόφαση, θὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀρκετὲς δυσκολίες. Ἐν πάσῃ περιπτώσει μετὰ ἀπὸ πολὺ μόχθο θὰ διακρίβῶσῃ τοὺς ἐξῆς λόγους - ἐπιχειρήματα:

α) Ἡ ἐκλογή τοῦ πατριάρχη Μαξίμου, κατὰ τὴ Διεύθυνση Ἐρησκειμάτων, δὲν εἶναι κανονικὴ, διότι κατὰ τὴ διεξαγωγὴ της δὲν τηρήθηκαν οἱ σχετικὲς διαδικασίες ποὺ προβλέπονται ἀπὸ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τὸ Νόμο περὶ Ἐρησκειμάτων. Συγκεκριμένα σύμφωνα μὲ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη (ἄρθρο 16) στὴν ἐκλογή τοῦ Πατριάρχη λαμβάνουν μέρος οἱ ἐπαρχιοῦχοι μητροπολίτες, ἑπτὰ αἵρετοὶ ἐκπρόσωποι ἀπὸ κάθε ἐπαρχία (3 κληρικοὶ καὶ 4 λαϊκοί), 14 αἵρετοὶ ἐκπρόσωποι ἀπὸ τὴν ἐπαρχία τῆς Σόφιας (6 κληρικοὶ καὶ 8 λαϊκοί), ἐκπρόσωπος τῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων, τῶν Θεολογικῶν - Διδακτικῶν Ἰδρυμάτων, τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου, τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας καὶ τέλος ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρησκειμάτων. Συνολικὰ δηλαδὴ 101 ἐκπρόσωποι. Ἡ ἀντικανονικότητα τῆς ἐκλογῆς ἐντοπίζεται στὸ γεγονός ὅτι οἱ ἐκλέκτορες τοῦ Πατριάρχη πρέπει νὰ ἐκλέγονται ἀπὸ τίς ἐκκλησιαστικὲς ἐπιτροπὲς καὶ τοὺς ἐπαρχιακοὺς ἐκλογεῖς, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ ἐντολή (θητεία) εἶναι τετραετής. Τέτοιες ὅμως ἐκλογὲς δὲν γίνονταν κάθε 4 χρόνια καὶ ἔτσι γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Πατριάρχη χρησιμοποιήθηκαν οἱ διορισμένοι ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο ἐπαρχιακοὶ ἐκλογεῖς κατὰ τὰ τρία ἔτη ποὺ προηγήθηκαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ 1971 (1968-1970). Σημειωτέον ὅτι, ὅπως τονίζεται στὸ Πρωτόκολλο ὑπ' ἀριθμ. 8 τῆς Συνεδριάσεως τῆς 1ης Ἀπριλίου 1971, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν πλήρει συνθέσει (= Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας) ἐπεκύρωσε «τὴν ἐπιβεβαίωσή της ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχει δημιουργηθεῖ δυνατότητα γιὰ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν κατὰ τὴν τάξη, ἢ ὁποία καθορίζεται ἀπὸ τὸ ἄρθρο 59 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας...».

Ἡ μὴ περιγραφὴ τῶν αἰτίων ποὺ ἐμπόδιζαν τὴ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν γιὰ τὴ συγκρότηση τοῦ σώματος τῶν ἐπαρχιακῶν ἐκλογέων γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Πατριάρχη δείχνει ὅτι τὰ ἐμπόδια καὶ ἡ ἄρνηση προέρχονταν ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ ὁποία δὲν ἐπιθυμοῦσε νὰ χάσῃ τὸν ἔλεγχο τῆς ἐποπτείας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ νόμιμη διαδικασία ἐκλογῆς ἐκλε-

Ἱστορία τῆς Ἱατρικῆς**ΓΙΑΤΡΟΙ ΠΟΥ ΑΓΙΑΣΑΝ\***

Τέλος τὴν τρίτη συζυγία ἀπαρτίζουν «οἱ Ἅγιοι αὐτὰ δελφοὶ Μάρτυρες καὶ Ἀναργυροὶ Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς» (17 Ὀκτ.). Γι' αὐτοὺς ὁ συναξαριστὴς σημειώνει ὅτι «ὑπῆρχον ἐκ τῆς Ἀραβίας κατὰ τοὺς χρόνους Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ; τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἐν πείρᾳ ὄντες. Διήρχοντο δὲ κατὰ πᾶσαν πόλιν ἀναργύρως τοὺς ἀσθενούντας θεραπεύοντες».

Ὅμοίως ὀνομαστὸς μεταξὺ τῶν Ἀναργύρων θεωρεῖται καὶ ὁ Ἅγιος ἔνδοξος Μεγαλομάρτυς καὶ ἱαματικὸς Παντελεήμων (27 Ἰουλ.). Κατὰ τοὺς βιογράφους τοῦ «οὗτος ἦν ἐπὶ βασιλείας Μαξιμιανοῦ... ἐκπαιδεύεται τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην παρὰ τοῦ δοκίμου ἱατροῦ Εὐφροσύνου, δόξαν μεγίστην ἔχοντας, ὃς καὶ ἐδόκει εἰς ἄκρον τῆς τέχνης ἀφικέσθαι. Τὴν δὲ κατὰ Χριστὸν ἱατρικὴν τέχνην καὶ

πίστιν παρὰ Ἐρμολάου τοῦ πρεσβυτέρου μαγθάνει, δι' ἧς παιδᾶ τινα, ὑπὸ ἐχίδνης πληγέντα, νεκρὸν κείμενον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐξανέστησεν, ἐπικαλεσάμενος τὸν Χριστόν». Ἀπὸ δὲ τοὺς ὑμνωδοὺς ἀποκαλεῖται «ἱατρὸς θεόσοφος», «ἱατρὸς τῶν νοσούντων καὶ λιμῆν τῶν χειμαζομένων», «ἱατρὸς θαυματουργός», «ἱατρὸς παμμακάριστος», «θεράπων γνήσιος», «ἱατρὸς ἄριστος», «ἱατρὸς θεῖος» καὶ ὅσον ἀφορᾶ στὴ ζωὴ καὶ στὶς ἱατροφαρμακευτικὰς ἰκανότητες τοῦ ἁγίου,

«Μυχῶν καὶ σωματῶν ὁμοῦ τὴν θεραπείαν παρέχει»,

«Ἀναργύρως τὴν χάριν παρέχεις τοῖς ἀνθρώποις, Παντελεῆμον Μάρτυς, ἔνδοξε. Καὶ πνεύματα διώκεις, τῇ ἐπικλήσει Χριστοῦ καὶ τυφλοὺς ἀναβλέπειν δεδωρησαι, ὡς αὐτοῦ θεράπων γνήσιος»,

«Τῶν σωματῶν πάθη θεραπεύειν σαφέστατα, Παντελεῆμον, ψυχῶν ἐδείχθεις ἱατρὸς ἔτοιμος, λόγῳ τῆς χάριτος, ἱατροῦν ἅπαντας».

Οἱ πληροφορίες ποὺ ὁ συναξαριστὴς δίδει γιὰ τὴν

(\*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 245 τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 τεύχους.

κόρων εἶναι σύνθετη ἐνέργεια ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ ὑλοποιηθεῖ χωρὶς τὴν ἐγκριση τῆς Κυβερνήσεως.

6) Ἡ ἐκλογή τοῦ Πατριάρχου, κατὰ τὴ Διεύθυνση Θερησκευμάτων, δὲν εἶναι κανονικὴ, διότι οἱ ἐπαρχιακοὶ ἐκλογεῖς ποὺ ἔλαβαν μέρος σ' αὐτὴ δὲν ἐξελέγησαν κανονικά, ὅπως δηλαδὴ προβλέπουν τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει «Προσωρινῆς Διατάξεως», ἡ ὁποία ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο στὶς 19.11.1968. Τὸ κείμενο αὐτὸ ἔχει ὡς ἐξῆς:

**«Προσωρινὴ Διάταξη.**

Στὴ θέση τῶν ἐπαρχιακῶν ἐκλογέων, οἱ ὁποῖοι ἐκπίπτουν ἀπὸ τὸ ἀξίωμά τους λόγω θανάτου ἢ ἄλλων αἰτιῶν, καὶ ἕως ὅτου δημιουργηθεῖ ἡ πρώτη δυνατότητα νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογὲς κατὰ τὴν τάξη τοῦ ἄρθρου 59 καὶ ἐξῆς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τὸ Ἐπαρχιακὸ Συμβούλιο ὑποδεικνύει στὴ θέση τοῦ ἐκπεσόντος ἐπαρχιακοῦ ἐκλογέα πρόσωπο ποὺ ἀνταποκρίνεται στὶς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 57 (γιὰ κληρικούς) καὶ 58 (γιὰ λαϊκούς) τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τὸ προτείνει στὴν Ἱερὰ Σύνοδο γιὰ ἐπικύρωση.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος σὲ μειωμένη σύνθεση (=Διαρκῆς) ἐπικυρώνει στὴ θέση ἐπαρχιακοῦ ἐκλογέα πρόσωπο μεταξὺ κληρικῶν ἢ λαϊκῶν ποὺ προτείνονται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο κατὰ τὴν τάξη τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου.

Οἱ ἐπικυρωμένοι σύμφωνα μὲ τὴν προσωρινὴ αὐτὴ διάταξη ἐπαρχιακοὶ ἐκλογεῖς ἔχουν ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ τὶς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπαρχιακῶν ἐκλογέων ποὺ ἐκλέγονται κανονικά.

Ἡ παρούσα διάταξη εἶναι ἐν ἰσχύϊ ἕως ὅτου δημιουργηθεῖ δυνατότητα γιὰ διεξαγωγή κανονικῶν ἐκλογῶν κατὰ τὴν τάξη ποὺ καθορίζεται στὸ ἄρθρο 59 καὶ ἐξῆς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας».

Τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνεδριάσεως αὐτῆς ὑπέγραψαν: ὁ πατριάρχης Κύριλλος καὶ οἱ μητροπολίτες Βράτσης, Βάρνας καὶ Πρεσλάβας, Σλίβεν, Νευροκοπίου, Λοβιτσοῦ, Μεγάλου Τυρνόβου, Δωροστολόου καὶ Τσερβέν.

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜ. Γ. ΓΟΝΗΣ

Ἀναπλ. Καθηγ. Παν)μίου Ἀθηνῶν

ζωή τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμφῶν τοῦ Ξενοδόχου (27 Ἰουν.) λέγουν ὅτι «καὶ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ὧν ἐν πείρᾳ, αὐτὸς καὶ τὸν βασιλέα Ἰουστινιανὸν ἀνιάτῳ πάθει περιπεσόντα ἤλευθέρωσεν. Ἐκ τούτου ὁ Βασιλεὺς ὑπεραγαθθεὶς τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς καὶ σέβας αὐτῷ ἀπονέμων, τὸν μέγιστον οἶκον καὶ περιβόητον δι' αὐτοῦ ἀνεγείρας, ξενώνα κατεσκεύασε καὶ Σκευοφύλακα τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τὸν Ἅγιον τοῦτον κατέστησεν». Χειροτονηθεὶς ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Μηγᾶ πρεσβύτερος προσφωνεῖτο «ιατρός πανάριστος καὶ παμμακάριστος», στὸν ὁποῖο «προστρέχοντες πολυειδῶν καθαίρονται νοσημάτων πιστοί», ἐνῶ ὁ ἴδιος «ἐσκόρπισε τὸν πλοῦτον τοῖς πένησι θεαρέστως καὶ ὀλικῶς».

Γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Δισμήδους (16 Αὐγ.) εἶναι γνωστὸ ὅτι «ἦν ἐκ γένους ἐπισήμου καὶ ἀγαθοῦ. Ἀγαθότερος δὲ τοὺς τρόπους γενόμενος, μετήρχετο τὴν ἱατρικὴν τέχνην θεραπεύων παρ' οἷς γένοιτο, τὰς μὲν ψυχὰς αὐτῶν θεοσεβείᾳ, τῇ δὲ τέχνῃ τὰ σώματα». Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο κατῴρθωγε «διὰ τῆς θεοσεβείας ἅμα, καὶ κατὰ τὴν ἱατρικὴν μέθοδον, παντοίως εὐεργετῶν τοὺς προσιόντας αὐτῷ».

Στοὺς Ἀναργύρους περιλαμβάνεται καὶ ὁ Ἅγιος Μάρτυς Θαλλέλαιος (20 Μαΐου), ὁ ὁποῖος «ἐν μελέτῃ γενόμενος τῆς ἱατρικῆς τέχνης» ἐπέτυχε «θαυματουργίας τοὺς πιστοὺς νόσων παντοίων».

Ἐπίσης ὁ Ἅγιος Μάρτυς Ἰουλιανὸς ὁ ἐν Ἐμέσῃ (6 Φεβρ.) «ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας τὰ πρὸς Θεὸν εὐσεβῶν, δοκῶν μὲν τοῦ ἐπιμελεῖσθαι διὰ τῆς ἱατρικῆς τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων, πλεῖον δὲ ποιούμενος πρόνοιαν τῶν ψυχῶν. Οὐχ ἤττον γὰρ ἦν τούτων ἢ ἐκείνων ἱατρός».

Τέλος στὴν χορεία τῶν Ἁγίων καὶ Θαυματουργῶν Ἀναργύρων συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ Ἅγιοι Κύρος καὶ Ἰωάννης (31 Ἰαν.), Ἐρμόλαος (26 Ἰουλ.), Τρύφων (1 Φεβρ.), Λεόντιος, Ἀνθιμος, Εὐτρόπιος ἢ Εὐπρέπιος (17 Ὀκτ.), Μώκιος (11 Μαΐου) καὶ Ἀνίκητος (12 Αὐγ.), οἱ ὁποῖοι ἂν καὶ δὲν ἦσαν κατ' ἐπάγγελμα γιατροί, ἐν τούτοις λόγῳ τῶν θεραπευτικῶν ἱκανοτήτων τοὺς προσφωνοῦνται στὰ ἱερὰ κείμενα ὡς γιατροί, ὅπως «Ἴατροὶ θεοπρόδλητοι», «Ἴατροὶ παμφανείς», «Τῶν Ἀναργύρων ἑξαρχοὶ καὶ ἀστέρες οἱ θεῖοι», «Θαυματουργοὶ φωστήρες τὰς ψυχικὰς νόσους καὶ τῶν σωμάτων ἰάσθε παρὰ Κυρίου λαδόντες τὴν χάριν τῶν ἰωμάτων», «Ἴατροὶ ἀνεδείχθητε ἀσθεγούτων μακάριοι» κ.λπ.

Ἀλλὰ ὑπῆρξαν καὶ γιατροὶ ποὺ ἀγίασαν καταλαμι-

θάνοντας συγχρόνως ὑψηλὰ θρησκευτικὰ ἀξιώματα, ὅπως λόγου χάριν α) Ὁ Ὁσιος Πατήρ ἡμῶν Παυσίκακος, Ἐπίσκοπος Συνάδων (13 Μαΐου), ὁ ὁποῖος «ἐπιτήδευμα τὸ τῆς ἱατρικῆς μετέρχεται, σώματα καὶ ψυχὰς ὁμοῦ θεραπεύων καὶ κατὰ δαιμόνων στρατεύεται, ἀμβλώματα λύει, συγκεκυφῶτας ἀνορθοῖ».

β) Ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυς Βλάσιος, Ἀρχιεπίσκοπος Σεβαστείας (11 Φεβρ.) ποὺ «ὧν καὶ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἐμπειρος, πολλὰς ἰάσεις ἐπετέλει τὴν τῶν βαυμάτων ἐνέργειαν παρὰ Κυρίου λαδῶν» καὶ

γ) Οἱ Ἅγιοι Μάρτυρες Κάρπος καὶ Πάπυλος (13 Ὀκτ.), ποὺ ἦσαν «Ἴατροὶ τὴν τέχνην, ὧν ὁ μὲν Ἅγιος Κάρπος Ἐπίσκοπος ἦν Θυατείρων, ὁ δὲ Πάπυλος σπουδάζας τὴν ἱατρικὴν τῶν σωμάτων εἰλικύσθη ἀκολούθως ὑπὸ τῆς θεραπευτικῆς τῶν ψυχῶν καὶ προσχειρίσθη εἰς διάκονον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κάρπου. Ἦσαν ἄμισθοι ἱατροὶ τοῦ ποιμνίου τῶν Θυατείρων».

Θὰ ἀποτελοῦσε παράλειψη γὰρ μὴν περιληφθοῦν σὲ μία ξεχωριστὴ ἐνότητα οἱ γυναῖκες γιατροὶ ποὺ ἀγίασαν. Πράγματι ὅσο καὶ ἂν φαίνεται τοῦτο ἀπίθανο, στὸ ἑορτολόγιό ἀναφέρονται:

1) Ἡ Ἁγία Ἐρμιόνη (4 Σεπτ.), θυγατέρα τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Φιλίππου (Πράξ. Ἀποστ. κα' 9). Ἡ ἁγία Ἐρμιόνη «μετήρχετο τὴν ἱατρικὴν τέχνην, διὰ τοῦτο καὶ προσήρχετο αὐτῇ πλῆθος πολὺ καὶ πάντας τῇ ἐπικλήσει τοῦ Χριστοῦ ἑθεράπευε».

2) Αἱ Ἁγίαι Μάρτυρες Ζηναΐς καὶ Φιλονίλλα, αἱ αὐτὰ δεῦφοι (11 Ὀκτ.), ποὺ ἦσαν συγγενεὶς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Κατὰ τὸν συναξαριστὴν «Καταλιποῦσαι τὴν θρησκάμενην καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν ἀπαρνησάμεναι, τὴν ἱατρικὴν ἐν τῷ δοκεῖν μετερχόμεναι τέχνην, τῇ ἀληθείᾳ ἀποστολικῶν ἔργων ἐπλήρουν θεραπεύουσαι πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν» καὶ

3) Ἡ Ἁγία Μεγαλομάρτυς Αἰκατερίνη (25 Νοεμβρ.), ἡ ὁποία σπούδασε τὴν ἱατρικὴν σὰν γενικὴ μόρφωση, χωρὶς ὅμως γὰρ τὴν ἐξασκήσει ποτὲ ὡς ἐπάγγελμα. Σχετικὰ στὰ ἱερὰ διδλία ἀναφέρεται ὅτι «τὴν ἐκ Θεοῦ σοφίαν λαδοῦσα παιδιόθεν ἢ Μάρτυς, καὶ τὴν ἕξω καλῶς σοφίαν πᾶσαν μεμάθηκε» καὶ ἄλλοῦ «Αὕτη πᾶσαν παιδείαν Ἑλληνικὴν καὶ Ῥωμαϊκὴν ἄκρως ἐγγυμνασθεῖσα, Ὀμήρου τε καὶ Βιργιλίου, Ἀσκληπιοῦ τε καὶ Ἴπποκράτους καὶ Γαληνοῦ τῶν ἱατρῶν, Ἀριστοτέλους τε καὶ Πλάτωνος...».

Στὸν μακρὸν κατάλογο τῶν ἀναφερθέντων ὀνομάτων γιατρῶν ποὺ ἀγίασαν, ἀνερχόμενος περὶ τοὺς εἴκοσι,

# «ΗΧΟΣ ΕΥΜΕΛΗΣ»

## ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1991 ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (89,4 F.M.) \*

### «Ο ΘΕΟΣ ΠΛΗΡΩΣΗ ΠΑΣΑΝ ΧΡΕΙΑΝ»

Όλες οι προσπάθειες και πολλές άλλες, οι οποίες λόγω συντομίας δέν ανεφέρθησαν, έστέφθησαν από έπιτυχία χάρις στην αξιοζήλευτη συνεργασία των συνεργατών και στην αγάπη των φίλων του Ρ/Σ. Τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα του 1990 ξεπεράστηκαν χάρις στην χρηστή διαχείριση και στην ανταπόκριση των Ί. Μητροπόλεων. Οι δωρεές αύξήθηκαν έντυπωσιακά. Η προσέλευση έγκρίτων έθελοντών παραγωγών ύπέρξε συγκινητική. Η συμπάρασταση των άκροατών και οι ειλικρινείς εκδηλώσεις τής αγάπης τους έτόνωσαν τό φρόνημα όλων όλων διακονούν τό θεάρεστο τούτο έργο.

Η οικονομική εικόνα του Ρ/Σ είναι ή εξής:

### ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1991

#### Έξοδα

Υπόλοιπο 1.1.91: Τράπεζα (ΕΤΕ 146/48020122) . . . . .	246.761
Μετρητά . . . . .	130.423
Εισφοραί 1% Ί. Μητροπόλεων και Δίσκος 14.9.91 . . . . .	25.100.953
Εισφοραί 1% Ί. Μητροπόλεων και Δίσκος 14.9.91 (άσαφείς από ΕΤΕ) . . . . .	1.962.987
Εισφοραί 1% Ί. Ν. και Δίσκος 14.9.91	

(\*) Συνέχεια έκ τής σελ. 246 του ύπ' άρ. 7 τεύχους.

ύπάρχει τό ένδεχόμενο νά μήν συμπεριλήφθηκε κάποιος έξ άδελφίας, χωρίς ώστόσο αυτό νά έπηρεάζει, νομίζουμε, τό νόημα τής προσπάθειας.

Άπό όλα όσα έπισημάνθησαν φαίνεται πώς ή έπισημονική γνώση τής Ιατρικής τέχνης άφ' ένός και ή από την καθεία πίστη στό Χριστό θαυματουργική ικανότητα των άγιων άφ' έτέρου, σέ συνδυασμό, συνέδωσαν και έπενεργούσαν στην θεραπεία σωματικών και ψυχικών νόσων, χωρίς νά άμφισβητήται ή νά μειώνεται ή αξία τής κάθε μίας από τις ιδιότητες.

Οι γενικές διαπιστώσεις είναι ότι οι περισσότεροι προήρχοντο από εύπορες οικογένειες, ήσαν κατά τό πλειστον άνδρες, χωρίς όμως νά άπουσιάζουν και οι

(Διάφοροι) . . . . .	270.000
Εισφοραί Ί. Ναών - Δίσκος - Έπιστρ. Άχρ. Μισθών - Διάφ. Δωρητές . . . . .	6.203.402
Έπιχορηγήσεις Ί. Συνόδου . . . . .	5.000.000
Άπόδοση ένσήμων Ί. Συνόδου . . . . .	11.500.000
Εισφοραί 1% και Δίσκος 14.9.91 Ί. Άρχιεπισκοπής Άθηνών . . . . .	2.398.490
Ί. Προσκύνημα Άγ. Βαρβάρας Δαφνίου (Δίσκος) . . . . .	100.000
Έπιχορήγηση από Άπ. Διακονία . . . . .	6.000.000
Έπιχορήγηση από Περ. «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» . . . . .	2.000.000
<b>Σ ύ ν ο λ ο Έ σ ό δ ο ν</b> . . . . .	<b>60.913.016</b>

#### Έξοδα

Μισθοί προσωπικού . . . . .	21.547.292
Μισθοί όφειλόμενοι (άπό 1990) . . . . .	1.267.208
Άμοιβαι παραγωγών . . . . .	8.101.510
Άμοιβαι παραγωγών όφειλόμενοι (άπό 1990) . . . . .	609.600
Άπόδοση εισφορών Ι.Κ.Α. . . . .	9.778.500
Άπόδοση Κρατήσεων (ΦΜΥ - ΧΜΥ - Ζ' Κατηγ. - Τρίτων) . . . . .	2.799.961
Ο.Τ.Ε. . . . .	2.597.942
Δ.Ε.Η. . . . .	2.213.057
Τυπογραφικές έργασίες (Διαφ. ύλικό) . . . . .	1.345.800
Μαγνητοταινίες - Κασσέτες . . . . .	1.640.215
Άναλώσιμα και μή αναλ. ήλεκτρον. είδη . . . . .	3.218.530

γυναίκες, γεγονός ασφαλώς άσυνήθιστο για την εποχή τους. Τέλος μέσα στην πλειάδα των άγιων κατέλασαν οι γιατροί - άγιοι σημαντική και περίοπτη θέση, άφου «διά τής θεοσεβείας και κατά την Ιατρικήν τέχνην», δηλαδή συνδυάζοντας τις Ιατρικές τους γνώσεις άναργύτως και την θεολογική παιδεία, κατώρθωσαν πολλές φορές στην εποχή τους νά βοηθούν από τις άρρώστιες πάσχοντας συνανθρώπους τους.

(Τέλος)

ΣΠΥΡ. Α. ΠΑΞΙΜΑΔΑΣ,  
ΣΤΑΜ. Ν. ΠΑΓΩΝΗ,  
ΣΠΥΡ. Γ. ΜΑΡΚΕΤΟΣ



Έπιπλα και σκεύη . . . . .	222.550
Γραφική ύλη . . . . .	215.917
Έξοδα κινήσεως . . . . .	329.729
Έφημερίδες - Δακτυλογραφήσεις . . . . .	84.700
Μηχανές Γραφείου . . . . .	92.453
Έπισκευές τηλεφώνων . . . . .	121.245
Συντήρηση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων	259.600
Έπισκευές εγκαταστάσεων Έγρηττου . . . . .	641.404
Διάφοροι δαπάναι μη ειδ. κατονομαζόμεναι . . . . .	1.103.795
<b>Σύνολον Έξόδων . . . . .</b>	<b>58.192.003</b>
Έπόλοιπο 31.12.91: . . . . .	2.721.008
Άνάληψη:	
Είς Τράπεζα . . . . .	2.685.906
Είς Ταμείο . . . . .	35.102

Είναι εκτός πραγματικότητας όποιος νομίζει ότι δεν υπήρξαν προβλήματα. Υπήρξαν πολλά και μεγάλα. Η έλλειψη της δεούσης υπευθυνότητας από τους υπαλλήλους και τους παραγωγούς, ή τάση αυτοπροβολής μέσω των έκπομπών, ή εκδηλουμένη διάθεση μονιμότητας μερικών παραγωγών και ή δυσφορία τους κατά την αλλαγή του προγράμματος, ή οικονομική στενότητας, ή εκ των έσω και έξω του Έκκλησιαστικού χώρου πολεμική, ή ανεπάρκεια καλύψεως των τεχνικών αναγκών, ή τάση εξυπηρετήσεως προσωπικών συμφερόντων, ή παρεμβολή στη συχνότητά του πειρατικών Ρ/Σ, ή μετά φορτικότητας απαίτηση μερικών για τη διαμόρφωση ενός ραδιοφωνικού μοτίβου που ικανοποιεί συγκεκριμένες τάσεις, οι σκόπιμες διαδόσεις για πρόσωπα και πράγματα, ή έναγωνία αναζήτηση των καταλλήλων προσώπων, ή έλλειψη των απαραίτητων χώρων για τη στέγαση των υπηρεσιών, ή διατήρηση των ίσορροπιών μεταξύ θεσμών, τάσεων και παρατάξεων, είναι μερικά από τα προβλήματα που αντιμετώπισε ο Ρ/Σ της Έκκλησίας. Η ύπαρξή τους αποδεικνύει την εργώδη προσπάθεια και κινητικότητα των εργαζομένων και το ενδιαφέρον που δημιουργεί στον περίγυρό του. Πάντως δεν είναι τόσα όσα τα επιτεύγματα, τα όποια αποτελούν για όλους τους συνεργάτες του άφετηρία νέων κόπων και θυσιών. Φυσικό είναι ή δράση και ή παρουσία του Ρ/Σ της Έκκλησίας να προκαλεί τους εργαζομένους τα έργα του σκότους και της άπάτης. Δεν πρέπει όμως ποτέ να μάς διεφεύγει ο λόγος της Έκκλησίας ότι «μέλζων έστιν ο έν ήμίν ή ο έν τφ κόσμω» (Α΄ Έω. δ΄ 4).

Σε γενικές γραμμές αυτή είναι ή πνευματικοοικο-

νομική εικόνα του Ρ/Σ της Έκκλησίας. Εικόνα που μάς επιτρέπει να αισιοδοξούμε, ότι και κατά το νέο έτος 1992 θα υπάρξει όχι μόνο οικονομική συγκράτηση και πνευματική σταθερότητα, αλλά έντυπωσιακή βελτίωση και πρόοδος. Τα θεμέλια έχουν τεθεί. Απομένει ή προσωπική συμβολή όλων για την «αύξηση της οικοδομής».

Μετά τριετή λειτουργία έχει πιά μορφοποιήσει τον χαρακτήρα του. Τώρα χρειάζεται εργασία συνεχής «ίνα μη το καύχημα ήμων κενωθή» (Β΄ Κορ. θ΄ 3), αλλά να αποτελέσει «έργον πίστεως» και καταφύγιο ζωής για τους ανθρώπους «του ένεστώτος αιώνος πονηροσύ» (Γαλ. α΄ 5) ώστε δι' αυτού να μεταδίδεται το μήνυμα της αγάπης και της έλπίδος. Πιστεύουμε ότι «ο Θεός πληρώσει πάσαν χρείαν ήμων κατά τον πλούτον αυτού έν δόξη έν Χριστφ Έησοφ» (Φιλιπ. δ΄ 20). Αυτή ή βεβαιότητα δίδει σε όλους τους εργαζομένους στο Ρ/Σ το κουράγιο να ξεπερνούν τον έαυτό τους και να αναλίσκονται χωρίς καμιά απολύτως σκοπιμότητα στη διακονία του λόγου της Έκκλησίας.

## ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 1992

Οι διαγραφόμενοι στόχοι για το 1992 είναι:

1. Συνεχής βελτίωση και ανανέωση των έκπομπών.
2. Έγιοποίηση του προγράμματος εγκαταστάσεως μεταδοτών στην έπαρχία.
3. Οργάνωση κέντρου άμέσου βοηθείας για πνευματικά θέματα και προβλήματα άκροατών επί 24ώρου θάσεως.
4. Έπιδίωξη συνεργασίας και καλλιέργειας κλίματος άμοιβαίας έμπιστοσύνης με τους ιδιωτικούς και κρατικούς Ρ/Σ όλοκλήρου της Έλλάδος.
5. Πρόσκληση ένδιαφέροντος σε χορηγούς για την κάλυψη προγραμμάτων, διαφυλάξεως και προβολής της έκκλησιαστικής μας κληρονομιάς, επικοινωνίας με τους Έλληνες της διασποράς και τα Έλληνορθόδοξα Πατριαρχεία.
6. Διοργάνωση ήμερίδων και λειτουργία ταχυρρυθμων σεμιναρίων για την έπιμόρφωση των παραγωγών και την προετοιμασία νέων συνεργατών.
7. Οργάνωση δικτύου ανταποκριτών των Έρων Μητροπόλεων και των κατά τόπους Έκκλησιών για την συγκέντρωση ειδήσεων και την προβολή του έργου των.
8. Έκσυγχρονισμός του τεχνικού ταμείως με την αγορά των απαραίτητων μηχανημάτων για τη σταθε-

# “ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΕΣ”

## Μία σπουδή στην ιεραποστολική έλευθερία τής ‘Υμνολογίας

Τò επίγειο έργο του Χριστού άπείχε άκόμη άρκετά άπό την ολοκλήρωσή του, όταν ο Θεάνθρωπος άνέθεσε στους μαθητές Του μια πρώτη ιεραποστολική διακονία: να κηρύξουν στον Ίσραήλ την άνατολή τής βασιλείας των ουρανών. Έπρόκειτο για μια έντολή σαφώς περιορισμένη. «Είς όδόν έθνών μη άπέλθητε και είς πόλιν Σαμαρειτών μη εισέλθητε· πορεύεσθε δέ μάλλον προς τά πρόβατα τά άπολωλότα οίκου Ίσραήλ» (Μαθ. 10,5-6). ‘Η πληρότητα ήρθε άργότερα. Οί μαθητές άναδείχθηκαν άληθώς σε άποστόλους και έπιφορτίστηκαν με τò χρέος τής καθολικής ιεραποστολής, μόνο μετά την Άνάσταση και την έπίτευξη τής νίκης κατά του θανάτου. ‘Ο ίδιος δ’ Ίησούς έμφανίστηκε στή χορεία των μαθητών Του και τούς άπέστειλε στον κόσμο όπως κι Αύτον τόν είχε άποστείλει ο Πατέρας Του (Ίω. 20,21), για να μαθητεύσουν ο λ α τ ά έθνη (Μαθ. 28,19. Λουκ. 24,47) και να κηρύξουν τò ευάγγελιο σ’ ο λ η η τήν κτίση (Μάρκ. 16,15) μέχρι τ ί ς έ σ χ α τ ι έ ς τής γής (Πράξ. 1,8)<sup>1</sup>. Σύμπαν τò κτιστό καλείται να ένσωματωθεί στο άνα-

στημένο Σώμα του Θεανθρώπου (πρβλ. Έφεσ. 1,10), συνεπώς τò κήρυγμα τής Έκκλησίας είναι μαρτυρία Άνάστασης και τò κήρυγμα τής Άνάστασης δέν μπορεί να ύπάρξει παρά ως παγ-κόσμιο.

‘Όστόσο, έπίσης μ ε τ ά τήν Άνάσταση, αλλά π ρ ι ν τήν παραπάνω παραγγελία για οικουμενική ιεραποστολή, είχε ύπάρξει μια άλλη έντολή του Άναστάσιου, ιεραποστολική κι αυτή, αλλά ειδικότερου χαρακτήρα. Πρόκειται για τήν παραγγελία Του προς τις μυροφόρες να μεταφέρουν τήν είδηση τής Άνάστασης στους μαθητές και να τούς άνακοινώσουν ότι ο Έγερθείς θά τούς συναντούσε σύντομα. Οί συγγραφείς των ευαγγελίων, καθένας με τόν δικό του τρόπο, καταγράφουν τήν άποστολή αυτή πού άνατέθηκε στις πιστές γυναίκες τόσο δια στόματος των άγγέλων πού κάθονταν στο μνήμα (Μαθ. 28,7. Μάρκ. 16,7. πρβλ. Λουκ. 24,5-9), όσο και άπό τόν ίδιο τόν Ίησού (Ματ. 28,10. Ίω. 20,1-18). «Πορευθεΐσαι είπατε τοίς μαθηταίς ότι ήγέρθη άπό των νεκρών». Και οι μυροφόρες όντως έπραξαν έτσι<sup>2</sup>.

1. Για τή σχέση αύτων των δύο ιεραποστολικών έντολών, βλ. ένδεικτικά Γεωργίου Π. Πατρώου, «Βιβλικές Προϋποθέσεις τής Ίεραποστολής», Άθήνα 1983, σ. 36-41, 50-55, καθώς και άρχιμ. Άναστασίου Γιάννουλάτου, «Σκοπός και Κίνητρον τής Ίεραποστολής (έξ έπόψεως θεολογικής)», Άθήνα 1971, σ. 18, 21. Πρβλ. Olivier Clément, «Le Corps de Souffle. Essai sur la résurrection corporelle du Christ», στο «Χαριστήρια είς τιμήν του Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος Μελίτωνος», έκδ. Πατριαρχικού Ίδρύματος Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 1977, σ. 239-240.

2. Δέν είναι του παρόντος να άναφερθούμε στις ιδιομορφίες τής διήγησης κάθε ευαγγελίου. Άρκουμάστε σε μια παρατήρηση σχετικά με τήν αφήγηση του Μάρκου, διότι γι’ αυτήν ειδικά θά γίνει λόγος παρακάτω. Κατά τόν Μάρκο (16, 8), οι μυροφόρες έφυγαν άπό τò μνήμα γεμάτες τρόμο και έκσταση· «και ούδενι ούδέν είπον· έφοβούντο γάρ». Έδώ έννοείται ότι οι γυναίκες δέν είπαν τίποτα σε τρίτους ή ότι όσο διαρκούσε τò ξάφνιασμά τους δέν έμιλησαν στους μαθητές· όπωσδήποτε στους τελευταίους άφηγήθηκαν τά καθέκαστα λίγο άργότερα (βλ. Παν. Ν. Τρεμπέλα, «Ύπόμνημα είς τò κατά Μάρκον

ροποίηση του έκπεμπομένου σήματος και τή μετεκπαίδευση των τεχνικών στο έξωτερικό.

9. Σύσταση θεατρικής ομάδος για τήν παρουσίαση ραδιοσκέτες με άγιολογικά και άλλα θέματα.

10. Στενότερη συνεργασία και με άλλους έκτός τής Έκκλησίας φορείς για τήν άντιμετώπιση φλεγόντων κοινωνικών προβλημάτων.

Για τήν ύλοποίηση του προγράμματος αυτού και τήν πραγματοποίηση των στόχων και των δραματισμών δέν άπαιτείται μόνο ή οικονομική ύποστήριξη, αλλά κυρίως ή ήθική συμπαράσταση όλων όσων έπιθυμούν τήν πρόοδο του έργου τής Έκκλησίας. Μακριά άπό τή μάστιγα του λαϊκισμού πού λοιδορεί τούς άντιπάλους και άποθεώνει τούς ήμετέρους, ο Ρ/Σ τής Έκκλησίας με τή σύνεση πού άπαιτείται για κάθε τολμηρή

πράξη, ως Έκκλησιαστικός Ρ/Σ θά συνεχίζει τρεψόμενος με τò νέκταρ τής Όρθοδοξίας, να έκπέμπει «φώς έν φωτός» για να φωτίζει τò δρόμο τής ζωής των συγχρόνων παραπλανημένων και περιπλανωμένων ανθρώπων πού μέσα στο σκοτάδι τής συγχύσεως άναζητούν τήν έλπίδα. Τηρώντας τò μέτρο και άκολουθώντας τήν παράδοση, θά συνεχίσει να δίδει τή μαρτυρία τής Έκκλησίας στον πολυθασανισμένο κόσμο έχοντας άπόλυτη βεβαιότητα, ότι ή φωνή του, «ή άλλη φωνή στα FM», θά άναδεικνύεται μέρα με τή μέρα άγωγός άγάπης, γλώσσα τής άλήθειας και φωνή τής έλπίδας.

(Τέλος)

Άρχιμ. ΝΙΚ. Ι. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ  
Γεν. Δ/γτής του Ρ/Σ τής Έκκλησίας

Σχετικά μ' αυτή την έντολή πρὸς τις μυροφόρες ἀξίζει νὰ παρατηρήσουμε τὰ ἑξῆς:

α. Εἶναι ἡ πρώτη έντολή πού ἀπευθύνει ὁ Χριστὸς ὡς Ἄ ν α σ τ ἄ ς Κύριος.

β. Εἶναι ἀπότοκη τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου στὸ γεγονός τῆς Ἀνάστασης. Οἱ μυροφόρες χρεώθηκαν νὰ κοινοποιήσουν ὅ,τι εἶχαν βιώσει κατὰ τὴ συγκλονιστικὴ συνάντησή τους μὲ τὸν Ἀναστάνα.

γ. Οἱ μυροφόρες γυναῖκες εἶναι οἱ πρῶτοι πιστοὶ πού κλήθηκαν νὰ κάνουν (καὶ πού πράγματι ἔκαναν) ἔστω καὶ ἐν σμικρῷ, αὐτὸ πού κάνει στὸ ἑξῆς ἡ Ἐκκλησία (Πράξ. 1,21-22, 2,32, 3,15. Ρωμ. 10,7-10. Α' Κορ. 15,1-17), δηλαδή νὰ δώσουν τὴ μαρτυρία ὅτι «Χριστὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται». Ἡ παρθενικὴ ἀνάδυση τοῦ κηρύγματος τῆς Ἀνάστασης ἔλαβε χώρα στὴν περίπτωση τῶν μυροφόρων. Πρὶν ἢ ἀναφώνηση «ἑώρακαμεν τὸν Κύριον» ἐκπορευθεὶ ἀπὸ τὸ στόμα τῶν μαθητῶν (Ἰω. 20,25)<sup>3</sup>, βγήκε ἀπὸ τὸ στόμα τῶν μυροφόρων γιὰ νὰ βεβαιώσει γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ἐμπειρία τὴν ὁποία ἔκτοτε βιώνει ἡ Ἐκκλησία καὶ στὴν ὁποία θεμελιώνει τὴν Ἱεραποστολή της<sup>4</sup>.

Ἡ έντολή, λοιπόν, τῶν μυροφόρων δὲν εἶναι τῆς ἴδιας, «ἀτελοῦς», τάξεως μὲ αὐτὴν τῆς περιορισμένης έντολῆς πού εἶχαν λάβει οἱ μαθητὲς πρὶν τὴν Ἀνάσταση, οὔτε ὁμως καὶ τοῦ ὕψους πού εἶχε ἡ κατ' ὀλίγον μεταγενέστερη έντολή τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητὲς γιὰ οἰκουμενικὴ Ἱεραποστολή. Οἱ μυροφόρες ἐστάλησαν νὰ κηρύξουν ὅχι στὴν κτίση ἅπασα, ἀλλὰ μόνο στοὺς μαθητὲς. Ὅσοσο, ὡς μαρτυρία Ἀνάστασης καὶ ὡς κοινοποίησή της ἀπὸ αὐτόπτες σὲ μὴ αὐτόπτες, ἢ ὄδευση τῶν μυροφόρων πρὸς τοὺς μαθητὲς ἦταν ὄντως Ἱεραποστολική. Ὁ Εὐθύμιος Ζιγαβηνὸς (11ος - 12ος αἰ.) τὸ λέει ἀπερίφραστα σὲ μία φράση του πού

ἀξίζει νὰ τὴν προσέξουμε: Ὁ Χριστὸς «ταῖς γυναῖξιν ἀποστόλοις ἐχρήσατο πρὸς τοὺς Ἀποστόλους»<sup>5</sup>.

Μία ὁδὸς προκειμένου νὰ διαπιστώσουμε πῶς οἱ παραπάνω καινοδιαθηκικὲς μαρτυρίες κατανοήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ ἐνοφθαλμίστηκαν στὴ ζωὴ της, εἶναι ἡ προσέγγιση τῆς σχετικῆς λειτουργικῆς δημιουργίας της καὶ, εἰδικότερα, τῆς ὑμνογραφίας πού συνθέτει τὶς ἀναστάσιμες ἀκολουθίες τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Κυριακῆς τοῦ Πάσχα<sup>6</sup>.

Ἡ εὐαγγελικὴ περικοπή πού ἔχει ἐπιλεγεῖ γιὰ τὸν ὄρθρο τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα εἶναι εἰλημμένη ἀπὸ τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιο (16,1-8). Στὸν συνηγμένο λαὸ τοῦ Θεοῦ ὑπενθυμίζεται ἡ ἀγγελία πού δέχτηκαν οἱ μυροφόρες ἀπὸ τὸν ἄγγελο, τὸν ὁποῖο συνάντησαν «εἰς τὸ μνημεῖον... καθήμενον ἐν τοῖς δεξιούσις»: «Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνόν, τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν· ἀλλ' ὑπάγετε, εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχύ, ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ».

Λίγο μετὰ τὴν περικοπή, ὁ ἴδιος ὁ συνηγμένος λαὸς ὑπογραμμίζει, μέσα ἀπὸ τὴν ἀναστάσιμη ὑμολογία του, τὴν ἀποστολικὴ ἀνάδειξη τῶν μυροφόρων: «Γυναῖκες μετὰ μύρων θεόφρονες ὀπίσω σου ἔδραμον... καὶ Πάσχα τὸ μυστικὸν σοῖς, Χριστέ, μαθηταῖς εὐηγγελίσαντο»<sup>7</sup>. «Αἱ μυροφόροι γυναῖκες... εἶδον Ἄγγελον ἐπὶ τὸν λίθον καθήμενον, καὶ αὐτὸς προσφθεγγάμενος, αὐταῖς οὕτως ἔλεγε: ... ἀπελθοῦσαι κηρύξατε τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς»<sup>8</sup>. «Χριστὸς τὰ γυναῖκα χαρᾶς ἔπλησε λέγων· κηρύξατε Ἀποστόλοις»<sup>9</sup>. Ἀπὸ

Εὐαγγέλιον», Ἀθήνα 1983<sup>3</sup>, σ. 317 καὶ τοῦ ἴδιου, «Υπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον», Ἀθήνα 1983<sup>4</sup>, σ. 657). Σ' αὐτὸ συνηγορεῖ καὶ ἡ συνάφεια τοῦ κειμένου (Μάρκ. 16, 9-11, ὅπου σημειώνεται ὅτι ὁ ἀναστάς «ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ», ἡ ὁποία «πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις») καὶ, βεβαίως, ἀπὸ τὴ συμμαρτυρία ὅλων τῶν εὐαγγελίων ὅπως προαναφέραμε. Πρβλ. καὶ Ἰωάν. Δ. Καραβιδόπουλος, «Τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον» (Ἑρμηνεῖα Κωνίης Διαθήκης 2), Θεσσαλονίκη 1988, σ. 507-514.

3. «Ὅπου μιᾶμε γιὰ «μαθητὲς» ἐνοοῦμε τοὺς «ἀδελφούς» (γιὰ τὴν ἀριθμητικὴ ἀκρίβεια «ἐνδεκά» μετὰ τὴν ἀπώλεια τοῦ Ἰούδα). Γιὰ τὸν μαθητικὸ αὐτὸν πυρήνα, τὸ ἐκκλησιολογικὸ περιεχόμενο τοῦ ἀριθμοῦ του καὶ τὴν ἀποστολή του ἐκ μέρους τοῦ Ἀναστάνατος βλ. Πατρῶνου, ὁ. π., σ. 50-72.

4. Ὅπως χαρακτηριστικὰ ἔχει παρατηρηθεῖ, ἡ μοναδικότητα τῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας δὲν θεμελιώνεται σὲ ἓνα σύστημα ἰδεῶν ἢ σὲ κάποια θερησκευτικὴ παράδοση, ἀλλὰ στὴ μοναδικὴ ἐκείνη ἐμπειρία ἡ ὁποία ἀποτελεῖ «a continuous re-enactment and witness of the Resurrection». Βλ. Daniel Sahas, «Catholicity and Mission to the World», στὸ St Vladimir's Theological Quarterly v. 17, 1-2 (1973), σ. 124.

5. Εὐθύμιου τοῦ Ζιγαβηνοῦ, «Ἑρμηνεῖα εἰς τὰ Τέσσαρα Εὐαγγέλια», τ. Α', «Ἑρμηνεῖα τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιου» (ἐκδ. Θεολογικοῦ Φαρμακείου), ἐν Ἀθήναις 1848, σ. 601.

6. Χρησιμοποιοῦμε τὸ λειτουργικὸ κείμενο ὅπως ἔχει ἐπικρατήσει. Βλ. «Πεντηκοστάριον χαρμόσυνον, διορθωθὲν καὶ δι' ἐνὸς προλόγου πλουτισθὲν ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου», ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐν Ἀθήναις 1959. Πρέπει νὰ σημειώσουμε ἐδῶ ὅτι τὴν ἀπαξ παραδοθεῖσα «τοῖς ἀγίοις» πίστη (Ἰουδ. 3) αὐθεντικῶς τὴ διατυπώνει ἡ Ἐκκλησία ὡς Σῶμα καὶ μάλιστα οἱ οἰκουμενικὲς σύνοδοι τῆς ἐν Πνεύματι ἀγίῳ. Ἡ προσφυγὴ μας, λοιπόν, στὰ λειτουργικὰ κείμενα προϋποθέτει ὅτι αὐτὰ ἀληθεύουν ἐφόσον στοιχοῦνται μὲ τὴν καθολικὴ Ὁρθόδοξη ἀλήθεια.

7. Ὁρθρος Κυριακῆς Πάσχα, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 4. Βλ. καὶ Ὁρθρος Κυριακῆς Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 54.

8. Ὁρθρος Κυριακῆς Πάσχα, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 5. Βλ. καὶ Ἑσπερινὸ παραμονῆς Κυριακῆς Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 46.

9. Βλ. σημ. 8.

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Νέος θρίαμβος τῆς Ὁρθοδοξίας».

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁμιλῶν ἐνώπιον τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει προσφύτου Συνάξεως τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ λοιπῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων καὶ Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν, κατέληξε λέγων:

«Ἐν συμπεράσματι μεταφέρομεν ὑμῖν τὴν ἄκραν ἱκανοποίησιν ἡμῶν διὰ τὰ γενόμενα, ἐκφράζομεν δημοσίως τὰ ὑποκάρδια συγχαρητήρια ἡμῶν τῇ Α.Θ.Π. διὰ τὴν ἀριάν ὁργάνωσιν τῆς Συνάξεως, τὸν θαυμασμόν ἡμῶν πρὸς Αὐτὴν διὰ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὸν χειρισμὸν τῶν θεμάτων καὶ ταπεινῶς πιστεύομεν, ὅτι συνεβάλομεν θετικῶς εἰς τὴν τελεσφόρησιν τοῦ ἐπιδιωκόμενου... Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ Κυριακὴ τῆς

Ὁρθοδοξίας τοῦ σωτηρίου ἔτους 1992 εἶναι εἰς νέος θρίαμβος τῆς Ὁρθοδοξίας, διὸ δοξολογίαν καὶ αἰθρῆς ἀναπέμπομεν ἐκ θαθέων τῶ ἐν Τριάδι Θεῶ, τῶ καταξιώσαντι ἡμᾶς ἰδεῖν τοιαύτης ἡμέρας καὶ ἀπολαῦσαι τοιαύτης Θείας δωρεᾶς».

**Βαρυσήμαντοι δηλώσεις τοῦ Μακ. Πατριάρχου τῶν Σέρβων.**

Ὁ Μακ. Πατριάρχης τῶν Σέρβων κ. Παῦλος, διερχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν εἰς τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας ἐπίσκεψίν του, προέβη εἰς βαρυσήμαντους ἐκτενεῖς δηλώσεις, ἀναφερθεῖς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν ἐν τῷ ψευδεπιγράφῳ κρατιδίῳ τῶν Σκοπίων: «Ἡ Ἐκκλησία τῶν Σκοπίων, —εἶπεν—, βρίσκεται σὲ σχίσμα μὲ τὴν Ἐκκλησίαν μας», διότι

μία «σύγκριση» τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος ἀφενός, καὶ τῶν ὕμνων ἀφετέρου, διαπιστώνουμε κάτι τὸ ἐντυπωσιακό: Ἐνὼ ἡ συγκεκριμένη εὐαγγελικὴ ἀφήγησις δὲν λέει ρητὰ ὅτι δόθηκε ἐντολὴ στὶς μυροφόρες νὰ κηρύξουν τὴν Ἀνάστασιν στοὺς ἀποστόλους, ἀντιθέτως, μάλιστα, αὐτὸ πού ρητὰ ἀναφέρει εἶναι ὅτι οἱ γυναῖκες ἀπὸ φόβο σιώπησαν, ἡ ὕμνολογία ἐρχεται νὰ ἀποκαταστήσει τὸ πλήρες καινοδιαθηκικὸ μήνυμα, συνάγει τὶς μαρτυρίες τῶν ἄλλων εὐαγγελίων (πού εἶδαμε παραπάνω) καὶ ἐμφανίζει ἀπερίφραστα τὶς μυροφόρες ὡς ἀποστόλους πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, ὡς πρῶτες χριστόστατες κομίστριες τοῦ εὐαγγελίου τῆς Ἀνάστασης. Μένοντας κατ' οὐσίαν πιστὰ στὴ βιβλικὴ ἀλήθεια, τὰ λειτουργικὰ κείμενα ὑπερβαίνουν τὸ γράμμα τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς πού μόλις ἀναγνώσθηκε. Μὲ ἄλλα λόγια, τὸ πραγματικὸ νόημα τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου τὸ ἀποκαλύπτει ἡ ἀπόκλιση ἀπὸ τὸ γράμμα του. Ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀποτολμᾷ ἄφοβα, διότι ἔχει πλέον ὀδηγηθεῖ «εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν» (Ἰω. 16,13). Πρόκειται γιὰ μία ἀπόκλιση πού μόνο μὲ νηφάλια θεολογικὴ ἐπίγνωση μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ. Ἡ λατρεύουσα ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα εἶναι θεολογούσα κοινότητα. Πρέπει, τέλος, νὰ προσέξουμε ὅτι, κατὰ τοὺς παραπάνω ὕμνους, οἱ μυροφόρες ἀπεστάλησαν νὰ «εὐαγγελιστοῦν» καὶ νὰ «κηρύξουν», χρησιμοποιοῦνται, δηλαδή, ἀκριβῶς δύο ἀπὸ τοὺς ὀρους μὲ τοὺς ὁποίους σὲ πάμπολα σημεῖα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀποδίδεται ἡ ἱεραποστολικὴ δραστηριότη-

τα<sup>10</sup>. Παρόμοια ἐκφράζεται ἡ Ἐκκλησία στὴν ὕμνολογία τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων καὶ τῆς ἐβδομάδας πού ἀκολουθεῖ: ὁ ἄγγελος ἐμφανίζεται νὰ προτρέπει τὶς μυροφόρες νὰ γίνουν κήρυκες στοὺς Κήρυκες («ἡγέρθη... Ἰησοῦς ὁ Χριστός· διὸ κηρύξατε τοῖς κήρυξιν αὐτοῦ μαθηταῖς»<sup>11</sup>) καὶ διατυπώνεται μία πολὺ περιεκτικὴ ἐκτίμησις: οἱ ἐν λόγῳ γυναῖκες ἔπαψαν νὰ εἶναι κομίστριες μύρων (μυροφόρες) καὶ ἀναδείχθησαν σὲ κομίστριες τῆς ἀναστάσεως εἰδήσεως, σὲ εὐαγγελίστριες τῶν μαθητῶν («τὴν τάξιν ἀφιέμεναι, τῶν μυροφόρων, ὡς εὐαγγελίστριαι ἐθεωρήθησαν... εὐαγγελιζόμεναι Μύστραις»<sup>12</sup>).

(Συνεχίζεται)

ΘΑΝΑΣΗΣ Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Δρ. Θεολογίας - Πτ. Νομικῆς

10. «Εὐαγγελίζομαι»: Βλ. Ρωμ. 1, 15 10, 14-15, 20, Α' Κορ. 1, 17 9, 16-18 15, 1-2, Β' Κορ. 10, 16 11, 7, Γαλ. 1, 8-9· 11· 16· 23 4, 13, Ἐφ. 2,17 3, 8, Α' Θεσ. 3, 6, Α' Πέτρ. 1, 12· 25 4, 6. «Κηρύττω»: Βλ. Μάρκ. 16, 15, Λουκ. 24, 47, Πράξ. 8, 5 9, 20 10, 42 19, 13 20, 25, Ρωμ. 10, 8· 15 (ὅπου ἐναλλασσόμενη χρῆσις τῶν «εὐαγγελίζομαι» καὶ «κηρύττω»), Α' Κορ. 1, 23 15, 11-15, Β' Κορ. 1, 19 4, 5 11, 4, Γαλ. 2, 2 5, 11, Φίλιπ. 1, 15, Κολ. 1, 23, Α' Θεσ. 2, 9, Α' Τιμ. 3, 16, Β' Τιμ. 4, 2· 17.

11. «Ὁρθρος Κυριακῆς Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 57. Ἐπίσης: Ἐσπερινὸς παραμονῆς Κυριακῆς Μυροφόρων, Ὁρθρος Κυριακῆς Μυροφόρων, Ὁρθρος Δευτέρας, Ἐσπερινὸς Δευτέρας, Ὁρθρος Τετάρτης, Ἐσπερινὸς Πέμπτης, Ἐσπερινὸς Παρασκευῆς μετὰ τὴν Κυριακὴ Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 45, 51, 59, 60, 63, 66, 68, ἀντίστοιχα.

12. Ἐσπερινὸς Τετάρτης μετὰ τὴν Κυριακὴ Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 63.

ἀνεκλήρουξεν ἀνθαιρέτως τὴν αὐτοκεφαλίαν τῆς».

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σχέσιν τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ὁ Μακ. Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας ἐτόνισε κατηγορηματικῶς: «Οἱ τῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Σκοπίων εἶναι ὀργανικῶς ἐντειταγμένοι στὴν ἀνθελληνικὴ προπαγάνδα. Ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι βλέπουν ὀρθῶς τὰ πράγματα, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀντιδράσουν».

Ἐξ ἄλλου διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Σκοπιανῶν χρῆσιν τοῦ ὀνόματος «Μακεδονία», ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Παῦλος μετὰ σαφηνείας ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ χρῆσις τοῦ ὀνόματος Μακεδονία ἀπὸ τοὺς Σκοπιανούς εἶναι παράλογη, τεχνητὴ καὶ κλοπιμαία. Ἡ Μακεδονία δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ εἶναι διεθνικὴ, τὸ ὄνομά τῆς, ἡ ἱστορία τῆς καὶ ὁ πολιτισμὸς τῆς ἀνήκουν μόνον στὴν Ἑλλάδα. Αὐτὴ εἶναι ἡ θέσις τῶν Σέρβων, πὸν μόνον ἰώρα μπορεῖ νὰ διατυπωθῆ ἐλεύθερα. Τὸ οὐλαβικὸ στοιχεῖο τῶν Σκοπίων εἶχε συνείδησι εἴτε βουλγαρικὴ εἴτε σερβικὴ, ποτὲ ὅμως ἑλληνικὴ. Ἐφτιαξαν μιὰ τεχνητὴ γλῶσσα, τὴν φρεντομακεδονικὴν, πὸν ὅποιος δὲν μιλοῦσε πλήρως ἐπὶ τοῦτο. Μόλις τώρα οἱ ἐκεῖ σερβικοὶ πληθυσμοὶ διακηρύσσουσιν ὅτι δὲν εἶναι Σερβομακεδόνες. Εἶναι πραγματικῶς κρίμα, διότι μὲ θάσι τὴν Ἁγία μας Ὁρθοδοξία ἀπὸ τὴν ὑπάρξιν ἐνότητά, καλλιεργεῖται ἐθνικισμὸς καὶ ἐκτρέφονται πάθη».

#### Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου περὶ τῆς ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας.

Κατὰ τὸ μεγαλειῶδες καὶ πλήρες ἐθνικῆς ἐξάρσεως παγκύπριον συλλαλητήριον, ὅπερ ἐπραγματοποιήθη ἐν Λευκωσίᾳ πρὸς διακήρυξιν τῆς ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος ἐξεφώνησε μνημειώδη λόγον, διακρινόμενον οὐ μόνον διὰ τὴν γνωστὴν γλαφυρότητα τῆς ἐκφράσεως τοῦ Μακαριωτάτου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἐνθουσιώδη παλμὸν καὶ τὸ ἄνευ ἀμφιταλαντεύσεων καὶ συμβιθασμῶν ἀγωνιστικὸν του φρόνημα, τὸ ὅποιον διαποτίζει ἰσοῦν τὰς ποιμαντικὰς, ὅσον καὶ τὰς εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν κατεχομένων ἑδαφῶν τῆς ἑλληνικῆς Κύπρου ἀναφερομένας ἐθναρχικὰς ἐνεργείας του.

Ἐν χαρακτηριστικὸν δείγμα τοῦ λόγου του περὶ τῆς ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας εἶναι τὸ ἑξῆς:

«Καὶ ἐρωτῶνται αὐτοὶ πὸν ἀμφισβητοῦν τὴν ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας: Ἄν ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Μέγα-Ἀλέξανδρος δὲν ἦσαν Ἕλληνες, γιατί ἔφεραν τόσο γνήσια ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ ἐργάζονταν

γιὰ τὴν προώθησιν καὶ ἐπικράτησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὡς πνεύματος καὶ ὡς γλώσσας καὶ ὡς πολιτισμοῦ; Γιατί ὁ μεγαλύτερος, ἴσως, τῶν φιλοσόφων ὅλων τῶν αἰώνων ὁ διδάσκαλος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Ἀριστοτέλης, Μακεδόνας καὶ αὐτὸς, πέραν τοῦ δι φέρει ἑλληνικώτατο ὄνομα, ἔγραψε καὶ φιλοσόφησε στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα; Γιατί ὁ Παῦλος, ὁ φλογερὸς τοῦ Χριστοῦ Ἀπόστολος, ἀπεθνήσκων πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς καὶ τοὺς Φιλιππησίους, γράφει στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα; Σ' αὐτὰ ἀσφαλῶς τὰ ἐρωτήματα καὶ σ' ἄλλα πολλὰ δὲν μποροῦν νὰ δώσουν ἀπάντησιν οἱ παραχαράκτες τῆς Ἱστορίας. Καὶ ἡ ἀδυναμία τους αὐτὴ μαρτυρεῖ ἀκριβῶς ὅτι ἄλλες ἐπιδιώξεις κρύπτονται πίσω ἀπὸ τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας.

Ἴδου γιατί σήμερα, στὴν παγκύπρια τούτη τοῦ λαοῦ μας σύναξι, διαδηλώνουμε τὴν ἀδάμαστη θέλησίν μας καὶ τὴν ἀκλόνητη ἀπόφασιν νὰ σταθοῦμε δίπλα σὺς ἀδελφοὺς Ἕλληνες τῆς Μακεδονίας, συμπαραστάτες καὶ συναγωνιστὲς σὺν ἀγῶνα τους γιὰ προώθησιν τῆς ἑλληνικότητος καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς γῆς τῶν πατέρων τους».

#### Αἱ χριστιαναὶ γυναῖκες τῆς Εὐρώπης.

Ὁ κατὰ τὴν 20ὴν Μαΐου ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τῆς ἁγίας Λυδίας τῆς Φιλιππησίας ἔδωκεν ἀφορμὴν, ὥστε εἰς τὸ κύριον ἄρθρον τοῦ συναποστελλομένου τεύχους τοῦ «Ἐφημερίου» τῆς 15ης Μαΐου νὰ ἰονισθῆ, ὅτι «ὁ ἑορτασμὸς τῆς μνήμης τῆς ἔχει ἰδιαιτέραν σημασία, σήμερα, πὸν ἡ ἐνοποιουμένη Εὐρώπη ἀναζητεῖ τὰ πνευματικὰ θεμέλιά τῆς». Αὕτη, ὡς καὶ αἱ Εὐδοκία καὶ Συντόχη (Φιλίπ. δ' 2), ἴστανται εἰς τὰς πύλας τῆς εὐρωπαϊκῆς ἠπείρου καὶ ὑπερθυμίζουσιν, ὅτι αἱ χριστιαναὶ γυναῖκες εἶναι αἱ διατηροῦσαι τὴν ἁγίαν φλόγα τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐσιτάδες.

Ὡς προστίθεται ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ, «γιὰ ν' ἀποτραπῆ ὁ ἀπειλητικὸς κίνδυνος τῆς πνευματικῆς καταπίσεως καὶ τοῦ ἀποπροσανατολισμοῦ τῆς Εὐρώπης, θὰ ἠμποροῦσαν οἱ Εὐρωπαῖες — ἰδίως Ὁρθόδοξες — Χριστιανὲς νὰ συνενώσουν τὶς προσπάθειάς τους», γιὰ «νὰ καταστήσουν τοὺς Φίλιππους τῆς — ἀναμφισβητήτως ἑλληνικῆς — Μακεδονίας τὸ πανευρωπαϊκὸ καὶ παγχριστιανικὸ πνευματικὸ κέντρο, προσκόνημα καὶ ἀγωνιστικὸ ὄρητήριόν τους».

Ἀναμφισβότως ὁ δραστηριώτατος Σεβ. Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος «θὰ προωθοῦσε καὶ θὰ ἔδτε ἐπὶ τὴν προστασία του μίαν τέτοια προσ-

# ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

## ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Δ. Ι. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν πρώτη τακτικὴ συνεδρία τῆς τοῦ Μαΐου τὴν Τρίτη 5 τοῦ μηνός, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἀποφάσισε, ἐν συνεχείᾳ τῶν ἐνεργειῶν στὶς ὁποῖες προέβη ἤδη ὁ Μακαριώτατος καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες ἐξέφρασε τὴν πλήρη ἱκανοποίησή της, νὰ διαμαρτυρηθεῖ ἐντονώτατα γιὰ ὅσα θλιβερά καὶ ἀπερίγραπτα συνέβησαν στὸν Ἱερό Γολγοθᾶ, ἐντὸς τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, πού ἀποτελεῖ τὸ σημαντικότερο μνημεῖο γιὰ ὁλόκληρη τὴ Χριστιανοσύνη, νὰ διαδηλώσει τὴν ἔνθερμη συμπαραστάσή της πρὸς τὸ δοκιμαζόμενο καὶ πάλι Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο τῶν Ἱεροσολύμων καὶ νὰ καλέσει κάθε ἀρμόδιο νὰ ἀναλάβει τὶς εὐθύνες του γιὰ τὴν περιφρούρηση τῶν

πάθεια τοῦ ἐλπιδοφόρου εὐρωπαϊκοῦ γυναικείου χριστιανικοῦ δυναμικοῦ».

### Τὸ Ἰνστιτοῦτον Ὁρθοδόξου Θεολογίας

«Ἁγιος Σέργιος».

Μετὰ μεγάλης λύπης καὶ συγκινήσεως τὸ ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθόδοξον πλήρωμα καὶ πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν ἔλαβον γνώσιν τῆς δραματικῆς ἐκκλήσεως, τὴν ὁποίαν οἱ διοικοῦντες τὸ ἐν Παρισίοις Ἰνστιτοῦτον τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας «Ἁγιος Σέργιος» ἀπηύθυναν πρὸς ὁλόκληρον τὸν χριστιανικὸν κόσμον διὰ τὴν ἐπίσχυσιν του πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου τῆς διακοπῆς τῆς λειτουργίας αὐτοῦ.

Ὡς τονίζουσαν ἐν τῇ ἐκκλήσει τῶν ταύτη ὁ Πρύτανης τοῦ Ἰνστιτοῦτου κ. Κωνσταντῖνος Ανδρονικόφ καὶ ὁ Γεν. Διευθυντῆς αὐτοῦ Σεβ. ἐπίσκοπος κ. Γεώργιος Wagner, καθίσταται προβληματικὴ ἡ ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους λειτουργία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος λαμπροῦ ἰδρύματος, ἕνεκα τεραστίων οικονομικῶν δυσκολιῶν ὀφειλομένων εἰς τὴν ἐξάντησιν τῶν ἀποθεμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ του.

Ἐλπίζομεν, διὸ τόσον αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ὅσοι καὶ ἡ Χριστιανικὴ Οἰκουμένη θὰ ἔλθουν ἀρωγοὶ πρὸς διάσωσιν ἐκ τῆς οικονομικῆς καταρρέσεως τοῦ ἀκτινοβόλου αὐτοῦ ἐκπαιδευτικοῦ κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει μόνον παράσχει ὀρθόδοξον θεολογικὴν μόρφωσιν εἰς ἑκατοντάδας θεολόγων, ἱερέων καὶ ἡγετικῶν στελεχῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ἐπὶ πλέον διὰ τῆς κατ' ἔτος ὀργανώσεως οἰκουμενικῶν λειτουργικῶν συνεδρίων

Ἱερῶν Προσκυνημάτων τῶν Ἁγίων Τόπων, εὐελπίστει δὲ ὅτι οἱ διεθνεῖς ὀργανισμοί, πρὸς τοὺς ὁποῖους ἔχουν ἀπευθυνθεῖ ἤδη οἱ Πατριάρχες καὶ Ἀρχιεγῶν τῶν Χριστιανικῶν Κοινοτήτων τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καταγγέλλοντας τοὺς θαναλισμούς, θὰ εὐαισθητοποιηθοῦν καὶ θὰ πράξουν τὰ δέοντα, ὥστε στὸ μέλλον παρόμοια φαινόμενα τὰ ὁποῖα προσβάλλουν ὁλόκληρον τὸν χριστιανικὸν κόσμον νὰ μὴ ἐπαναληφθοῦν.

Εὐθὺς μόλις ἔγιναν γνωστά τὰ γεγονότα τὸ Σάββατο 2 Μαΐου, ἀργὰ τὸ θράδυ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ εἶχε ἐκφράσει τὴν θαθεῖα δδὼν του γιὰ τὸν θαναλισμὸν καὶ ἀπήυθνε ἔκκληση πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἡγέτες ὄλων τῶν δογμάτων νὰ μὴ περιορισθοῦν σὲ μιὰ ἀποδοκιμασία του, ἀλλὰ νὰ συμπαρασταθοῦν ἔμπρακτα στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων.

ἔχει καταστήσει γνωστοὺς εἰς τὴν Δύσιν τοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας καὶ ἔχει ἀναδειχθῆ εἰς ἐστίαν ὑγιῶς Οἰκουμενισμοῦ.

### Διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Συμφώνως πρὸς τὰ μεταδοθέντα διὰ τοῦ Τύπου, ἢ «Ἀμερικανικὴ Ἀκαδημία Παιδιατρικῆς», ἐν συνεργασίᾳ μετὰ συλλόγων γονέων ἔχει προωθήσει πρὸς ψήφειον νομοσχέδιον πρὸς ἐπίτευξιν στόχων ἐξυγιάνσεως καὶ βελτιώσεως τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων. Οἱ κυριώτεροι τῶν στόχων τούτων εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Ἀπαγόρευσις διαφημίσεως ἀλκοολούχων ποτῶν.

2) Περιορισμὸς τῶν σκηνῶν βίας εἰς τὰ τηλεοπτικὰ προγράμματα ἰδίως κατὰ τὰς ὥρας, καθ' ἃς ταῦτα παρακολουθοῦνται ὑπὸ τῶν παιδιῶν.

3) Ὑγιῆς καὶ οὐχὶ παραπλανητικὴ παρουσίασις τῶν καθ' ὅλον ἀνθρωπίνων σχέσεων καὶ ἰδίως τῶν σχέσεων τῶν δύο φύλων.

4) Ὁργάνωσις ἐκπαιδευτικῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων τοῦλάχιστον μίαν ὥραν καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

5) Ἐφαρμογὴ διατάξεων ἀσθητικῶν προδιαγραφῶν διὰ τὰς διαφημίσεις παιγνιδίων καὶ ἄλλων προϊόντων, τὰ ὁποῖα προορίζονται διὰ τὰ παιδιά.

Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι παρόμοιοι στόχοι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθοῦν καὶ παρ' ἡμῖν, ἐὰν θέλωμεν τὴν προφύλαξιν τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐκ ποικίλων κινδύνων καὶ φθοροποιῶν ἐπιδράσεων.

μων ἐνεργώντας τὰ δέοντα πρὸς κάθε ἀρμόδιο γιὰ τὴν προστασία τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων.

\* \* \*

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ, Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐδέχθη:

Τὴν 25ην Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Σάββατον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Βανάτου κ. Ἀθανάσιον (Γιέφτις) τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε τῶν συνεδριῶν τῆς Δ.Ι.Σ. τὴν 4ην καὶ 5ην Φεβρουαρίου ἐ.ἔ.

Τὴν 6ην Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Πέμπτην, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη εἰς τὴν τελεσεῖσαν Συνοδικὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου καὶ κατόπιν προήδρευσε τῆς γενομένης συσκέψεως τῆς Δ.Ι.Σ. μετὰ καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν παρουσία πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου. Ὁμιλήσεν ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Βλάσιος Φειδᾶς μὲ θέμα: «Αἱ ἀρχαῖαι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς καὶ αἱ σχέσεις των μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Τὴν 13ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Πέμπτην, τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ ἐπεσκέφθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ.

Τὴν 17ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Δευτέραν, τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἐπεσκέφθη ὁ Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. Ἀρχιεπίσκοπος Λιβάνου Σεβ. Ἀράμ. Κασσιάν (Καθολικῆς Κιλικίας).

Τὴν 26ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Τετάρτην, τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἐπεσκέφθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σμολένσκ κ. Κύριλλος, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

Τὴν 3ην, 4ην καὶ 5ην Μαρτίου ἐ.ἔ. ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ προήδρευσε τῶν ἐργασιῶν τῆς Δ. Ι. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν 5ην Μαρτίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Πέμπτην, τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ ἐπεσκέφθη εἰς τὸ ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ Γραφεῖον Αὐτοῦ, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, Πατριαρχικὸς Ἐξάρχος ἐν Ἀλβανίᾳ.

Τὴν Πέμπτην 9ην Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ ἐδέχθη εἰς τὴν ἐν Ψυχικῷ οἰκίαν του, τὸν διερχόμενον ἐξ Ἀθηνῶν Μακαριώτατον Πατριάρχην Σερβίας κ. κ. Παῦλον ὀδεύοντα πρὸς Ἀλεξάνδρειαν δι' ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τοῦ παλαιφάτου καὶ ἱστορικοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας συνοδευόμενον ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ζίτσης κ. Στέφανον καὶ Μπάτσκας κ. Εἰρηναῖον.

Τὴν Πέμπτην 30ην Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη εἰς τὴν ἐν Ψυχικῷ οἰκίαν του τὸν παρεπιδημῶντα πανιερώτατον Μητροπολίτην Λαοδικείας κ. Ἰάκωβον (τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου).

Τὴν Δευτέρα 4ην Μαΐου ἐ.ἔ. ὁ Μακαριώτατος Ἀρ-

χιεπίσκοπος ἐδέχθη εἰς τὴν ἐν Ψυχικῷ οἰκίαν του τὸν παρεπιδημῶντα Πατριάρχην τῶν Συροϊακωβιτῶν κ. κ. Ἰγνάτιον Ζακχαῖον, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου κ. Παύλου.

Τὴν 5ην καὶ 6ην Μαΐου ἐ.ἔ. ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ προήδρευσε τῶν ἐργασιῶν τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Δ ε λ τ ῖ ο Τ ὕ π ο υ τ ῆ ς Τ ε τ ἄ ρ τ η ς  
1 Ἀ π ρ ῖ λ ῖ ο υ 1 9 9 2

Ἐπὶ τῶν δημοσιευθέντων εἰς ἐβδομαδιαίαν ἐφημερίδα περὶ δῆθεν σχεδίου Νόμου καθιεροῦντος ὄριον ἡλικίας διὰ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας καὶ διαψευσθέντων ἤδη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν σημερινὴν πρώτην τακτικὴν συνεδρίαν αὐτῆς τοῦ Ἀπριλίου, ἀπεφάσισε νὰ ἀνακοινωθῇ ὅτι τὰ δημοσιευθέντα εἶναι τελείως ἀναληθῆ καὶ ἀποτελοῦν κακόβουλον προσπάθειαν δημιουργίας προβλημάτων εἰς τὰς σχέσεις μεταξύ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ὡς καὶ εἰς τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν, ἐξ ἄλλου, ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε λεπτομερῶς τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τῆς Συναντήσεως τῶν Ὀρθοδόξων Προκαθημένων ἀπὸ 13-15)3 εἰς Φανάριον, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαθε μέρος.

(Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης

Ἦστερα ἀπὸ 50 χρόνια σκληρῶν διωγμῶν κατὰ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ ἀπανθρώπων μέσων ἀφελθῆναι, ἐκ μέρους τοῦ ἀθείστοι καὶ ἀθροιστικοῦ καθεστώτος, ἰδοὺ τώρα οἱ ἀδελφοί μας Βορειοηπειρώτες ἐώρτασαν ἐλεύθερα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ.

Εἴκοσι (20) Ἱερεῖς ἀπεστάλησαν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης σὲ ἰσάριθμα χωριά τῆς Δροπόλεως, καθὼς ἐπίσης σὲ Λεσκοθίκι καὶ τὴν περιοχὴ του.

Ναί! Ἐφέτος, οἱ ἀδελφοί μας δὲν ἄκουσαν, ὅπως ἄλλα χρόνια, τὸ «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ» ἀπὸ τὰ μεγάφωνα, ποῦ ἔστηνε σὲ χωριὸ Μαυρόπουλο Πωγωνίου, ἐδῶ καὶ 12 χρόνια, ὁ Μητροπολίτης ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ, γιὰ νὰ τοὺς στέλνῃ τὸ Ἀναστάσιμο Μήνυμα. Ἐφέτος—παρὰ τὰ, εὐτυχῶς λίγα, ἐμπόδια— οἱ Ἱερεῖς ἐπῆγαν μέσα στὰ χωριά τῆς Δροπόλεως καὶ τοῦ Λεσκοθικίου καὶ ἔκαναν ἐκεῖ τὴν Ἀνάστασι, ἀλλοῦ οἱ ἐκκλησίαι ποῦ ἦταν μέχρι προχθὲς στάβλοι, κι ἄλλοῦ ἔξω ἀπὸ τὶς γκρεμισμένες ἢ ἐρειπωμένες—ἀπὸ τὴν ἀθείστοικὴ λαίλαπα— ἐκκλησίαι. Ὅλη τὴν νύκτα, οἱ Ἱερεῖς λειτουργοῦσαν! Καὶ οἱ ἀδελφοί μας, ποῦ εἶχαν προσέλθει κατὰ χιλιάδες, δὲν χόρταιναν τὸ «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ», τὶς ἀναμμένες λαμπάδες καὶ τὸ θυμίαμα, ποῦ τοὺς πῆγαν οἱ Ἱερεῖς, μικρὴ προσφορά ἀγάπης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Γι' αὐτὸ καὶ δὲν εἶχαν ποῦ νὰ τοὺς θάλουν καὶ πῶς νὰ τοὺς εὐχαριστήσουν τοὺς Ἱερεῖς μας' καὶ ἄ-

κόμα, πῶς νὰ στείλουν —γραφπὰ καὶ προφορικὰ— τὴν εὐγνωμοσύνη τους στὸν Μητροπολίτη ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟ, ποὺ τοὺς συμπαραστάθηκε τόσα χρόνια, τώρα δὲ καὶ μὲ τὴν ἀποστολὴ Ἱερέων γιὰ τὸ Πάσχα.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κονίτισης χαίρει καὶ δοξάζει τὸν Θεόν, διότι οἱ ἀγῶνες τῆς γιὰ τὴν Βόρειο Ἠπειρο, ἔστω καὶ σιγά-σιγά, δικαιώνονται. Πιστεύει δὲ ἀκραδάντως —τόσον ὁ Ἱερός Κλήρος τῆς, ὅσον καὶ ὁ πιστὸς Λαός τῆς— ὅτι μὲ τὴν δύναμι τοῦ Ἀναστάσιου Κυρίου δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ πλήρης δικαίωσι τῶν πόθων τοῦ πικραμένου καὶ ὑποδοῦλου αὐτοῦ λαοῦ.

(Ἐκ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως)

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐκδηλώσεις γιὰ νὰ τιμηθεῖ ἡ μνήμη καὶ τὸ ἔργο τοῦ πρώτου κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ ὀρθόδοξου χριστιανοῦ, ὁ ὁποῖος βοήθησε πολὺ τὴν Ἐκκλησία, τοῦ Ἰωάν. Καποδίστρια, πραγματοποιήσε ἡ Ἱ. Μ. Κερκύρας. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν διοργανώθηκαν σεμινάρια γιὰ τοὺς κληρικούς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κερκύρας, γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτικούς θεολόγους —κληρικούς καὶ λαϊκούς— καὶ διάλεξη γιὰ τὸ εὐρύτερο κοινόν. Ἐπίσημη προσκεκλημένη ἦταν ἡ καθ. κ. Ἐλένη Κούκκου, εἰδικὴ καποδιστριολόγος. Οἱ ἐκδηλώσεις ἔλαβαν χώρα στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Μητροπόλεως.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Σὲ τελετὴ ποὺ πραγματοποιήθηκε στὸν Ἱ. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Σπάτων τὴν Κυριακὴ 26 Ἰανουαρίου ὁ Σεβ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος παρέδωσε σὲ 54 ἄπορα κορίτσια τῆς μητροπολιτικῆς του περιφέρειας ἰσάριθμα βιβλιάρια προκοδοτήσεως. Κατὰ τὴν ἴδια τελετὴ δόθηκε στὴ δημοσιότητα καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Τὴν ἐκδήλωσι πλαισίωσαν ἐπικάριοι ὕμνοι καὶ μοιρὰς στηκαν στοὺς παρισταμένους δῶρα.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἀποκαταστάθηκε πλέον κτιριακῶς καὶ λειτουργεῖ κανονικὰ ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καλαμάτας, ὁ ὁποῖος εἶχε ὑποστῆ σοβαρὰς ζημιές ἀπὸ τοὺς σεισμούς τοῦ 1986. Πρόσφατα, ὁ Σεβ. Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος τέλεσε τὴν ἀκολουθία τῶν θυρανοιξίων καὶ κατὰ τὴν πρώτη λειτουργία στὸ ναὸ αὐτὸ χειροτόνησε σὲ πρεσβύτερο τὸν διάκονο Χρήστο Τσαπέκη.

—Μαθητὲς τῶν ἐκπαιδευτηρίων «Ζηρίδη» ἐπισκέφθηκαν πρόσφατα τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομο καὶ πρόσφεραν 700.000 δρχ. καὶ διάφορα δῶρα γιὰ τοὺς μαθητὲς τοῦ Δημ. Σχολείου Φαρῶν, τὸ ὁποῖο ἔχει κατασκευαστεῖ μὲ δαπάνες τοῦ ἐν λόγῳ Ἐκπαιδευτηρίου, μετὰ τοὺς σεισμούς τοῦ 1986.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Κατὰ τὸν ἑορτασμὸ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὴν Ἱ. Μ. Μυτιλήνης, ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Ἱ. Μ. Ἁγ. Ραφαήλ, ἔγινε συνάντηση τῶν θεολόγων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, διορισμένων καὶ ἀδιοριστῶν μὲ τὸν Σεβ. κ. Ἰάκωθο, μὲ πρωτοβουλία του. Στὴ διάρκειά τῆς ἔγινε πρόταση νὰ ἰδρυθῇ παράρτημα τοπικῆς Π.Ε.Θ. καὶ ὀρίσθηκε τριμελὴς ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ἐξέταση τοῦ θέματος.

—Ἡ τέταρτη κληρικολαϊκὴ σύναξη τῆς Ἱ. Μ. Μυτιλήνης πραγματοποιήθηκε στὶς 14.2 στὸν Παλαιόκηπο μὲ θέμα «Ἡ τέλεισις τοῦ Μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας» μὲ εἰσηγητὴ τὸν ἱεροκήρυκα ἀρχιμ. Κύριλλο Συκῆ.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου

Σὲ σεμνὴ τελετὴ ποὺ πραγματοποιήθηκε στὶς 30.1 ὁ Διδασκαλικὸς Σύλλογος Ναυπακτίας, ὅπως κάθε χρόνο κατὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἀλέξανδρος ἀπένευμε τιμητικὰ ἀναμνηστικὰ διπλώματα στοὺς ἐκπαιδευτικούς —διδασκάλους καὶ νηπιαγωγούς— ποὺ συνταξιοδοτήθηκαν κατὰ τὸν προηγούμενο χρόνο, ἀφοῦ ἀπηύθυνε σύντομο χαιρετισμὸ καὶ συνόψισε σὲ λίγα λόγια τὴν σημασία τῆς προσφορᾶς τοῦ δασκάλου καὶ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν - προστατῶν του. Στὴν ἑορτὴ παρέστη ὁ δήμαρχος Ναυπάκτου κ. Ρέππας, ὁ Διευθ. Δημ. Ἐκπαιδεύσεως Ναυπάκτου κ. Ν. Ρήγας, κληρικοὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ναυπάκτου, οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τῆς περιοχῆς καὶ πολὺς κόσμος.

—Μὲ μεγαλπρέπεια καὶ πάνδημη συμμετοχὴ γιορτάστηκε στὶς 29 Φεβρουαρίου στὴ Ναύπακτο ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου, μίᾳ ἐβδομάδα μετὰ τὴν πανηγυρὴ στὴν Ἱ. Μ. Ἀμπελακιοτίσης, ὅπου φυλάσσεται τὸ τίμιο λείψανο τῆς δεξιᾶς χειρὸς του. Στὶς ἑορτές, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν οἰκεῖο ἱεράρχη ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερόνυμος, Ἡλείας κ. Γερμανὸς καὶ Νεαπόλεως καὶ Σαμαρείας τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων κ. Ἀμβρόσιος καὶ παρέστησαν ὁ τ. δήμαρχος κ. Δελμηῆτσος, ἡ Νομάρχης Αἰτωλοακαρνανίας κ. Σορῶτου - Τσανάκη, ὁ δήμαρχος Ναυπάκτου κ. Ρέππας ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος κόσμου.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Τὸ συνολικὸ ποσὸν τῶν 440.000 δραχμῶν διένειμε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος σὲ ἄπορα παιδιὰ τῆς ἐπαρχίας του σὲ γιορταστικὲς ἐκδηλώσεις ποὺ ὀργάνωσαν οἱ Ἐνορίες Ζωοδόχου Πηγῆς Ἐπταλόφου καὶ Ἁγίων Πάντων. Συνδυασμένες μὲ τὴν κοπὴ τῆς Βασιλόπιττας καὶ τῆς νέας χρονιάς οἱ Ἐνορίες αὐτὲς συνεχίζουν, χρόνια τώρα, τὴν καλὴ τους παράδοση νὰ συμπαρίστανται, στὸ μέτρο τῶν δυνατοτήτων, στὰ ἄπορα παιδιὰ τῶν πολύτεκνων καὶ ἐμπερίστατων οικογενειῶν.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Πειραιῶς

Τὸ Σάββατο 25 Ἰανουαρίου πραγματοποιήθηκε στὸ συνεδριακὸ χωρὸ τοῦ Σταδίου Εἰρήνης καὶ Φιλίας στὸν



Πειραιά τὸ Β' Συνέδριο Νεολαίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς μὲ θέμα «Ἡ Ἑλλάδα πρὸς πληγῶν-με» καὶ μὲ συμμετοχὴ περισσοτέρων ἀπὸ 1.000 συνέδρων.

Τὴν ἔναρξιν τοῦ Συνεδρίου κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος ἐνῶ παρίσταντο οἱ ἐκκλησιαστικὲς καὶ πολιτικὲς ἀρχὲς τῆς περιοχῆς.

—Μέσα στὴν ἔντονη ἀγωνία τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν πιστότερη διακονία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν γλῶσσα τῶν καιρῶν μας, ἐντάσσεται καὶ ἡ προσπάθεια, πρὸς τὴν 12 χρόνια ξεκίνησε μὲ τὴν δημιουργία τῆς Θεατρικῆς Σκηπῆς. Ἀπὸ τῆ νεολαία τῆς Ἱ. Μ. Πειραιῶς, μὲ ξεχωριστὴ διάθεση καὶ μεράκι, ἔχουν παρουσιασθεῖ στὰ χρόνια αὐτὰ ἀξιόλογα θεατρικὰ ἔργα, πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν χάρις στὸ ταλέντο καὶ τὸ πνεῦμα θυσίας τῶν παιδιῶν. Τὸ ἐφετεῖν θεατρικὸ ἔργο, 15ο στὴ σειρά τῶν προσπαθειῶν μας, εἶναι «Ἡ ΜΙΚΡΗ ΜΑΣ ΠΟΛΗ» τοῦ Θόρντον Γουάιλντερ, σὲ σκηνοθεσία Γιώργου Συριανοῦ. Ἡ πρεμιέρα τοῦ ἔργου δόθηκε τὸ Σάββατο 29 Φεβρουαρίου καὶ ἡ ἐπίσημη παράσταση τὴν Κυριακὴ 1η Μαρτίου στὸ ἰδιόκτητο θέατρο τῆς Ἱ. Μ. Πειραιῶς, Γρ. Λαμπράκη 41. Παραβρέθηκε σ' αὐτὴν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, πολιτικὲς, δημοτικὲς, πνευματικὲς, πολιτιστικὲς καὶ λοιπὲς ἀρχὲς τοῦ Πειραιῶς.

#### Ἱερά Μητρόπολις Σύρου

Ἄ ν δ ρ ο ς: Τὴν πολιούχον τῆς «Παναγία Θεοσκέπαστη», ἐώρτασε μεγαλοπρεπῶς ἡ Ἄνδρος μὲ τὴν παρουσία τοῦ Σεβ. κ. Δωροθέου, πλήθους πιστῶν καὶ τῶν Ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ.

Τ ἦ ν ο ς: Τὴν ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐώρτασε τὸ ἱερὸ νησί μὲ τὴν παρουσία τοῦ Σεβ. κ. Δωροθέου, πλήθους προσκυνητῶν ἀπὸ τὸ πανελλήνιον, τῶν ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ καὶ ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ εὐδρόμου ἀντιτορπιλικοῦ «ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ».

Σ ὑ ρ ο ς: Τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τοῦ Νυμφίου ἐτέλεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης εἰς ἅπαντας τοὺς Ναοὺς τῆς Ἑρμοπόλεως, τὰς ὁποίας παρηκολούθησε πυκνότατον ἐκκλησίασμα.

Μ ὕ κ ο ν ο ς: Τὴν Τρίτην τῆς Διακαινησίμου καὶ τὸ Σάββατον ὁ Σεβασμιώτατος ἐτέλεσε ἀντιστοιχῶς θυρανοίξια τῶν ἱερῶν Ναῶν Ἁγίου Γεωργίου καὶ Ἁγίου Μάρκου χάρας Μυκόνου.

Σ ί κ ι ν ο ς: Τὸν Ἑσπερινὸν εἰς τὴν ἀνακαινιζομένην Μονὴν Ζωοδόχου Πηγῆς ἐτέλεσεν ὁ Σεβασμιώτατος, πρὸς τοῦτο ἀφίχθεις εἰς Σίκινον, ὅπου ἐχειροθέτησε Πρωτοπρ. τὸν Αἰδεσ. Σπυρίδωνα Βουρλάκο καὶ Οἰκονόμον τὸν Αἰδεσ. Θεόδωρο Ἀρσενικό.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

#### Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Συνεχίζονται τὰ σεμινάρια α) ἀγιογραφίας - συντηρήσεως, β) καταρτίσεως στελεχῶν κοινωνικῆς προνοίας καὶ γ) ἱεροψαλτῶν πρὸς τὴν πραγματοποιοῦνται ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Τρίκκης στὴν Σταγαδιέο αἴθουσα καὶ χρη-

ματοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν ΕΟΚ. Διδάσκουν εἰδικευμένοι καθηγητὲς καὶ φοιτοῦν κανονικὰ 80 ἄτομα.

#### Ἱερά Μητρόπολις Φωκίδος

Στὸ 26ο Διεθνὲς Συνέδριο πρὸς πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 5 ὡς 7 Φεβρουαρίου στὴ Γενεύη μὲ θέμα «Ἠθικὴ καὶ Πειραματισμὸς στοὺς ἀνθρώπους» τὴν Ἑλλάδα ἐκπροσώπησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηνάγορας, ὡς εἰδικὸς σὲ θέματα Βιοηθικῆς, Ἱατρικῆς Ἠθικῆς, Ψυχολογίας καὶ Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ ὁ καθ. Ἰω. Παπαβασιλείου. Τόσο ὁ Σεβ. ὅσο καὶ ὁ κ. Παπαβασιλείου ἐξέφρασαν σθεναρῶς τὶς ὀρθόδοξες ἀπόψεις σὲ ὅλα τὰ θέματα, ἀναφερόμενοι καὶ στὴ σύγχρονη κοινωνικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ διάσταση καὶ πραγματικότητα. Ὁργανωτὲς τοῦ Συνεδρίου ἦσαν ὁ Παγκόσμιος Ὁργανισμὸς Ὑγείας καὶ ὁ Διεθνὴς Ὁργανισμὸς τῶν Ἱατρικῶν Ἐπιστημῶν.

#### Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Κατὰ τὴν πανηγυρικὴ ἐκδήλωση πρὸς πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Χαλκίδος μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, στὸ τέλος τῆς θ. Λειτουργίας καὶ Ἀρτοκλασίας, στὴν ὁποία, ἐκτὸς ἀπὸ ἀντιπροσωπεῖες μαθητῶν, παρέστησαν οἱ πολιτικὲς καὶ στρατιωτικὲς ἀρχὲς τῆς πόλεως Χαλκίδος, ἐπιδόθηκαν ἀπὸ τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτη Χαλκίδος κ. Χρυσόστομο 20 βιβλιάρια, 10.000 δρχ. ἕκαστον, σὲ ἀντίστοιχους μαθητὲς, παιδιὰ ἀπόρων καὶ πολυτέκνων οἰκογενειῶν, πρὸς ὑποδείχθηκαν ἀπὸ τὸ Α' Δημοτικὸ σχολεῖο τῆς ἐνορίας Ἁγ. Παρασκευῆς. Ὁ θεσμὸς τῆς ἐπιδόσεως βιβλιαρίων σὲ ἀπόρους μαθητὲς ἄρχισε πρὶν 18 χρόνια μὲ πρωτοβουλία τοῦ Σπιτιοῦ Γαλήνης Ἁγ. Παρασκευῆς, τὸ ὁποῖο διευθύνει ὁ ἀρχιμ. Χριστόφορος Ἰωαννίδης.

#### ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Μὲ τὸν Σταυρὸ τοῦ Ἁγίου Μάρκου Α' Τάξεως παρασημοφορήθηκε, τὴν 21η Φεβρουαρίου 1992, ἀπὸ τὴν Α. Θ. Μακαριότητα τὸν Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ. κ. Παρθένιο Γ', ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Ἰωάννης Μιχαήλ, στὴ διάρκεια σεμνῆς τελετῆς πρὸς ἔγινε στὰ ἐν Ἀθήναις Γραφεῖα τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης, ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, πλαισιωμένος ἀπὸ τοὺς παρεπιδημοῦντες στὴν Ἀθήνα Σεβ. Μητροπολίτες Καρθαγένης κ. Εἰρηναῖο καὶ Λεοντοπόλεως κ. Τίτο, τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Κυρήνης κ. Θεόδωρο, τὸν πανοσ. ἀρχιμ. κ. Σπυρίδωνα καὶ τὸν Οἰκονομικὸ του Σύμβουλο κ. Ἀρμ. Πλωμαρίτη, κατὰ τὴν τελετὴν παρασημοφορίας καὶ προσφωνώντας τὸν τιμῶμενο, ἐξήρε τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἀφοσίωση τοῦ κ. Ἰω. Μιχαήλ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὑπογραμμίζοντας συνάμα τὴν ἰδιαίτερη φροντίδα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὴν Ἀλεξανδρινὴ Ἐκκλησίαν, στὸν τομέα τῶν ἐκδόσεων τῆς καὶ ἐπήνεσε τὸ ἦθος καὶ τὴν ἐν γένει προσφορὰ του στὴν

εὐρύτερη διάδοση τοῦ ἐντύπου λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν.

Συγκινημένος ὁ τιμηθεὶς κ. Ἰω. Μιχαήλ, ἀντιφώνησε λέγοντας τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα,

Μὲ θαθεῖα συγκίνηση καὶ εὐγνωμοσύνη δέχομαι τὴ μεγάλη τιμὴ καὶ εὐλογία πού σήμερα μοῦ προσφέρει τὸ σεπτὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας. Ἰδιαιτέρη δὲ χαρὰ αἰσθάνομαι, διότι ἡ τιμὴ αὐτὴ καὶ ἡ εὐλογία μοῦ παρέχεται διὰ τῶν ἰδικῶν Σας Πατρικῶν χειρῶν.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀπολαμβάνω τῆς ἐξαιρετικῆς τιμῆς νὰ περιβάλλομαι ἀπὸ τὴν πατρικὴ σας ἀγάπη.

Ὅπως γνωρίζετε, Μακαριώτατε, ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου χρόνια ἀξιώθηκα νὰ θρίσκομαι στὴ θαλπωρὴ καὶ ἀσφάλεια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Ἐπὶ εἴκοσι πέντε δὲ ἔτη, ἔχω τὴν τιμὴ νὰ προσφέρω τὶς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις ὡς Διευθυντῆς ἐκτυπώσεως τοῦ γραπτοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στὸ Τυπογραφεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὴ στιγμή αὐτή, μὲ συγκίνηση καὶ ἐκπληξη αἰσθάνομαι τὸ στοργικὸ βλέμμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας νὰ εἶναι στραμμένο σ' ἐμένα, «τὸν ἔσχατον τῶν ἀδελφῶν» καὶ μὲ τὴν τιμὴ καὶ εὐλογία πού μοῦ ἀπονέμεται, νὰ ἀναγνωρίζει τὴν μικρὴ καὶ ἀνάξια ἀποστολικὴ τιμὴν προσφορά μου.

Δεχθῆτε, Μακαριώτατε, τὶς εὐνώμονες εὐχαριστίες μου καὶ εὐχεσθε νὰ ἀξιωθῶ καὶ τῆς ἀπείρου τιμῆς νὰ ἀντικρύσω τὸ πρόσωπο τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως Χριστοῦ, ἡλεημόνος παρ' Αὐτοῦ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν».

Ἀκολούθησε μικρὰ δεξίωση πρὸς τιμὴν τοῦ παρασημοφορηθέντος.

#### ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

#### ΜΗΝΥΜΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

«Σήμερα ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων πενθεῖ.

Μία νέα πράξη ἱεροσυλίας διαπράχθηκε στὸν Γολγοθᾶ, στὸν Ναὸ τοῦ Παναγίου Τάφου, τὸ ἱερώτερο προσκύνημα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τὸ ἀρτοφόριο μὲ τὰ Ἀχραντα Μυστήρια καταστράφηκε. Ὁ Τίμιος Σταυρὸς τοῦ Γολγοθᾶ, πού ἴσεται ἐκεῖ ἐπὶ αἰῶνες ξερριζώθηκε. Τὰ ἱερά ἀντικείμενα τῶν δύο Ἀγίων Τραπεζῶν τοῦ Γολγοθᾶ ρίχθηκαν στὴ γῆ.

Ἡ γυάλινη προθήκη τῆς Παναγίας καταστράφηκε ἐπίσης. Πρὶν δύο μῆνες ἡ ἴδια Παναγία τοῦ Γολγοθᾶ ὑπῆρξε στόχος θιασποραγίας.

Κατάπληκτοι καὶ ἕξω φρενῶν ἀπὸ τὸ νέο αὐτὸ «θδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως», συναντηθήκαμε τὸ Σάββατο βράδυ τῆς 2ας Μαΐου 1992 γιὰ νὰ ἐκφράσουμε τὴ θλίψη καὶ τὴν ἀγανάκτησή μας καὶ νὰ καταδικάσουμε τὴν ἀπαράδεκτη αὐτὴν πράξη θαναλισμοῦ, πού δὲν ἔχει παρόμοιά της στὴ σύγχρονη ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων.

Σήμερα συγκεντρωθήκαμε στὸν Γολγοθᾶ, γιὰ νὰ ζητήσουμε συγγνώμη ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουμε νὰ παρηγορήσει καὶ νὰ προστατεύσει τὴν Ἐκκλησία Του.

Δίνομε τὴ μαρτυρία στὸν Κύριο στὴ γενέτειρα τοῦ Χριστιανισμοῦ τὰ τελευταῖα 2.000 χρόνια. Σταθεροὶ στὴν πίστη μας καὶ στὴν ἀπόφασή μας νὰ διαφυλάξουμε τοὺς Ἀγίους Τόπους, θὰ συνεχίσουμε νὰ ἐνεργοῦμε γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐναντίον κάθε ἀντιεσχότητας.

Ἐμεῖς οἱ Φρουροὶ τῶν Ἀγίων Τόπων, μαζί μὲ τὰ μέλη τῶν Ἐκκλησιῶν μας, συγκεντρωθήκαμε σήμερα στὸν Πανάγιο Τάφο, γιὰ νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ὄλου τοῦ κόσμου νὰ συνανηθοῦν μαζί μας στὴν προσευχὴ καὶ στὶς ἐνέργειες ἐπιδιορθώσεων αὐτῆ τῆ στιγμῆ τοῦ ἐπανακαθαγιασμοῦ.

Ὁ Κύριος εἴθε νὰ μᾶς ἐλεήσει.

Δευτέρα 4 Μαΐου 1992».

(Μετάφρ. Γραφείου Τύπου Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

#### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

—Ὁ Μακ. Πατριάρχης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας κ. Ἀλέξιος Β' διεμαρτυρήθη διὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν κρατικῶν ἀρχῶν νὰ παραμείνουν οἱ περισσότεροι ἱ. ναοὶ τοῦ Κρεμλίνου ὡς μουσεῖα ἀντὶ νὰ ἀποδοθοῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Τὸ Πατριαρχεῖον κυρίως ἀπαιτεῖ τὴν ἐκτροφὴν τῶν ἐξῆς ἱ. ναῶν: τοῦ ἁγίου Βασιλείου, τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων καὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, καὶ ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν τῶν ἀρχῶν νὰ τελεῖται εἰς αὐτοὺς ἡ Θεία Λειτουργία ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Ἡ διπλῆ χρῆσις τῶν ἱ. ναῶν εἶναι ἀπαράδεκτος, δὲν εἶναι δυνατὸν οἱ ναοὶ ταῦτοχρόνως νὰ εἶναι καὶ μουσεῖα. Τονίζεται ἐπίσης ὅτι δὲν εἶναι θάσσοι οἱ ἰσχυρισμοὶ τῶν μουσειολόγων ὅτι οἱ ναοὶ θὰ καταστραφοῦν ἐὰν περιέλθουν εἰς τὴν μέριμναν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναφέρεται τέλος, ὅτι παρὰ τὰς μεταρρυθμίσεις, εἰς τοὺς ἱ. ναοὺς - μουσεῖα ἀκόμη διανέμονται εἰς τοὺς τουρίστας διαφημιστικὰ ἔντυπα περιέχοντα ἀντιεκκλησιαστικὴν προπαγάνδαν.

—Ὁ Μακ. κ. Ἀλέξιος Β' ἐπισημῶς ἐδήλωσεν ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἔνωσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς διασπορᾶς ἡ ὁποία ἔχει ἔδρα τὴν Ν. ὸρκην, καὶ διεβεβαίωσεν ὅτι ἡ δευτέρα δύναται νὰ διατηρήσῃ τὴν αὐτονομίαν της. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνώσεως ταύτης καθίσταται ἐπιτακτικωτέρα ἐξ αἰτίας τῆς «ἐξαπλώσεως» τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν προτεσταντικῶν παραφυάδων. Ὁ Μακ. Πατριάρχης ὑπενθυμίζει τὴν εὐθύνην πρὸς τὴν Πατρίδα Ρωσία κατὰ τοὺς δύσκολους τούτους καιροὺς καὶ ὑπογραμμίζει ὅτι «ἐμεῖς οὐδέποτε ἐπαύσαμε νὰ θεωροῦμε τὴν ἐκκλησία τῆς διασπορᾶς ὡς μέρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας».

#### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

—Τὴν 4ην καὶ 5ην Νοεμβρίου 1991 συνῆλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Παύλου εἰς

## ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

«Τόμος Τιμητικός Κ. Ν. Τριανταφυλλού, Α' (ἡμίτομος), σελ. 1-560, Πάτραι 1990».

Ἀποτελεῖ μεγάλη τιμητική διάκριση ἡ ἀφιέρωση «Τιμητικῶν Τόμων», πού συνηθίζεται νά γίνεται κατὰ τὰ τελευταῖα κυρίως ἔτη, σέ ἐπιφανεῖς πνευματικούς ἀνθρώπους. Εἶναι μιὰ ἔμπρακτη ἀναγνώριση τῶν ἀκατάβλητων πνευματικῶν κόπων καὶ μόχθων τῶν τιμωμένων καὶ μιὰ εὐρύτερη ἀποδοχὴ τῆς οὐσιαστικῆς προσφορᾶς τους σέ διάφορους κοινωνικούς τομεῖς, ὅπως εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἐπιστήμη, ἡ Παιδεία, ἡ Τέχνη ἀλλὰ καὶ τὸ Ἔθνος μας γενικότερα.

Ἐνας τέτοιος «Τόμος», πού φέρει τὸν παραπάνω τίτλο, μὲ πολὺ ἐπιμελημένη καὶ ἰδιαίτερα ἐλκυστική ἐμφάνιση ἀπὸ ἀπόψεως μορφῆς καὶ περιεχομένου, κυκλοφορήθηκε πρόσφατα στὴν Πάτρα, μὲ σκοπὸ νά τιμηθεῖ καὶ νά ἐπιβραβευθεῖ εὐρύτερα τὸ γόνιμο καὶ πολὺπλευρο ἐρευνητικὸ ἱστορικὸ ἔργο τοῦ κ. Κ. Ν. Τριανταφυλλοῦ. Γιατὶ πράγματι, ὅπως ἐπιτυχῶς ἔγραψε στὸ ἐγκύκλιο γράμμα τῆς ἡ ἐπιτροπῆς πού εἶχε τὴν ἐμπνευση καὶ τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ «Τόμου», «ὁ Κ. Ν. Τριανταφυλλοῦ ἀποτελεῖ κεφάλαιον τῆς πνευματικῆς καὶ εἰδικώτερον τῆς ἐπιστημονικῆς ζωῆς τοῦ τόπου. Διέσωσε τὰ κατάλοιπα τοῦ Στεφάνου Θωμοπούλου, συνέγραψε τὸ ἱστορικὸν Λεξικὸν τῶν Πατρῶν καὶ πολλὰ βιβλία, καρποῦς ἐπισταμένης ἐρεύνης καὶ μελέτης τῆς τοπικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς γενικώτερας ἱστορίας τοῦ Ἔθνους μας, προέβη δὲ εἰς πλείστα ἀνακοινώσεις εἰς τὰ περισσότερα συνέδρια ἱστορικῶν μελετῶν, τὰ ὁποῖα συνεκλήθησαν εἰς τὴν χώραν μας κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν». Ἐπὶ πλέον ὁ κ. Τριανταφυλλοῦ ἀφιέρωσε πολὺν χρόνον καὶ στὴν ἱστορικὴ ἐρευνα τῆς μακραίωνος ζωῆς τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν καὶ δημοσίευσε ἀρκετὰς ἐνδιαφέρουσες μελέτες μὲ κορυφαία τὴν «Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Μονῆς Γηροκομείου τῶν Πατρῶν» (1954).

Ὁ «Τόμος», πού εἶναι ἔργο συλλογικὸ, ἀπο-

τὸ Βελιγράδι εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας. Αἰτία τῆς ἐκτάκτου ταύτης Συνόδου ἦτο τὸ ἐπεῖγον καὶ ζωτικὸν ζήτημα τοῦ ὑπὸ τῶν Κροατῶν διωγμοῦ καὶ τῆς γενοκτονίας τοῦ σερβικοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας εἰς τὴν Κροατίαν. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀφοῦ ἤκουσεν καὶ ἐμελέτησεν τὰς σχετικὰς ἀναφορὰς ἰδιαίτερος τῶν ἐπισκόπων τῶν δυτικῶν περιοχῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας ἀπευθύνθη εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴ καὶ διεθνή κοινότητα καταγγέλουσα τὰ εἰς θάρος τοῦ ὀρθοδόξου σερβικοῦ λαοῦ διαδραματιζόμενα. Ἰδιαίτερα ἐπίσης ἐπιστολὴ ἐστάλη πρὸς τὸν λόρδον Κάριγκτον ὥστε διὰ τῆς ἐπεμβάσεώς του νά ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ δικαιοσύνη εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τῆς Γιουγκοσλαβίας.

τελεῖ ἐράνισμα ἀγάπης ἐκλεκτῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐπιστημόνων, οἱ ὁποῖοι, μὲ πρωτότυπες μελέτες προσφέρθησαν εὐγενῶς νά τιμήσουν τὸ σεμνὸ καὶ ἀνάματο ἱστορικὸν ἐρευνητὴ τῶν Πατρῶν καὶ τὴν πολυμερῆ προσφορὰ του τὴν Ἀχαϊκὴ ἱστοριογραφία.

Γιὰ νά καταδειχθεῖ ἡ ἀξία καὶ τὸ ἐπιστημονικὸ βᾶρος τοῦ τιμητικοῦ αὐτοῦ «Τόμου» ἀναφέρουμε τὰ ὀνόματα τῶν συνεργατῶν καὶ τοὺς τίτλους τῶν ἐργασιῶν πού δημοσιεύονται σ' αὐτόν.

Μετὰ τὴν ἐργογραφία τοῦ τιμωμένου ἱστορικοῦ ἀπὸ τὸν ἐπιμελητὴ τῆς ἐκδόσεως κ. Κ. Πανίτσα, ἀκολουθοῦν κατὰ σειρὰν οἱ ἐργασίες: 1) Ἀ. Γ. Γαλανοπούλου, τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ὁ σεισμικὸς κίνδυνος στὴν Ἀχαΐα καὶ τὰ περίχωρα (σ. 45-55), 2) Ν. κ. Ἀ. Τωμαδάκη, καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Μισαήλ Ἀποστολίδης Κρήτης, μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ἀπὸ Πατρῶν (σ. 57-62), 3) Ἀποστ. Ε. Βακαλοπούλου, καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσ/νίκης, Δύο ἐπιστολὲς τοῦ Ἀ. Παπαδοπούλου γιὰ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν δολοφονία τοῦ Ἰω. Καποδίστρια (σ. 63-72), 4) Κων. Ἀν. Βαβούσκου, καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσ/νίκης, Τινὰ εἰσέτι περὶ βλαχοφῶνων (σ. 73-84), 5) Τάσου Ἀθ. Γριτσοπούλου, Δρος Φιλοσοφικῆς, Στέφανος Ν. Θωμόπουλος. Πρώτη καὶ τελικὴ μορφή τῆς Ἱστορίας τῶν Πατρῶν (σ. 85-107), 6) Jean Triantaphyllopoulos, Professeur Emerite de l' Universite d' Athenes, Varia Graeco-Romana V (σ. 109-115), 7) Ὁδ. Λαμπίδου, Δρος Φιλοσοφικῆς, Εἰς Ζωναρᾶν XVI, 10, 15/16, ἔκδ. Βόννης III, 433, 3-6 (σ. 117-118), 8) Σπ. Ν. Τρωιάνου, καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἡ Νεαρά 54 Λέοντος τοῦ σοφοῦ γιὰ τὴν ἀργία τῆς Κυριακῆς καὶ οἱ πηγές τῆς (σ. 119-127), 9) Χρ. Ὑσσας Α. Μαλτέζου, καθηγητριάς Παν/μίου Κρήτης, Ὁ λατινικὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα στὴν Πάτρα (σ. 129-134), 10) Χρ. Μούλια, δικηγόρου Πατρῶν, Ἐνας καθολικὸς μισσιονάριος στὴν Πάτρα τὸ 1843 (σ. 135-146), 11) Πρωτοπρ. Γεωργ. Δ. Μεταλληνοῦ, ἀναπλ. καθηγητοῦ Παν/μίου, Ἐνα ἀνέκδοτο γράμμα τοῦ Ἀνδρέα Ρηγοπούλου (1821-1880) (σ. 147-162), 12) Raoul Beladie, Professeur d' Universite Emerite, Histoire et Historiens locaux dans la Vie des Cites Grecques Antiques (σ. 163-177), 13) Μητροπολίτου Ἡλείας Γερμανοῦ, Προλήψεις τινὲς καὶ δεισιδαιμονίαι, ὡς συναντῶνται εἰς τὴν Ἡλείαν (σ. 179-188), 14) Α. Ν. Ζούμπου, καθηγητοῦ Παν/μίου, Σύμμικτα φιλοσοφικά (σ. 189-192), 15) Ἰωάν. Θ. Γιαννοπούλου, δικηγόρου, Ἡ ἀρεταλογικὴ προϋπόθεσις τοῦ Κράτους κατὰ τὴν Ἀριστοτελικὴν καὶ Χριστιανικὴν διδασκαλία (σ. 193-202), 16) Ἀνδρ. Δ. Λουκοπούλου, καθηγητοῦ Παν/μίου, Αἱ πρόσφατοι

ἐξελίξεις τῆς Ἐμπορικῆς Νομοθεσίας μας (σ. 203-207), 17) Δ η μ. Χ. Γ κ ό φ α, καθηγητοῦ Παν/μίου, Ἐνας πρόδρομος τῆς συναλλαγματικῆς ἐκδιδομένου ἀπὸ Ἑλληνα ἔμπορο τὸ 1300 (σ. 209-219), 18) Don Giorgio Fedalto, καθηγητοῦ Παν/μίου Πάδοβας, Note Aggiuntive sy Simone Atumano (σ. 221-226), 19) Ν τ ί ν ο υ Κ ο ν ό μ ο υ, ἱστορικοῦ Ζακύνθου, Δύο Ζακυνθινὰ συμβόλαια (σ. 227-239), 20) Ζ α χ. Ν. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, καθηγητοῦ Παν/μίου, Συντροφικὸν καράβι (Μεσολόγγι-Πάτρα, 1787) (σ. 241-255), 21) Φ α ι δ. Κ. Μ π ο υ μ π ο υ λ ῖ δ ο υ, καθηγητοῦ Παν/μίου, Ἀνέκδοτη Ζακυνθινὴ διαθήκη τοῦ ΙΗ' αἰ. (σ. 257-266), 22) Vittorio Peri, Scriptor Graecae di Biblioteca Apostolica Vaticana, Preti Cattolici e Vescovi Ortodossi in una Prosposta di Andreas Evdemonojannis S. J. (1566-1625), (σ. 267-299), 23) Ι. Κ. Χ α σ ι ώ τ η, καθηγητοῦ Παν/μίου, Εἰδήσεις γιὰ Πατρινοὺς φυγάδες στὴν Κάτω Ἰταλία κατὰ τὸν ΙΣΤ' καὶ ΙΖ' αἰ. (σ. 301-322), 24) Σ π. Δ. Λ ο υ κ ά τ ο υ, Δρος Φιλολογίας, Ἡ ἀναθεμελίωση τῶν Πατρῶν στὰ Καποδιστριακὰ χρόνια (σ. 323-345), 25) Γ λ υ κ ε ρ ῖ α ς Π ρ ω τ ό π α π α - Μ π ο υ μ π ο υ λ ῖ δ ο υ, καθηγητριάς Παν/μίου, Ἄντ. Σπηλιωτόπουλος καὶ J. Autran (σ. 347-356), 26) Ἀ γ λ. Μ π ῖ ῖ μ π η - Π α π α σ π υ ρ ο π ο ὕ λ ο υ, Δρος Φιλολογίας καὶ Ὀδοντοιατρικῆς, Ἡ ἔννοια τῆς υγείας στὸν Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸν κόσμον (σ. 357-370), 27) Γ ε ω ρ γ. Γ. Ἀ λ ι σ α ν δ ρ ά τ ο υ, φιλολόγου καθηγητοῦ, Ὁ Παναγ. Βεργωτῆς καὶ τὰ «πιστοποιητικὰ σπουδῶν» του (σ. 371-378), 28) Ros. Jurlaro, διευθυντοῦ Ἀρχιεπισκοπικῆς Βιβλιοθήκης Βρινδισίου, I Triantafillou A. Brindisi (1592-1803) (σ. 379-383), 29) Ἐ λ έ ν η ς Σ α ρ ά ν τ η, καθηγητριάς Παν/μίου, Ὁ ὄρκος στὰ βυζαντινὰ συμβόλαια (9ος-15ος αἰ.) (σ. 385-397), 30) Ἀ γ α μ. Α. Τ σ ε λ ῖ κ α, καθηγητοῦ Παλαιογραφίας, Δύο φονικά στὴν ἐπαρχία Πατρῶν κατὰ τὸν 18ο αἰ. (σ. 399-411), 31) Γ ε ω ρ γ. Π λ ο υ μ ῖ δ η, καθηγητοῦ Παν/μίου, Μία περίπτωση πειρατείας καὶ αἰχμαλωσίας (1638) (σ. 413-416), 32) Γ. Π. Σ α β β ῖ δ η, καθηγητοῦ Παν/μίου, Ἀναλυτικὰ περιεχόμενα τοῦ «Νέου Ἐρωτόκριτου» Διον. Φωτεινοῦ τοῦ ἐκ Παλαιῶν Πατρῶν (σ. 417-445), 33) Ἐ λ έ ν η ς Δ. Μ π ε λ ῖ ᾶ, Δρος Φιλολογίας, Ἡ Ἑλλην. ἄμυνα στὴν Θράκη στὶς ἀρχὲς τοῦ 1908, Ἐκθεση Στυλ. Γονατᾶ (σ. 447-463), Ἰ. Α. Π α π α - π ο σ τ ό λ ο υ, καθηγητοῦ Παν/μίου, Ἱστορικὲς μαρτυρίες καὶ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα τῆς κλασσικῆς καὶ τῆς πρώιμης ἐλληνιστικῆς πόλης τῶν Πατρῶν (σ. 465-471), 35) Λ α ζ ά ρ ο υ Κ ο λ ώ ν α, Προϊσταμένου Στ' Ἐφορίας Προϊστ. καὶ Κλασ. ἀρχαιοτήτων Πατρῶν, Σκέψεις γιὰ τὴν προϊστορικὴ Πάτρα. Αἰγιαλὸς (σ. 473-476), 36) Ἀ ρ γ. Π ε τ ρ ο - ν ι ώ τ η, Ν. Χ α ν τ ά τ, ἀρχιτεκτόνων Παν/μίου Θεσ/νίκης, Πάνω Παναγία Νοτενὰ (σ. 477-493), 37) Μ ι χ. Π ε τ ρ ο π ο ὕ λ ο υ, ἀρχαιολόγου, Ἀρχαιολογικὲς ἔρευνες στὴν Ἀχαΐα (σ. 495-538) καὶ 38) Κ ώ σ τ α Β. Π α π α γ ι α ν ν ο π ο ὕ λ ο υ,

ἀρχαιολόγου καὶ θεολόγου, Ἐπιφανειακὴ ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα στὴν περιοχή Ἀλισσοῦ-Θεριανοῦ Ἀχαΐας (σ. 539-554).

Ἀξίζουν θερμὰ συγχαρητήρια στὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ποὺ εἶχαν τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ «Τόμου». Ἡ ἐνέργειά τους αὐτὴ ἐκφράζει ἀναμφιβόλως τὰ εὐρύτερα συναισθήματα τοῦ Πατριακοῦ κοινοῦ γιὰ τὴ δίκαιη ἀναγνώριση μιᾶς μεγάλης καὶ πολύτιμης προσφοράς στὴν ἱστορικὴ μνήμη τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν.

Ἐλπίζουμε ὅτι πολὺ σύντομα θὰ ἔλθει στὸ φῶς τῆς δημοσιότητας καὶ ὁ Β' ἡμίτομος γιὰ τὴν ὁλοκληρωθεῖ τὸ ἔργο καὶ ὁ ὀφειλόμενος ἔπαινος πρὸς τὸν κ. Κ. Ν. Τριανταφύλλου, ποὺ ἀνάλωσε τὴ ζωὴ του στὴ σπουδὴ καὶ τὴν ἔρευνα τῆς μακραιώνας ἱστορίας τῶν Πατρῶν καὶ τῆς Ἀχαΐας γενικότερα.

#### ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Λυκείαρχος Ἀρσακείου Πατρῶν

Σ ά σ α ς Μ ό σ χ ο υ - Σ α κ ο ρ ρ ά φ ο υ, Ἰστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Φεμινιστικοῦ κινήματος, Ἀθήνα 1990, σελ. 280.

Ἡ γνωστὴ δικηγόρος καὶ συγγραφεὺς κ. Σάσα Μόσχου - Σακορράφου συνεχίζει τὴ συγγραφικὴ τῆς δραστηριότητα μ' ἓνα ἐνδιαφέρον βιβλίο, ποὺ ἀναφέρεται στὰ στάδια δημιουργίας καὶ ἀνάπτυξης τοῦ γυναικείου κινήματος στὴν Ἑλλάδα, χωρὶς ν' ἀγνοεῖ καὶ τὰ παράλληλα κινήματα στὸ ἐξωτερικὸ (βλ. π.χ. τὸ γ' κεφάλαιο, ὅπου μιλάει γιὰ τὴ Γαλλία, τὴν Ἀγγλία, τὴν Ἰταλία, τὴ Γερμανία, τὴ Ρωσία, τὴ Σκανδιναβία καὶ τὴν Ἀμερικὴ). Πιάνει τὸ ὅλο θέμα ὄχι ἀπὸ τίς σύγχρονες ἀκρότητες, μὰ ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τῆς Ἐθνεγεροσίας καὶ δῶθε, καὶ ἐξετάζει, μὲ γνώση καὶ ἀντικειμενικότητα, τὴ συμβολὴ τῆς γυναικας στὴ δημιουργία ζωῆς καὶ ἱστορίας στὴ νεώτερη Ἑλλάδα, μ' ἓνα σωρὸ παραδείγματα καὶ παραπομπές — σ' ἑλληνικὰ καὶ ξένα βιβλία. Τὸ βιβλίο, παρόλον ὅτι ἔχει ἔρευνα καὶ δομὴ ἐπιστημονικὴ, ἔχει τόσα καὶ τόσο συγκλονιστικὰ στοιχεῖα, ποὺ τὸ διαβάσει κανεὶς σὺν μυσθιστόρημα. Ἐνα βιβλίο χρῆσιμο - καὶ ὄχι μονάχα γιὰ τίς γυναῖκες, γιὰτὶ ἀποτελεῖ ἓναν καθρέφτη τῆς νεώτερης ἱστορίας καὶ ζωῆς τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἡ γυναικα ἔπαιξε καὶ παίζει ἓνα σημαντικὸ ρόλο, καὶ ποὺ ἡ σημασία του καὶ ἡ ἀναγκασιότης του μέρα μὲ τὴ μέρα μεγαλώνουν.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Γ ε ω ρ γ ῖ ο υ Ε. Μ α ρ ν έ λ λ ο υ, Πρωτοπρεσβυτέρου, Ὁ νέος ἄνθρωπος στὴν

«κ ο σ μ ι κ ῆ» Παιδαγωγικὴ καὶ τὸ χρέος τῆς Ἐκκλησίας, Χανιά 1991, σελ. 112.

Γνωστὸς ἀπὸ προηγούμενα ἔργα του ὁ π. Γεώργιος Μαρινέλλος, προσφέρει ἄλλο ἓνα ἔργο στὸ χῶρο τῆς χριστιανικῆς παιδαγωγικῆς. Ἀπὸ τὰ τρία Μέρη τοῦ βιβλίου, τὸ μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ Α', ἔπου ὁ συγγραφέας, περνώντας ἀπὸ τὰ σύγχρονα πολιτικά καὶ φιλοσοφικά ρεύματα καὶ κρίνοντάς τα σοβαρὰ καὶ ὑπεύθυνα ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς χριστιανικῆς, δίνει τὸ χρέος τοῦ χριστιανοῦ καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ, πὺ εἶναι «ν' ἀντιπαλαίσει καὶ νὰ προτάξει τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, νὰ τὸ προστατεύσει ἀπὸ τὸν ἀφανισμό, τὸν τεμαχισμό, τὴν ἀλλοτρίωση καὶ τὴν ἀπανθρωποποίηση. Καὶ εἶναι σὲ θέση νὰ τὸ ἐπιτύχει καὶ νὰ νικήσει, γιατί γνωρίζει τὴν ἴσχυρῶς ζῶσαν θεανθρωπίνην, ἐνσαρκωμένην ἀλήθειαν» (σελ. 47). Τὸ Β' Μέρος περιέχει μιὰ παιδαγωγικὴ ὁμιλία τοῦ ἀλδεδιμολογιωτάτου σ. πρὸς τοὺς νέους ἀποφοίτους τῆς Ἱερῆς Σχολῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, πὺ φέτος φαίνεται νὰ συμπληρώνει ἑκατὸ χρόνια ζωῆς (1892-1992). Στὸ Γ' Μέρος περιέχονται πολλὲς φωτογραφίες ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς Σχολῆς, μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο, τοὺς ἄλλους Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, καθὼς καὶ τοὺς ἱεροσπουδαστάς. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ, ὅτι ὁ σ. προσφέρει τὰ ἔσχατα, πὺ θὰ προκύψουν, γιὰ τὴν ἀποπεράτωση τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Θεοτόκου «Ρόδον τὸ Ἀμάραντον», στὰ Λακωνία Λασηθίου Κρήτης.

#### Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Πρωτοπρεσβυτέρου Παντελεήμονος Χανόγλου, Διακονικό. Ἐκδ. Ἱ. Μ. Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας, [Ἐδεσσα] 1989, σελ. 230+16 εἰκ.

Τὴν ἔκδοση προλογίζει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. Χρυσόστομος, μὲ θερμοὺς λόγους — καὶ γιὰ τὸ βιβλίον καὶ γιὰ τὸν κοπιάσαντα γι' αὐτὸ π. Παντελεήμονα Χανόγλου. Βέβαια, δὲν εἶναι ὡς βιβλίον τόσο γνωστὸν, ὅσο τὸ «Ἱερατικὸν» π.χ., ἀλλὰ ὑπάρχουν παλαιῆς ἐκδόσεις «Ἱεροδιακονικοῦ» ἀπὸ τὸ 1778 καὶ τὸ 1780 (Βενετία), τὸ 1857 (Κων/νίς) καὶ τὸ 1893 (Βενετία), τὶς ὁποῖες εἶδε κ' ἔλαβε ὑπ' ὄψη του ὁ π. Παντελεήμων. Ἐπίσης, ἔλαβε ὑπ' ὄψη του ὅλη τὴ σχετικὴ βιβλιογραφία τῶν λειτουργιολόγων (παλαιῶν καὶ νεωτέρων), γιὰ νὰ γράφει τὰ τυπικά καὶ λειτουργικά του σχόλια — εἴτε προεισαγωγικά εἴτε σὲ ὑποσημειώσεις. Ἡ ἔλλειψή του ἦταν φανερὴ καὶ ὁ κόπος τοῦ καλοῦ π. Παν-

τελεήμενος δὲν θὰ πάει χαμένος, ἀφοῦ τόσοι Διάκονοι —ἰδιαιτέρως οἱ νεοχειροτόνητοι— θὰ τὸν εὐγνωμονοῦν γιατί τοὺς ἔδωκε αὐτὸ τὸ πολύτιμο βοήθημα καὶ θὰ εὐχονται, ἴσως, καὶ γιὰ τὸν πολλὰ κοπιάσαντα γιὰ τὴν λαμπρὴ παρουσίαση καὶ τὴν πληρότητά του. Πρέπει νὰ σημειώσουμε, πρὸς ἔπαινον τοῦ π. Παντελεήμονος, ὅτι κρίνει μερικὲς φορές καὶ διορθώνει εἴστοχα κάποια «στραβά» τῶν τυπικῶν διατάξεων, πὺ ἐκ παραδρομῆς παρεισέφρυσαν, ἢ κακῶς διατηρήθηκαν. Χρησιμώτατες εἶναι καὶ οἱ ἔγχρωμες φωτογραφίες, στὸ τέλος, ὅπου παρουσιάζονται σκηνὲς εἴτε ἀπὸ τὴ χειροτονία εἴτε ἀπὸ διάφορες μορφὲς λειτουργικῆς διακονίας τῶν Διακόνων. Ἡ δίχρομη ἔκδοση καθιστᾷ τὸ βιβλίον κ' εὐχάριστο στὴν ὄραση - ἀνάγνωση, μὰ καὶ λειτουργικά προσφορώτατο.

#### Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

π. Ἀλεξάνδρου Σμέμαν, Ἡ Ἐκκλησία προσευχομένη (Ἐισαγωγὴ στὴ Λειτουργικὴ Θεολογία). Ἀπόδοση ἀπὸ τ' Ἀγγλικά: π. Δημ. Τζέρπου, ἔκδ. «Ἀκρίτας», Ἀθήνα 1991, σελ. 276.

Ὁ ἀείμνηστος π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν, γνωστότατος λειτουργιολόγος τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, ἦταν ἀπὸ τοὺς θεολόγους πὺ δὲν ξεχώριζαν τὴ θεολογικὴ ἐπιστήμη ἀπὸ τὴν πράξη τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ φαίνεται σὲ κάθε σελίδα του. Φαίνεται καὶ σὲ τοῦτο τὸ ἔργο, πὺ εὐτύχησε νὰ μεταφραστεῖ ἀπὸ ἓναν εὐελπινέο θεολόγον, πὺ μετὰ τὶς μεταπτυχιακὰς σπουδὰς του στὴ Λειτουργικὴ, ἀλλὰ καὶ τὴ χειροτονία του, μὰς ἐπιτρέπει νὰ περιμένουμε ἀπ' αὐτὸν πολλὰ στὸν ζωτικὸν αὐτὸ χῶρον τῆς Ἐκκλησίας μας. Κ' εἶναι πρὸς τιμὴν καὶ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Ἀκρίτας», πὺ διάλεξε αὐτὸ τὸ πνευματικώτατο βιβλίον τοῦ π. Ἀλεξάνδρου, καὶ δὲν ἐφείσθη χρημάτων γιὰ νὰ τὸ ντύσει μ' αὐτὸ τὸ λαμπρὸ ἐκδοτικὸ ἔνδυμα. Τὸ βιβλίον, χωρισμένο σὲ τέσσερα κεφάλαια καὶ πολλὰ παραγράφους καὶ ὑποπαραγράφους, μὰς προσφέρει τὴν Ἱστορίαν τῆς λατρειᾶς τῆς Ἐκκλησίας μας, σὲ κυριώτερες φάσεις τῆς, καθὼς καὶ τὶς βασικώτερες γραμμὰς τῆς ὀρθοδόξου λειτουργικῆς πνευματικότητος, μ' ἓναν τρόπο, πὺ νὰ μὴν ἀδικεῖ τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν ἔρευνα, γιὰ νὰ μὴν ἀφήνει νηστικὴ καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστη, πὺ ἔχει τόσα νὰ κερδίσει ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσή του, σ' αὐτὴ τὴν γλαφυρὴν γλωσσικὴν ἀπόδοση ἀπ' τὸν π. Δημήτριον Τζέρπου. Ἴδου ἓνα μικρὸ δεῖγμα: «Ἐρχοντας διατηρήσει τὴν ἐσχατολογικὴν θεολογίαν τοῦ χρόνου σὰν βάση καὶ ἀρχὴν στὴ διατύπωσή της, ἢ

βυζαντινή σύνθεση διατήρησε επίσης την εκκλησιαστική σημασία του «κανόνα προσευχής» της Έκκλησίας. Ούτε οι συμβολικές έρμηνεύεις, ούτε ή μυστηριολογική ευσέβεια, ούτε ο άσκητικός ατομικισμός μπόρεσαν να επισκιάσουν τελειώς την αναλλοίωτη φύση και ουσία της λατρείας ως μιᾶς πράξης αυτο-αποκάλυψης, αυτοπλήρωσης και αυτοπραγμάτωσης της Έκκλησίας. Θα πρέπει ειλικρινά ν' αποδεχθούμε, ότι στη σύγχρονη «λειτουργική ευσέβειά μας» δέν κατανοείται και τόσο καλά αυτή ή άληθινή φύση της λατρείας. Ποτέ άλλοτε δέν ήταν τόσο φανερή ή ανάγκη για «άπελευθέρωση» της έννοιας της λατρείας· όπως και ποτέ άλλοτε δέν υπήρχε τόσο επείγουσα ανάγκη για επανεύρεση της σημασίας της νεκρής γλώσσας της λατρείας όσο σήμερα... Χρειάζεται μόνο να διαβάσουμε κάτω από νέο πρίσμα τις «τυπικές διατάξεις και να μελετήσουμε προσεχτικά τή δομή της Τάξης, για να καταλάβουμε ότι τó βασικό της νόημα έγκειται στην παρουσίαση της λατρείας ως λατρείας του νέου λαού του Θεού. Άπό τó αναλλοίωτο λειτουργικό «έμεις» όλων των λειτουργικών κειμένων, ως τις πιο σύνθετες ακολουθίες της άρχωνίας, με την ένδυση και απέκδυση των κληρικών και τή μεταφορά του κέντρου της ακολουθίας από την Άγία Τράπεζα στο μέσο του ναού, με τó θυμίαμα, τις λιτανείες, τις γονυκλισίες και κάθε τι που είναι σπουδαίο και βασικό στην Τάξη, όλ' αυτά μαζί άποτελούν μιᾶ βυζαντινή «άπόδοση της άρχικῆς έννοιας της λατρείας, ως πράξης ένσάρκωσης και «πληρώματος» της Έκκλησίας» (σελ. 249-50).

Ένα βιβλίο, που προβληματίζει και διδάσκει, αλλά κυρίως βοηθάει στη συνειδητοποίηση του νόηματος της λατρείας μας.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Γερασίου Μοναχοῦ, «Ο Ποιμήν ὁ Καλός» (έμμετροι προσευχαι), "Άγ. Όρος 1991, σελ. 176.

Μετά την επιτυχία που είχαν οι ποιητικές προσευχές στην Παναγία, (έξαντλήθηκαν κ' επανεκδόθηκαν), ο άπλοῦς και δλιγογράμματος Μοναχός Γεράσιμος έξέδωκε τούτο τó κομψό τεῦχος, που περιλαμβάνει έμμετρες προσευχές σε τρεις ένότητες: α) Παιδικές προσευχές (16), β) Προσευχές στον Κύριο (30) και γ) Προσευχές στην Παναγία και σε άλλους μας Άγίους (15). Πρόκειται γι' άπλά «ποιητικά» κείμενα, που κύριος σκοπός τους είναι να διδάξουν και να φρονηματίσουν. Άλλα είναι στη δημοτική και άλλα στην καθαρεύουσα, όλα όμως στα κλασικά μέτρα, με τή μορφή των τετραστίχων και έξεζητημένες ένιοτε

ομοιοκαταληξίες. Ο άπλοῦς μοναχός, που τó καλοκαίρι έτυχε να τόν γνωρίσω στην Ί. Μ. Διονυσίου του Άγ. Όρους, δέν τυπώνει από φιλοδοξία τó βιβλίο, αλλά προς δόξαν Χριστού, «και εις τυχόν των ψυχικῆν ωφέλειαν». Είναι, όμως, σημαντική και ή «Σημείωσις» της σελ. 4: «Τά έσοδα εκ της διαθέσεως των βιβλίων μας άποσκοποῦν εις τήν άνέγερσιν ένός Ί. Ναΐσκου-Τάματος εις τήν «Γοργούπηκον» Παναγία μας, δι' ὃν οὐ δυνάμεθα λαμβάνειν παρ' οὐδενός οὐδεμίαν προσφοράν, πέραν του άντιτίμου των βιβλίων. Ευχαριστοῦμεν. Ο καλός π. Γεράσιμος δέν έχει τó τάλαντον του άεμνήστου π. Γερασίμου του Μικραγιαννανίτου, αλλά προσφέρει τó διλεπτόν του, σε ψυχοφελείς στίχους, με άγάπη για τó Χριστό, τήν Παναγία, τους Άγίους και τους έν κόσμῳ άδελφούς του.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

## ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

1. ΜΗΝΑΙΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Άθήνα, Δεκέμβριος 1991, σχήμα 17X24 έκατ., σσ. 600.

Με την έκδοση του Μηναίου αυτού εγκαινιάζεται νέα έποχή στα Λειτουργικά βιβλία της Έκκλησίας μας. Όπως αναγράφεται στον κολοφώνα του βιβλίου, «προεδρεύοντος του Μακ. Αρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ, είσηγήσει του άναπληροῦντος τόν Γεν. Δ)ντήν της Άποστολικῆς Διακονίας άρχιμ. Πέτρου Δακτυλίδη και άποφάσει του Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου» του Ιεραποστολικού Όργανισμοῦ της Έκκλησίας μας, άρχισε ή έκδοση των Μηναιών, σε μικρότερο, εύχρηστο σχήμα, με εύανάγνωστα στοιχεία, σε δίχρωμη έκτύπωση OFFSET και σε χαρτί ποιότητας.

2. ΜΗΝΑΙΟΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ. Άθήνα, Φεβρουάριος 1992, σχήμα 17X24 έκατ., σσ. 416.

Τά αυτά ισχύουν και για τó Μηναίον Φεβρουαρίου. Συμπληρώνουμε μόνον ότι τά Μηναία είναι χρυσόδετα και έχουν εμπλουτισθεί με έγκεκρυμένα από την Ίερά Σύνοδο Άπολυτικά και Κοντάκια (για τους Άγίους που δέν είχαν τά παλαιά Μηναία), ενώ στο τέλος προστέθηκε πλήρης Άκολουθία της Όσίας Φιλοθέης της Άθηναίας (19 Φεβρουαρίου) παράλληλα προς τήν διατηρηθείσα του Άγίου Φωτίου (6 του μηνός).

3. ΜΗΝΑΙΟΝ ΜΑΡΤΙΟΥ. Άθήνα, Μάρτιος 1992, σχήμα 17X24 έκατ., σσ. 330.

Και για τó υπόψη Μηναίον ισχύουν τ' άνωτέρω. Άς μου έπιτραπεί, λοιπόν, να αναφέρω έδω τους θασικούς συντελεστές των εκδόσεων αυτών: Φωτοστοιχειοθεσία και σελιδοποίηση· Μ. Περιάλη, Κ. Καθά-

γιας, Λ. Μιχαλόπουλος, Σπ. 'Αθανασιάδης. Διόρθωση δοκιμίων' Ε. Π. Λέκκος, Εύαγ. Καρακοβούνης, Νικ. Βασιλειάδης. Φωτογράφιση - μοντάζ' Δ. Ζαχαροδῆμος, Κ. Γρομπού - Ψαριανού, Γ. 'Αμανατίδης. 'Εκτύπωση OFFSET' Διον. Παπανικολάου, Ν. Κάλτζιας, Κων. 'Αλεξίου, Παν. Κωνσταντινίδης. Δίπλωμα - καλύμματα' Δ. Θεοδώρου, Χ. 'Αλεξανδρόπουλος, Β. Μπίτσις. Μὲ τὴν εὐθύνη τοῦ προϊσταμένου τοῦ Τυπογραφείου 'Ιω. Μιχαήλ καὶ τὴν ἐπιμέλεια καὶ ἐπιστάσια τῆς ἐκδόσεως Εὐαγγέλου Π. Λέκκου. Βεβαίως ἢ συνέχιση καὶ ὁλοκλήρωση τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐκδοτικῆς παραγωγῆς δὲν θὰ ἦταν δυνατὴ χωρὶς τὴ συμβολὴ καὶ τῶν ἄλλων τμημάτων τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας: τῆς Γενικῆς καὶ τῆς Διευθύνσεως 'Υπηρεσιῶν (πανοσ. ἀρχιμ. κ. κ. Π. Δακτυλίδης καὶ Νικ. Πρωτοπαπᾶς), τοῦ Γραφ. Προμηθειῶν (Λεων. Ψαριανός), Λογιστηρίου (Π. Λάγιος καὶ συνεργάτες), 'Αποθήκη βιβλίων (Λ. Ψαριανός καὶ συνεργάτες) καὶ Βιβλιοπωλείου ('Αν. Πορετσάνος καὶ συνεργάτες).

Τὰ Μηναιᾶ τῶν μηνῶν 'Απριλίου, Μαΐου καὶ 'Ιουνίου εἶναι ἤδη στοιχειοθετημένα καὶ θὰ τεθοῦν σὲ κυκλοφορίᾳ προσεχῶς, ἐνῶ τῶν ὑπολοίπων ἢ ἐκδοσὴ ἢ ἀ συνεχισθεῖ τὸ Φθινόπωρο.

4. ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ (ἦτοι 'Ιεραὶ 'Ακολουθίαι τοῦ 'Εσπερινοῦ, τοῦ "Ορθρου, τῆς Θ. Λειτουργίας). Πραγματοποιήθηκε τὸ 1991 ἢ 12η (ἀλλὰ μὲ νέα στοιχειοθεσία) ἐκδοσὴ του. Σχῆμα 12X17 ἑκατ., σσ. 216.

'Η ὑποδοχὴ ποὺ ἐπιφυλάχθηκε στὴν ἐκδοσὴ αὐτὴ ἦταν πέρα ἀπὸ κάθε προσδοκία. Σ' αὐτὸ συνετέλεσε ἀσφαλῶς τὸ γεγονός ὅτι τὰ Λειτουργικὰ βιβλία τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, χάρις στὸν ἐξοπλισμὸ τῶν Τυπογραφείων τῆς μὲ σύγχρονα μηχανήματα φωτοστοιχειοθεσίας καὶ ἐκτυπώσεως, παρουσιάζουν ὕψηλὴ ποιότητα.

5. ΜΙΚΡΟΝ ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ. 'Αθήνα, Φεβρουάριος 1992, σχῆμα 12X17 ἑκατ., σσ. 544.

"Ἄλλη μία ἐκδοσὴ ποιότητος, χρυσόδετη, τυπωμένη σὲ καλὸ χαρτί, δίχρωμη, μὲ ἰδιαιτέρως εὐανάγνωστα στοιχεῖα. Πρόκειται γιὰ τὴν 11η ἐκδοσὴ (1992), ἀλλὰ μὲ νέα στοιχειοθεσία.

## ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Γεωργίου 'Αθ. Χώρα, ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ. "Εκδοσὴ τῆς 'Ι. Μονῆς, 'Αθήναι 1991, σσ. 384.

'Ο δ. Θεολογίας - τέως Διευθυντῆς τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας κ. Γ. Α. Χώρας καταγίνεται συστηματικὰ, τὰ τελευταῖα χρόνια, μὲ τὴν ἱστορικὴ καταγραφή τῶν ἀφορώντων σὲ περίπτωτες Μονές τῆς 'Αργολίδος. Εὐστοχα ὁ προλογίζων τὸν εὐμεγέθη τόμο Σεβ. 'Αργολίδος κ. 'Ιάκωθος παρατηρεῖ ὅτι «ἡ ἱστορία μιᾶς Μονῆς δὲν εἶναι μόνον ἢ ἱστορία τῶν πνευματικῶν ἀγώνων τῶν μοναχῶν..., ἀλλὰ... καὶ ἕνα σημαν-

τικὸν κεφάλαιον τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, ὅπου αὐτὴ εὐρίσκεται» (σ. 9).

'Η ἱερὰ Μονὴ Ταξιαρχῶν, ἰδρυμένη στὰ μέσα τοῦ 15ο αἰῶνα ἀπὸ μοναχοῦς τῆς ὀρεινῆς Μονῆς Καλαμίου, ἀνακαινίσθηκε τὸ 1593, πέρασε ἀπὸ διάφορες φάσεις στὴ διάρκεια τῆς Β' Βενετοκρατίας (1686 - 1715), τῆς Β' Τουρκοκρατίας (1715 - 1821), ὑπήχθη ὡς Μετόχι στὴ Μονὴ Σινᾶ (1814), διαδραμάτισε σπουδαῖο ρόλο στὴν 'Επανάσταση καὶ κατὰ τοὺς νεώτερος χρόνους (1823 - 1940) καὶ μετατράπηκε σὲ γυναικεία κοινοβιακὴ Μονὴ (1949), λειτουργώντας σήμερα μὲ τρόπο ποὺ ἀκτινοβολεῖ στοὺς «ἐγγύς» καὶ τοὺς «μακρὰν» τὸ γνήσιο πνεῦμα τοῦ μοναχισμοῦ καὶ ἐλκύνοντας πλήθη προσκυνητῶν.

'Η ἐκθεσὴ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων γίνεται μὲ τρόπο εὐχάριστο, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὁ σ. κατοχυρώνει τὰ πάντα μὲ πλῆθος ἐλεγμένων στοιχείων ἀπὸ τὰ 'Αρχεῖα τῆς Μονῆς, τῆς 'Ι. Μητροπόλεως 'Αργολίδος, τῆς Συνόδου, τῶν Γενικῶν 'Αρχείων τοῦ Κράτους κ.λπ. Πίνακες, εἰκόνες, φωτογραφίες, εὐρετήρια, ἕνα Παράρτημα 40 σελίδων γιὰ τὴ Μονὴ ἀγίου Μερκουρίου Λυγουριοῦ Ναυπλίας καὶ ἡ Περίληψη στὴ γαλλικὴ γλῶσσα συμπληρώνουν τὸν καλαίσθητο τόμο, γιὰ τὸν ὁποῖο συγγραφέας καὶ Μονὴ εἶναι ἄξιοι συγχαρητηρίων!

\* \* \*

'Αρχιμ. 'Ιεροθέου Σ. Βλάχου, Ο ΒΛΕΠΩΝ' Βίος καὶ πολιτεία τοῦ προφήτου Σαμουὴλ τοῦ βλέποντος, σὲ σύγχρονη ἀναφορὰ. "Εκδοσὴ 'Ι. Μονῆς Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας), 1991, σσ. 392.

'Η βιβλιογραφία γιὰ ἱερὰ Πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δὲν μπορούμε νὰ ὑποστηρίξουμε ὅτι θεωρεῖται πλούσια στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο. Λίγοι, δυστυχῶς, ἔχουν ἀσχοληθεῖ μ' αὐτὰ καὶ ὄχι πάντοτε μὲ τρόπο ποὺ ν' ἀπευθύνεται στὸ εὐρύτερο ἀναγνωστικὸ κοινόν. "Ετσι, πιστεύουμε ὅτι θὰ γίνῃ μὲ εὐμένεια δεκτὸ τὸ νέο αὐτὸ πόνημα τοῦ ἀκαταπόνητου συγγραφέως, ἱεροκήρυκος καὶ διευθυντοῦ Νεότητος τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν π. 'Ιεροθέου Βλάχου.

Χωρισμένο σὲ 23 κεφάλαια τὸ βιβλίον, παρουσιάζει τὴ ζωὴ καὶ τὴν πολιτεία τοῦ προφήτου Σαμουὴλ, ὅπως προκύπτει μὲ βάση τὴν Π. Διαθήκη (Α' Βασιλειῶν), τὴν ἐκκλησιαστικὴν Παράδοση, τὴ λατρεία τῆς 'Εκκλησίας καὶ τὴ διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων. 'Ο σ. ἀναλύοντας τὴν ζωὴ τοῦ Προφήτου κάνει «ἐκτενεῖς προεκτάσεις σὲ σύγχρονα θέματα, μέσα ὅμως ἀπὸ τὴν θεολογία τῆς 'Εκκλησίας» (σ. 14).

Τὸ βιβλίον εἶναι «π ρ ο σ φ ο ρ ᾶ στοὺς βλέποντας, ... ἄ ν τ ι π ρ ο σ φ ο ρ ᾶ στοὺς ἀκούοντας καὶ ὑπακούοντας, ἰ κ ε σ ἰ ᾶ γιὰ τοὺς παρασβέποντας καὶ παρακούοντας, π α ρ ᾶ κ λ η σ η στὸν Σαμουὴλ γιὰ τὸν Σαοὺλ "ἵνα καταποθῆ", καὶ ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ἔργα τοῦ συγγραφέως προσφέρθηκε στὴν ἱερὰ Μονὴ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

### Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Θεοδώρων Κρινοφύτων - Καλαβρύτων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῆ 30ῆ Ἀπριλίου 1992

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

### Ἱερὰ Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Κάτω Ἀχαΐας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Πάτραις τῆ 6ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

### ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνετα κανονικὰ ἢ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

### « ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον  
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. 72.18.308, Fax 72.26.597

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ

† Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὄρους ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου

τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

### ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἀνθωνιωτικοὶ «ἐνωτικοί».

Ἱεράς Συνόδου, Ἐγκύκλιοι 2529, 2533 καὶ 2535) 1992.

Μητροπ. Θήρας Παντελεήμονος, Οὐνία - Σκόπια - Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

I. M. Χατζηφώτη, Ἡ συνάντησις τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν στὸ Φανάρι (1-15.3.92).

ι. μ. χ., Ὁ καθαγιασμός τοῦ ἁγίου Μύρου στὸ Φανάρι (23.4.92).

Εὐαγγέλου Π. Δέκκου (ἐπιμέλεια), Ἐνθρονίσεις Σεβ. Μητροπολιτῶν.

Παναγ. I. Μπούμη, Ἡ κανονικότητα τῶν περὶ τοὺς 12 Μητροπολίτες λόγων, ἀποφάσεων καὶ πράξεων.

Δημ. Γ. Γόνη, Τὸ Πατριαρχικὸ στὴν Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας.

Σπ. Παξιμαδᾶ, Στ. Παγώνη, Σπ. Μαρκέτου, Γιατροὶ πὸν ἄγισαν.

Ἀρχιμ. Νικ. I. Περωτοπαπᾶ, «Ἦχος εὐμελής». Ἀπολογισμὸς 1991 τοῦ Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας.

Θαν. Ν. Παπαθανασίου, «Γυναῖκες εὐαγγελιστρίαι».

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παρουσίαση ἐκδόσεων Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Παράρτημα.